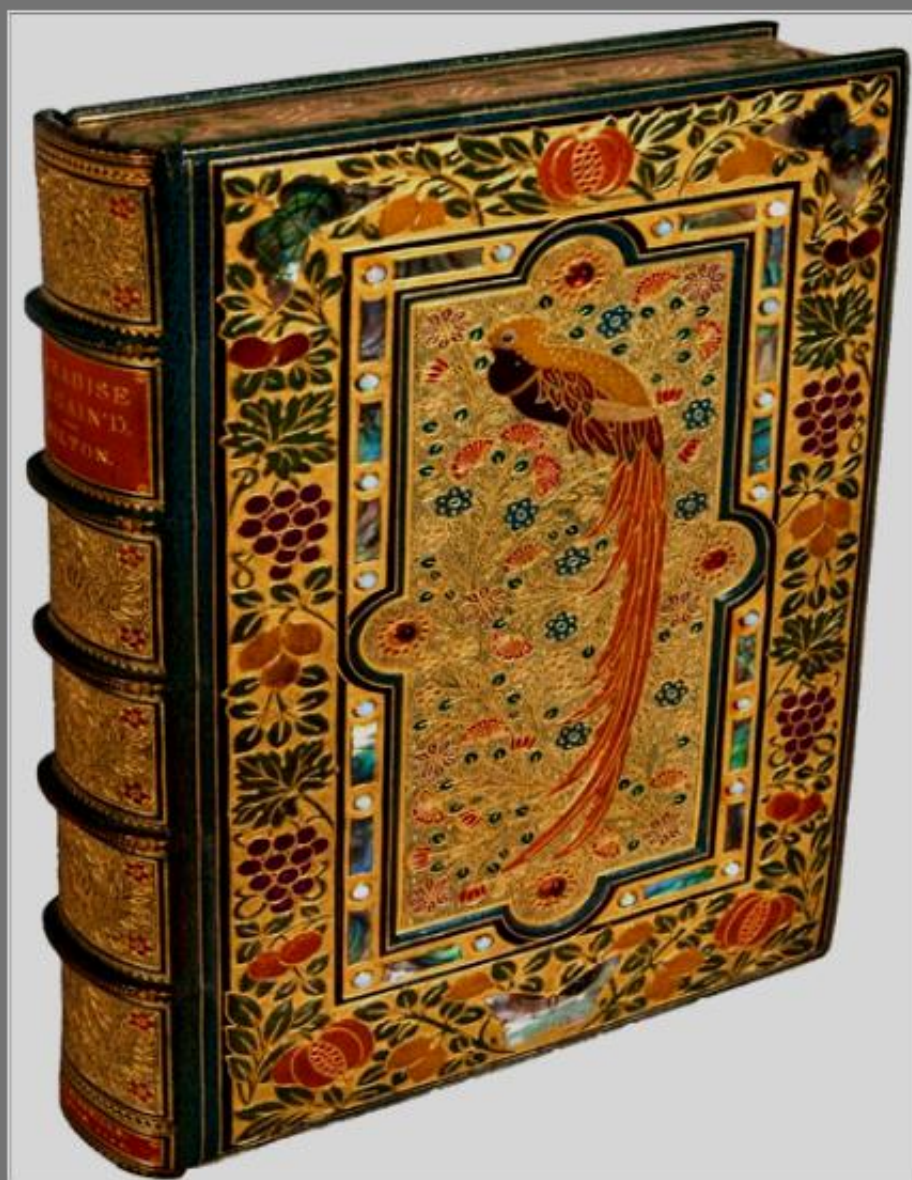

2024-
2025

*Συλλεκτικές και Πολυτελείς
εκδόσεις στον 21ο αι:
Σχεδιασμός - Παραγωγή - Διάθεση*

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»

ΜΑΘΗΜΑ: ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ (DALS154)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: ΜΠΑΝΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΚΟΝΤΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ
Αριθμός Μητρώου: alm.mpci 2301

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2024
ΚΕΡΚΥΡΑ

**« Συλλεκτικές και Πολυτελείς εκδόσεις στον 21^ο αι:
Σχεδιασμός - Παραγωγή - Διάθεση»**

Πολυτελής έκδοση υψηλής αισθητικής, Εξώφυλλα και ράχες με εικονογραφήσεις εμπνευσμένες από τα πρωτότυπα σχέδια των εκδόσεων Πιερ-Ζυλ Ετζέλ. Κορυφαία ποιότητα παραγωγής με αναπαραγωγές των πρωτότυπων χαρακτηριστικών εικονογραφήσεων Πηγή: <https://www.venne.gr/>

«Τα βιβλία έχουν τους ίδιους εχθρούς με τον άνθρωπο: τη φωτιά, την υγρασία, την ανοησία, τον χρόνο και το ίδιο τους το περιεχόμενο».

Πωλ Βαλερύ

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	8
1.1. Η εκδοτική βιομηχανία διεθνώς.....	8
1.2. Η εκδοτική βιομηχανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	10
1.3. Η εκδοτική βιομηχανία στην Ελλάδα.....	12
2. Η ιστορία των εκδόσεων πολυτελείας.....	13
2.1. Η συλλογή και τα κίνητρα συλλογής.....	17
2.2. Συλλέκτες πολυτελών εκδόσεων	20
3. Η έννοια της πολυτέλειας στις εκδόσεις	23
3.1. Στοιχεία που κάνουν ένα βιβλίο ξεχωριστό	24
3.1.1. Η βιβλιοδεσία.....	24
3.1.2. Η εικονογράφηση	26
3.1.3. Η τυπογραφία.....	28
3.2. Οι ειδικοί όροι που χαρακτηρίζουν τις πολυτελείς εκδόσεις	29
3.2.1. Συλλεκτική Έκδοση (collector's edition).....	32
3.2.2. Περιορισμένη Πολυτελής έκδοση ενός βιβλίου (deluxe limited edition)	33
3.3. Τα βιβλία μινιατούρας.....	34
3.4. Γνωστοί εικονογράφοι στη δημιουργία βιβλίων τέχνης.....	35
3.5. Η <i>αίσθηση της αποκλειστικότητας</i> στις πολυτελείς εκδόσεις	40
4. Εκδοτικοί Οίκοι με Deluxe εκδόσεις	41
4.1. Hachette Livre	42
4.2. Éditions La Découverte	44
4.3. Arfon Maison d' Edition	45
4.4. Assouline	45
4.5. Dos de Arte Ediciones	47
4.6. Editorial Planeta DeAgostini.....	49
4.7. Penguin Random House	51
4.8. Easton Press	52
4.9. Blackwell's Rare Books	53
4.10. Edition Braus	54
4.11. Edition Hatje Cantz	55
4.12. Εκδόσεις Wasmuth.....	55
4.13. Michael Imhof Verlag	57

4.14. Modo Verlag	57
4.15. Kunstverlag Josef Fink	58
4.16. Gruppo Mondadori.....	59
4.17. Belser Publishing	61
4.18. Belser Verlag Facsimile.....	62
4.19. Folio society.....	62
4.20. Illumicrate	64
4.21. Lireka - ένα διεθνές διαδικτυακό βιβλιοπωλείο	65
4.22. Εκδόσεις ΜΙΛΗΤΟΣ	65
4.23. Εκδόσεις «Μένανδρος»	66
4.24. Άλλες πολυτελείς επετειακές εκδόσεις και συλλεκτικά λευκώματα, εκτός εμπορίου....	67
5. Τα δίκτυα διανομής των βιβλίων του 21 ^{ου} αιώνα	71
5.1. Διάδοση και διανομή βιβλίων	71
5.2. Το Διαδίκτυο άλλαξε το περιβάλλον έκδοσης βιβλίων	73
Συμπερασματικά	74
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	76

Περίληψη

Η εκδοτική βιομηχανία σήμερα αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές επιχειρήσεις στον κόσμο. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος τα τελευταία χρόνια είναι πολλές, αφού καλείται να αναπροσαρμόσει ρόλους, μέσα και πρακτικές, στην πορεία της προς την ψηφιακή εποχή. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα μέσα από μια μικρή ανασκόπηση της πορείας της διεθνώς αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη χώρα μας τα επόμενα χρόνια αναμένεται άνοδος των ψηφιακών εκδόσεων, επομένως επαναπροσδιορισμός στην ανάπτυξη στρατηγικών, που στηρίζουν και αναδεικνύουν τη βιωσιμότητα των εκδοτικών πρακτικών. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των παραγόντων εκείνων που κάνουν ένα βιβλίο ξεχωριστό, καθώς και η αναζήτηση εκείνων των στοιχείων που συνθέτουν το καταναλωτικό προφίλ και ενεργοποιούν ή κατευθύνουν τη συμπεριφορά ορισμένων ατόμων, προς την αγορά πολυτελών και συλλεκτικών εκδόσεων. Η μεθοδολογία βασίζεται καθαρά στη δευτερογενή έρευνα, συμπεριλαμβανομένων άρθρων, μελετών, ιστολογίων και άλλων πόρων. Έγινε μια προσπάθεια συγκέντρωσης και καταγραφής υλικού, μέσα από την αναζήτηση και ανάλυση δεδομένων από τις ιστοσελίδες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιλεγμένων εκδοτικών οίκων σχετικά με το είδος, την παραγωγή, την διάθεση, την προώθηση και την διαφήμιση των πολυτελών και συλλεκτικών τους εκδόσεων.

Για αυτόν το σκοπό, χρησιμοποιήθηκαν πολυτελείς ειδικές, περιορισμένες εκδόσεις, συλλεκτικές και αποκλειστικές εκδόσεις διαφορετικών εκδοτικών οίκων, αλλά και πολυτελή επετειακά λευκώματα, οι οποίες βοήθησαν στην καλύτερη κατανόηση των ιδιαίτερων μοναδικών χαρακτηριστικών του έντυπου πολιτισμού, που κάνει ένα βιβλίο να αποτελεί πολυτελές αγαθό.

Λέξεις κλειδιά: εκδοτική βιομηχανία, *deluxe* εκδόσεις, συλλεκτική έκδοση, περιορισμένη πολυτελής έκδοση, εκδοτικοί οίκοι, πολυτελή λευκώματα.

Εισαγωγή

1.1. Η εκδοτική βιομηχανία διεθνώς

Μόλις το 15^ο αι. καθιερώθηκε η τυπογραφία στην Δυτική Ευρώπη, σε εμπορική και οικονομική βάση. Η εκτύπωση παρουσίασε τεράστια επιτυχία όχι μόνο επειδή αντιπροσώπευε την τεχνική πρόοδο αλλά κυρίως, επειδή έκανε την εμφάνισή της σε μια εποχή και σε ένα μέρος, όπου ήταν οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά επιθυμητή. Έτσι το τυπογραφείο υπήρξε πράκτορας τεράστιων αλλαγών, ανοίγοντας ένα νέο δρόμο στην αφύπνιση του ευρωπαϊκού πνεύματος και στην πρόοδο της επιστήμης (Davidson, 1988). Η ιστορία του βιβλίου είναι η ιστορία εκατομμυρίων γραπτών, έντυπων και εικονογραφημένων κειμένων, ένας ξεχωριστός τρόπος κοινωνικής γνώσης και πολιτιστικής παραγωγής, μια ιστορία διαφορετικών μεθόδων κατασκευής, κυκλοφορίας, διανομής, ανάγνωσης και λήψης (Raven, 2020). Σήμερα, η εκδοτική βιομηχανία αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές επιχειρήσεις στον κόσμο, με αξία άνω των 140 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως που συνεχίζει να διαμορφώνει την εκπαίδευση και τον πολιτισμό μας. Αντιμετωπίζει όμως και τη μεγαλύτερη πρόκληση από την εποχή του *Gutenberg*, αφού καλείται να αναπροσαρμόσει και να επαναπροσδιορίσει ρόλους, μέσα, πρακτικές, μοντέλα και στρατηγικές στην πορεία της προς στα νέα ψηφιακά δεδομένα (Κάπος, 2021). Αυτές οι αλλαγές επηρέασαν όλες τις πτυχές της εκδοτικής αλυσίδας και της αλυσίδας αξίας και έδωσαν νέα ώθηση σε ολόκληρο το κύκλωμα διακίνησης βιβλίων (Turner, 2014).

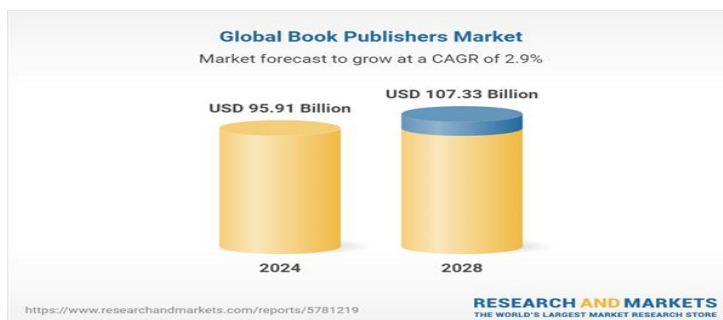
Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος τα τελευταία χρόνια είναι πολλές και σχετίζονται με: την ανάπτυξη της διαδικτυακής πώλησης βιβλίων, την ανάπτυξη της ψηφιακής παράδοσης, της ψηφιακής εκτύπωσης βραχείας διάρκειας (*Short Run Digital Printing*) και της εκτύπωσης κατά παραγγελία (*Print on Demand*), τις συγχωνεύσεις μεγάλων εκδοτικών οίκων (όπως π.χ. *Random House* και *Penguin*) (Hetherington, 2014), τις επενδύσεις και τις εταιρικές σχέσεις δημόσιου/ιδιωτικού τομέα (Sandler, 2017), την αλλαγή των νόμων περί πνευματικών δικαιωμάτων και πνευματικής ιδιοκτησίας (Altbach, 1975), ζητήματα που σχετίζονται με το κόστος εκτύπωσης και την οικονομική προσιτότητα του βιβλίου (Stevenson, 2020), την ανάπτυξη διαφορετικών μορφών, όπως τα ηλεκτρονικά βιβλία που είναι ίσως η πιο διάσημη πτυχή του τρόπου με τον οποίο οι ψηφιακές τεχνολογίες επηρέασαν τον τομέα των εκδόσεων, της αυτοέκδοσης και της αυξανόμενης δημοτικότητας των ηχητικών βιβλίων και την αναβίωση της αφήγησης ιστοριών με χρήση ήχου και άλλων μέσων, καθώς και την εμφάνιση νέων μορφών χρηματοδότησης έργων και επιχειρήσεων, όπως το *crowdfunding* και των συνδρομητικών υπηρεσιών, ως μέσο πώλησης των ηλεκτρονικών βιβλίων (Thompson, 2021). Είναι γεγονός ότι οι εξελίξεις στην ψηφιακή τεχνολογία έχουν δημιουργήσει στη βιομηχανία του βιβλίου όχι μόνο εξαιρετικές απειλές αλλά και μοναδικές ευκαιρίες (Striphas, 2011). Έτσι, πολλές εταιρείες οφείλουν να καθορίσουν τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες ψηφιακές στρατηγικές τους, ενώ γνωρίζουν τις ευκαιρίες και τους κινδύνους που ενέχει η μετατροπή του επιχειρηματικού τους μοντέλου σε ψηφιακό, να ακολουθήσουν νέα μονοπάτια και να πειραματιστούν γρηγορότερα σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς που σχετίζονται με τις νέες ψηφιακές εκδοτικές δραστηριότητες, ώστε να είναι ευέλικτες και ανοιχτές για να επιβιώσουν και να αξιοποιήσουν αυτές τις ευκαιρίες (Sandler, 2017). Το πιο σημαντικό είναι ότι πρέπει να επανεξετάσουν όλες τις σχέσεις που υπάρχουν στην πραγματικότητα με όλους τους άλλους παράγοντες στην αλυσίδα αξίας των εκδόσεων και στη συνέχεια να επανεφεύρουν ριζικά το

ρόλο τους στις ταχέως μεταβαλλόμενες επιχειρήσεις ψηφιακών και ηλεκτρονικών βιβλίων (Mussinelli, 2011). Σε αυτή τη μεταβατική περίοδο, οι νέες τεχνολογίες ηλεκτρονικών εκδόσεων μπορούν να βοηθήσουν την δομή και την οργάνωση της εκδοτικής βιομηχανίας και να συμβάλλουν, ώστε το βιβλίο και οι άλλες παραδοσιακές έντυπες εκδόσεις να βρουν τη θέση που τους αξίζει σε ένα νέο δυναμικό περιβάλλον (Kist, 2008). Η δημοσίευση σήμερα απαιτεί παρουσία σε τοπικές και παγκόσμιες αγορές και οι επιτυχημένοι εκδότες μπορούν να είναι πιο αποτελεσματικοί στην προσέγγιση και των δύο, χρησιμοποιώντας την τρέχουσα τεχνολογία σε όλα τα στάδια της διαδικασίας έκδοσης (Ross, 2016). Οι εκδοτικοί οίκοι οφείλουν να επανεξετάσουν και να επαναδιατυπώσουν τη στρατηγική και τις τακτικές τους στην αλυσίδα πληροφοριών για να ανακτήσουν το χαμένο έδαφος και τις χαμένες θέσεις, διότι η αξία των πληροφοριών μπορεί να μετρηθεί μόνο στο πλαίσιο της ποιότητας του περιεχομένου, των βελτιώσεων και των ειδικών εφαρμογών τους στην αγορά. Οι αναγνώστες και οι χρήστες πληροφοριών δεν είναι όλοι ίδιοι, αντιθέτως έχουν πολύ διαφορετικά προφίλ, γούστα και συμπεριφορές. Στα περισσότερα συνέδρια εκδοτών, τα τελευταία 15 χρόνια, τα θέματα συζήτησης αφορούσαν τις νέες αγοραστικές και αναγνωστικές συμπεριφορές των καταναλωτών, τα ηλεκτρονικά βιβλία και το περιεχόμενο για τους ηλεκτρονικούς αναγνώστες και τις κινητές συσκευές, τις νέες διαδικασίες παραγωγής (XML, ePub, ψηφιακή εκτύπωση), το σενάριο διανομής και διάχυσης ψηφιακού περιεχομένου και φυσικά, την εθνική και διεθνή κατάσταση των ψηφιακών εκδόσεων (Mussinelli, 2011). Η αλήθεια είναι, ότι η αγορά των ΗΠΑ κινήθηκε γρηγορότερα, προσφέροντας ψηφιακό περιεχόμενο και συμβατές συσκευές πολύ νωρίτερα, επειδή τα περισσότερα από τα πιο εμπορικά βιβλία προέρχονται από αγγλόφωνες χώρες. Στην Ευρώπη η κατάσταση ήταν διαφορετική. Κορυφαίες στην κατάταξη είναι το Ηνωμένο Βασίλειο (που μοιράζεται γλώσσες και τίτλους με τις ΗΠΑ) και η Γαλλία, αφού η γαλλική γλώσσα ομιλείται σε πολλές χώρες του κόσμου (Mussinelli, 2010). Στο Ηνωμένο Βασίλειο, από τη δεκαετία του 1990, καταργήθηκε η Συμφωνία *Net Book*, μια πολιτική που καθόριζε τη λειτουργία των βιβλιοπωλείων, σχεδόν για έναν αιώνα, και που δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα της χαοτικής κατάστασης του εμπορίου βιβλίων, στα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα. Η Συμφωνία *Net Book* ήταν μια απλή συμφωνία, μεταξύ των πιο σημαντικών εκδοτών, ότι τα βιβλία τους θα έπρεπε να υπόκεινται σε μια ελάχιστη ή καθαρή τιμή πώλησης σε βιβλιοπωλεία και άλλα καταστήματα λιανικής, διαβεβαιώνοντας τον βιβλιόπωλη ότι η αξία του αποθέματός του δεν θα υπονομευόταν από περικοπές τιμών άλλων λιανοπωλητών. Καταργήθηκε επίσημα από τον περιοριστικό νόμο *Practices Court* τον Μάρτιο του 1997 ("NBA passes into history books", 1997), με σημαντικές επιπτώσεις στο εμπόριο βιβλίων γενικότερα, αλλά και στην προσφορά βιβλίων στις δημόσιες και στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες (Ansell, 1998). Γι αυτό το λόγο, η Διεθνής Ένωση Εκδοτών (IPA), η μεγαλύτερη ομοσπονδία εθνικών, περιφερειακών και εξειδικευμένων ενώσεων εκδοτών στον κόσμο, διοργανώνει κάθε δύο χρόνια το Διεθνές Συνέδριο Εκδοτών, ώστε να προσφέρει μια ασυναγώνιστη πλατφόρμα δικτύωσης και συζήτησης μεταξύ των εκδοτών του κόσμου, σχετικά με όλες αυτές τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της εκδοτικής βιομηχανίας_ (internationalpublishers.org). Είναι σαφές πλέον, ότι οι περισσότερες αλλαγές στον κλάδο, οδηγούνται από τις τρεις μεγάλες πλατφόρμες: της *Google*, της *Amazon*, και της *Apple*, ενώ οι εκδότες ακολουθούν. Τα έσοδα των ιστοσελίδων, από όπου διακινούνται τα έργα, η προσβολή δικαιωμάτων και η απώλεια εσόδων των δικαιούχων τους, αποτελούν ζητήματα που απασχολούν και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα τελευταία χρόνια. Είναι γεγονός επίσης, ότι δημιουργείται απώλεια εσόδων κάθε κράτους, μείωση του κύκλου εργασιών και τζίρου των αντίστοιχων επιχειρήσεων, απώλεια θέσεων εργασίας και ανάλογη μείωση της παραγωγής της πολιτιστικής βιομηχανίας (<https://www.osdel.gr/el/news/4635>), ενώ ενισχύεται η

παραοικονομία και το παραεμπόριο. Το Σεπτέμβριο του 2024, το εφετείο της Νέας Υόρκης καταδίκασε τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό *internet Archive*, κρίνοντας ότι παραβιάζει τη νομοθεσία περί πνευματικών δικαιωμάτων με σοβαρές επιπτώσεις στην αγορά βιβλίου και στη δημιουργία νέων προϊόντων (<https://www.osdel.gr/el/news/4678-internet-archive-270924>), ενώ στο 34ο Διεθνές Συνέδριο Εκδοτών, που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2024 στη Γκουανταλαχάρα του Μεξικού, οι εκδότες κατέθεσαν μια επίσημη δήλωση δεσμεύσεων σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα, την ελευθερία της δημοσίευσης, την υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας, τη βιωσιμότητα και τη συνεργασία (<https://internationalpublishers.org/35th-international-publishers-congress-to-be-held-in-kuala-lumpur-malaysia/>).

1.2. Η εκδοτική βιομηχανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στην Ευρώπη, οι εκδόσεις είναι μια από τις μεγαλύτερες πολιτιστικές βιομηχανίες, με συνολική αγοραία αξία που εκτιμάται στα 36-38 δισεκατομμύρια ευρώ. Το 2021, αξιολογήθηκε ως η δεύτερη πολιτιστική δραστηριότητα και αντιπροσώπευε το 12% της μέσης πολιτιστικής δαπάνης της ΕΕ, ενώ σύμφωνα με μια έκθεση του 2022 της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Εκδοτών, ο ευρωπαϊκός τομέας του βιβλίου είναι απίστευτα πλούσιος και ποικιλόμορφος, με περισσότερους από 575.000 τίτλους ετησίως. Επιπλέον, το μέγεθος της αγοράς των εκδοτών βιβλίων αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια, ενώ ο τομέας του βιβλίου έχει επιταχύνει την ψηφιακή του μετάβαση για να αντιμετωπίσει τις μεταβαλλόμενες συνήθειες της αγοράς (<https://culture.ec.europa.eu/>).

Από οικονομική άποψη, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι οι εκδόσεις είναι βασικά μια επιχείρηση που δημιουργεί προστιθέμενη αξία (Βαρου, 2016). Το 2015, κατά μέσο όρο, η συνολική πολιτιστική δαπάνη των νοικοκυριών στην ΕΕ για βιβλία, άγγιξε το 12 %, με τους Πορτογάλους να ξοδεύουν 27 %, τους Κροάτες, τους Ιταλούς και τους Μαλτέζους 19 % και τους Ισπανούς 18% (<https://www.osdel.gr>). Το νούμερο ένα εκδοτικό έθνος στον κόσμο είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο παράγει 120.000 νέα βιβλία ετησίως, σύμφωνα με την Ένωση Εκδοτών του Ηνωμένου Βασιλείου. Μεταξύ περιοδικών, βιβλίων και ηλεκτρονικών εκδόσεων, η βιομηχανία είναι υπεύθυνη για τη δημιουργία εσόδων της εγχώριας οικονομίας αξίας σχεδόν 8 δισεκατομμυρίων δολαρίων τα τελευταία επτά χρόνια, με επέκταση κοντά στο 15%. Απασχολεί άμεσα 29.000 άτομα, υποστηρίζει περισσότερες από 70.000 θέσεις εργασίας και οι εξαγωγές του κλάδου δημιουργούν εμπορικό πλεόνασμα £1,1 δισ. ετησίως, μειώνοντας το εμπορικό έλλειμμα του Ηνωμένου Βασιλείου κατά 2,2%. Οι εκδοτικοί οίκοι λειτουργούν στην καρδιά των κορυφαίων δημιουργικών βιομηχανιών και

παράλληλα ενισχύουν το Ηνωμένο Βασίλειο ως παγκόσμια βάση έρευνας και ανάπτυξης (<https://www.publishers.org.uk/>). Από τις δημιουργικές βιομηχανίες της χώρας, τα βιβλία αντιπροσωπεύουν τον υψηλότερο κύκλο εργασιών εξαγωγών του Ηνωμένου Βασιλείου. Πρόκειται για πολιτιστικές δημιουργικές βιομηχανίες που για να αναζωογονήσουν τον κλάδο τους και να ανοίξουν νέες αγορές βασίζονται στις νέες τεχνολογίες. Αυτές οι έννοιες (πολιτιστικές δημιουργικές βιομηχανίες) ανταποκρίνονται σε διαφορετικές προσεγγίσεις, ανάλογα με τη χώρα αναφοράς. Έτσι, στο Ηνωμένο Βασίλειο μιλάμε για δημιουργικές βιομηχανίες, στη Γαλλία για πολιτιστικές βιομηχανίες και στις σκανδιναβικές χώρες, για *εμπειρία* ή *θέαμα*, ενώ για τον ΟΟΣΑ, η κεντρική ιδέα είναι αυτή της *βιομηχανίας περιεχομένου*, αφού τα πολιτιστικά προϊόντα/υπηρεσίες που επικοινωνούν ιδέες και συναισθήματα, αντλούν την αξία τους κυρίως από το συμβολικό τους περιεχόμενο παρά από την υλική τους μορφή ή τα χρηστικά χαρακτηριστικά τους (Vincent & Wunderle, 2009).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, υποστηρίζει τον τομέα του βιβλίου μέσω οριζόντιων προγραμμάτων χρηματοδότησης, όπως έργα συνεργασίας, ευρωπαϊκές πλατφόρμες, ευρωπαϊκά δίκτυα, το Culture Moves Europe και μέσω ειδικών τομεακών δράσεων, όπως η υποστήριξη της λογοτεχνικής μετάφρασης και κυκλοφορίας ευρωπαϊκών λογοτεχνικών έργων, το βραβείο λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πρόσφατα η Ημέρα των Ευρωπαίων Συγγραφέων, με την οικονομική στήριξη να καλύπτει το 60% του συνολικού κόστους των έργων συμβάλλοντας έτσι στην περαιτέρω ανάπτυξη της ευρωπαϊκής *κουλτούρας και ταυτότητας* (E. E, 2022) (<https://culture.ec.europa.eu>). Επιπλέον, οι εκθέσεις βιβλίου και τα φεστιβάλ είναι εξαιρετικές ιδέες προώθησης βιβλίων και προσφέρουν στους συγγραφείς την ευκαιρία να παρουσιάσουν τη δουλειά τους, να συνδεθούν με τους αναγνώστες, τους εκδότες και τους εμπειρογνώμονες του κλάδου και να αυξήσουν την προβολή και τις πωλήσεις. «*Αν η ανάγνωση ταξιδεύει σε νέες περιοχές και σκέψεις, τα βιβλία γίνονται ο γεωγραφικός χάρτης*», αναφέρουν οι διοργανωτές του ιταλικού φεστιβάλ 2024 «*Più libri più liberi*», μια έκθεση αφιερωμένη σε μικρομεσαίους ανεξάρτητους εκδότες, που προωθείται και διοργανώνεται από την Ένωση Ιταλών Εκδοτών με την υποστήριξη του Κέντρου Βιβλίου και Ανάγνωσης του υπουργείου Πολιτισμού στην Περιφέρεια Λάτσιο της Ρώμης και δημοσιεύθηκε στο *Publishing Perspectives*, το διαδικτυακό επιχειρηματικό περιοδικό για την παγκόσμια βιομηχανία βιβλίων (<https://publishingperspectives.com/2024/11/italy-sets-its-23rd-piu-libri-piu-liberi-for-rome>). Στην Αγγλία, το *A Writing Chance*, που ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2021 ως ένα νέο πρόγραμμα ανάπτυξης ταλέντων ανοιχτό σε επίδοξους συγγραφείς από υποεκπροσωπούμενα υπόβαθρα, ώστε να διεισδύσουν στις δημιουργικές βιομηχανίες του Ηνωμένου Βασιλείου, αξιοποιεί πόρους, εμπειρίες και ικανότητες σε μια κοινή πρόκληση συνεργασίας διατομεακών οργανισμών (Shaw, 2023).

Στη Γαλλία, η βιομηχανία του βιβλίου και ειδικότερα των ανεξάρτητων βιβλιοπωλείων προστατεύεται από το νόμο *Darcos* (Νόμος 2021-1901 της 30ης Δεκεμβρίου 2021 με στόχο την ενίσχυση της οικονομίας του βιβλίου και την ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων..), μέρος ενός ευρύτερου νομοθετικού πλαισίου, που έχει σχεδιαστεί για να διατηρήσει την πρόσβαση σε βιβλία σε όλη τη Γαλλία, υποστηρίζοντας ανεξάρτητα και τοπικά βιβλιοπωλεία και στοχεύει στη ρύθμιση των εξόδων αποστολής που εφαρμόζονται στην πώληση νέων βιβλίων στη Γαλλία ώστε να εγγυηθεί δικαιότερο ανταγωνισμό μεταξύ φυσικών βιβλιοπωλείων και μεγάλων διαδικτυακών πλατφόρμων πώλησης (<https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/>).

Η τεχνολογία έχει αλλάξει τον τρόπο δημοσίευσης της λογοτεχνίας. Στο επίκεντρο αυτής της αλλαγής βρίσκεται η *Spines* (<https://spines.com/how-does-spines-work/>), μια πλατφόρμα που συνδυάζει την τεχνητή νοημοσύνη με το αναντικατάστατο άγγιγμα της ανθρώπινης τεχνογνωσίας, ώστε να εξασφαλίσει ακρίβεια και αποτελεσματικότητα σε όλη τη διαδικασία δημοσίευσης, προσφέροντας ταχύτερα υπηρεσίες διόρθωσης, παραγωγής, έκδοσης και διανομής βιβλίων, μέσω ΑΙ. Αντιλαμβανόμενοι τον κίνδυνο, οι ενώσεις συγγραφέων, εκδοτών και βιβλιοπωλών ζήτησαν από την ΕΕ (2023) να σταματήσει η κατάχρηση της παράνομης οικειοποίησης και νομιμοποίησης δεδομένων από τους προγραμματιστές τεχνητής νοημοσύνης (<https://www.osdel.gr/el/news/4330->). Γίνεται πλέον φανερό, ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα προσφέρει περισσότερες δυνατότητες για τον μετασχηματισμό και την ενοποίηση της βιομηχανίας του Τύπου και των εκδόσεων, ενώ η τεχνολογία της τεχνητής νοημοσύνης θα αναδιαμορφώσει τη διαδικασία έκδοσης και θα δημιουργήσει μια νέα εποχή ευφών εκδόσεων με *έξυπνη επεξεργασία* (Chen, 2020). Τέλος, ενώ η νομοθεσία της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στοχεύει στη μείωση των εθνικών αποκλίσεων και εγγυάται προστασία για την προώθηση της δημιουργικότητας και των επενδύσεων, παρατηρούνται πάρα πολλές παραβιάσεις. Στις 20/12/2024, συγγραφείς και εκδότες κέρδισαν την υποστήριξη του Ανωτάτου Δικαστηρίου στον αγώνα τους κατά της παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων. Η Ένωση Εκδοτών ζητούσε από τους κύριους παρόχους υπηρεσιών Διαδικτύου (ISP) του Ηνωμένου Βασιλείου, να εμποδίσουν την πρόσβαση σε μια συλλογή ιστοτόπων που παρέχουν παράνομη πρόσβαση σε βιβλία και περιοδικά. Ο αποκλεισμός ιστοτόπων ήταν μόνο ένα μέρος των διεκδικήσεων της Ένωσης Εκδοτών, η οποία μάλιστα, στα τέλη του 2023, παρείχε σημαντική βοήθεια για τον παγκόσμιο τερματισμό λειτουργίας περισσότερων από 200 ιστοσελίδων, που αποτελούσαν μέρος του διαβόητου δικτύου πειρατείας (<https://www.publishers.org.uk/>).

1.3. Η εκδοτική βιομηχανία στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα τώρα, σύμφωνα με τις εγγραφές των εκδοτών στην osdelnet (2022), παρατηρήθηκε μια κατακόρυφη αύξηση των audiobooks, ενώ για τα επόμενα χρόνια αναμένεται άνοδος των ψηφιακών εκδόσεων και των ηλεκτρονικών βιβλίων, πρόοδος στην τεχνολογία εκτύπωσης, εστίαση στη βιωσιμότητα των εκδοτικών πρακτικών και αυξημένη συνεργασία με συγγραφείς για τη δημιουργία περιεχομένου πολυμέσων (researchandmarkets.com).

Όμως τα πιο σημαντικά θέματα που πρέπει να αντιμετωπίσει μια εθνική πολιτική για το βιβλίο είναι η μετάφραση της ελληνικής λογοτεχνίας, η προώθηση της φιλαναγνωσίας, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, η τιμολόγηση, η κατάργηση του ΦΠΑ στην παραγωγή, η ενίσχυση των βιβλιοθηκών, η ανάπτυξη των ηχητικών βιβλίων, των εφαρμογών ανάγνωσης, των μεταδεδομένων και της ανοιχτής πρόσβασης (Hall, 2022), η τιμή του βιβλίου και η αύξηση της αυτοέκδοσης (https://www.osdel.gr/uploads/files/2023_RESULTS-5.pdf). Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2023, αποδεικνύεται πως τα έντυπα βιβλία στη χώρα μας αποτελούν το 93,1% του συνόλου της παραγωγής όλων των τύπων βιβλίου. Ωστόσο, οι παραδοσιακές δομές της αγοράς αλλάζουν και οι επιτυχίες, οι αποτυχίες και η κυκλοφορία των βιβλίων δεν είναι καθόλου προβλέψιμες. Το έντυπο βιβλίο έχει αποδειχτεί μια εξαιρετικά ανθεκτική πολιτιστική μορφή, αλλά η ψηφιακή επανάσταση έχει μεταμορφώσει το ευρύτερο περιβάλλον πληροφόρησης και επικοινωνίας, δημιουργώντας νέες

προκλήσεις και νέες ευκαιρίες για τους εκδότες καθώς προσπαθούν να επαναπροσδιορίσουν τον ρόλο τους στην ψηφιακή εποχή (Thompson, 2021).

2. Η ιστορία των εκδόσεων πολυτελείας

Στη διάρκεια της Αναγέννησης (15^ο-17^ο αι), αναπτύχθηκαν οι τέχνες, οι επιστήμες και οι ανθρωπιστικές σπουδές, κυρίως η φιλοσοφία και η θεολογία. Αυτές με τη σειρά τους οδήγησαν στο κίνημα του Ουμανισμού και στη στροφή προς την αναζήτηση και μελέτη αυθεντικών κειμένων της κλασικής αρχαιότητας. Η εφεύρεση της τυπογραφίας (1448), έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην διάδοση των ιδεών του Ουμανισμού. Κατά τις πρώτες δεκαετίες της τυπογραφίας, σημαντικοί οικονομικοί και εμπορικοί παράγοντες της εποχής, άνθρωποι των γραμμάτων και της πολιτικής, κοσμικοί και θρησκευτικοί άρχοντες, αναγνωρίζοντας την ιδεολογική, την αισθητική και εμπορική αξία του έντυπου, συνέβαλαν στη δημιουργία τυπογραφικών εργαστηρίων και πρόσφεραν οικονομική στήριξη και συμπαράσταση στους επαγγελματίες τυπογράφους (Μπάνου, 2002). Στη συνέχεια, το έντυπο χρησιμοποιήθηκε, εκτός από μορφωτικό και εμπορικό αγαθό, ως μέσο θρησκευτικής και πολιτικής αντιπαράθεσης για την εξυπηρέτηση συμφερόντων, φιλοδοξιών και σκοπιμοτήτων. Σύμφωνα με την Μπάνου (2000), χαρακτηριστικό γνώρισμα του έντυπου βιβλίου του 15^{ου} αι. ήταν η ομοιότητά του με το χειρόγραφο, ενώ όσα προορίζονταν για δώρα σε ευγενείς ή για συλλέκτες, τυπώνονταν σε περγαμηνή και είχαν χειρόγραφη διακόσμηση από γνωστούς επιφανείς καλλιτέχνες της εποχής. Ένα τέτοιο αντίτυπο, εκτυπωμένο σε περγαμηνή, αποτελούσε για τους ευγενείς, έκφραση καλού γούστου, πλούτου και υπεροχής, ένα έργο τέχνης που προορίζονταν να κοσμήσει τις βιβλιοθήκες τους. Κατά τον Διαφωτισμό, το έντυπο βιβλίο αποκτά επιπλέον ρόλο και αξία αφού μετατρέπεται σε μέσο διάδοσης των νέων γνώσεων, ιδεών και αντιλήψεων για διάφορα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα και σε εργαλείο ιδεολογικής αντιπαράθεσης και αμφισβήτησης των παραδοσιακών θεωριών και δογμάτων.

Η παρακμή της τυπογραφίας ξεκίνησε στις αρχές του 19ου αιώνα, όταν αλληπάλληλες τεχνικές εξελίξεις άλλαξαν το τοπίο της παραγωγής και έκδοσης βιβλίων. Με την εισαγωγή του ατμού, οι διαδικασίες παραγωγής βιβλίων (στοιχειοθέτηση, τυπογραφία, εκτύπωση), αντικαταστάθηκαν από τη μηχανοποίηση της παραγωγής. Αυτό που χάθηκε μέσα στην αγκαλιά της παραγωγής βιβλίων υψηλής ταχύτητας και χαμηλού κόστους ήταν μια σειρά δοκιμασμένων και αληθινών καλλιτεχνικών και αισθητικών προτύπων που καθόριζαν την παραγωγή και το σχεδιασμό βιβλίων (Tipps & Giamo, 2017). Στην Αμερική, μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, έναν κόσμο γεμάτο περιοδικά, εφημερίδες, ραδιοφωνικές εκπομπές και ταινίες, πολλοί φοβήθηκαν ότι η επιβίωση των παραδοσιακών, *σοβαρών* βιβλίων βρισκόταν σε κίνδυνο. Αυτή η ανησυχία οδήγησε, κατά τις δεκαετίες του 1920 και του 1930, σε μια εκδοτική έκρηξη με εξαιρετικές πολυτελείς εκδόσεις βιβλίων που εκτιμώνται κυρίως για την ομορφιά, την δεξιοτεχνία, την υπερβολή και τη σπανιότητά τους, αντανakλώντας τις αγωνίες και τις αισθητικές ανάγκες, εκείνων που αμφισβήτησαν την άνοδο της σύγχρονης μαζικής κουλτούρας. Γι' αυτούς, τέτοια βιβλία όχι μόνο επιβεβαίωναν ένα προβιομηχανικό ιδανικό, αλλά προσέδιδαν επίσης κοινωνική διάκριση και πολιτιστική υπεροχή. Θεωρητικά, ήταν αφοσιωμένοι στην ομορφιά και την ποιότητα και δεν ήταν πρόθυμοι να συμβιβαστούν με τα μηχανήματα, το δημοφιλές γούστο ή το ενδιαφέρον για το κέρδος (Benton & Rowland, 2000). Αυτό ήταν και το σκηνικό πάνω στο οποίο ο Άγγλος καλλιτέχνης William Morris

ξεκίνησε το διάσημο *Kelmscott Press and the Arts and Craft Movement* από τη δεκαετία του 1890. Τα βιβλία του Kelmscott Press προσπάθησαν να αντιγράψουν το στυλ της τυπογραφίας του 15ου αιώνα και ήταν μέρος του διεθνούς κινήματος στις διακοσμητικές και καλές τέχνες (Arts and Crafts) που άκμασε στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική μεταξύ 1880 και 1920 και προώθησε την παραδοσιακή χειροτεχνία σε αντίθεση με την εργοστασιακή παραγωγή και τις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της που προέκυψαν από τη Βιομηχανική Επανάσταση. Πίστευαν ότι η τέχνη πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όλους και να ενσωματώνεται στον ιστό της καθημερινής ζωής. Για αυτούς τους σκοπούς, το κίνημα τόνισε την αξία των χειροποίητων αντικειμένων, της αργής παραγωγής και των παραδοσιακών τεχνικών σχεδιασμού (Mingam, 2013). Η έκκληση του Morris προς τους σχεδιαστές βιβλίων και τους εκτυπωτές να παράγουν όμορφα σχεδιασμένα και δομικά συνεκτικά βιβλία βοήθησε να ξεκινήσει το κίνημα *Fine Press* ως αντίβαρο στην εμπορευματοποίηση του βιβλίου. Ο Morris κατήγγειλε αυτό που έβλεπε ως υποβάθμιση του βιβλίου σε καθαρά εμπορικό αντικείμενο και υποστήριξε την επανένταξη των αντιβιομηχανικών αρχών στη διαδικασία εκτύπωσης βιβλίων. Θεωρούσε ξεκάθαρα ότι η εμπορική, αυτοματοποιημένη παραγωγή, η διαφήμιση, ο πολλαπλασιασμός των περιοδικών και των εφημερίδων και η άνοδος των φτηνών χαρτόδετων βιβλίων αποτελούν επιθέσεις στην τέχνη του βιβλίου (Tipps & Giamo, 2017). Ο Ruskin, (2003), στον δεύτερο τόμο του «*The Stones of Venice*» (1851-53), υποστήριξε ότι «το γοτθικό στολίδι ήταν μια έκφραση της χαράς του τεχνίτη για την ελεύθερη και δημιουργική εργασία. Ο εργάτης πρέπει να έχει τη δυνατότητα να σκέφτεται και να εκφράζει τη δική του προσωπικότητα τις ιδέες και τα ιδανικά του, χρησιμοποιώντας τα χέρια του και όχι τα μηχανήματα». Στις Ειδικές Συλλογές & τα Πανεπιστημιακά Αρχεία Βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου του Όρεγκον, υπάρχει ένα μοναδικό αφιέρωμα στις *Fine Presses*, αυτών των εκλεκτών πιεστηρίων που δεν οδηγούνταν από κίνητρο κέρδους, αλλά έδιναν έμφαση στις παραδοσιακές τεχνολογίες και τεχνικές εκτύπωσης, με βασικό τους σκοπό την δημιουργία και παραγωγή ενός άρτιου αποτελέσματος, καλλιτεχνικά και αισθητικά (<https://researchguides.uoregon.edu/c.php?g=466815&p=7943472>). Επίσης, το μικρό μουσείο της William Morris Society, που βρίσκεται στο υπόγειο δωμάτιο και στους βοηθητικούς αποθηκευτικούς χώρους του Kelmscott House στο Λονδίνο, περιλαμβάνει μια συλλογή από τίτλους του Kelmscott Press, καθώς και το αυθεντικό τυπογραφείο *Albion* του Morris που χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή του Kelmscott Press *Chaucer*, της τελευταίας μεγάλης δημιουργίας του Morris. Χρονολογείται από το 1835 περίπου, είναι πλήρως λειτουργικό και εμφανίζεται σε επίδειξη σε ειδικές εκδηλώσεις, όπως το Open House London (<https://williammorrisociety.org/>). Τον Δεκέμβριο του 2010 οι Βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου του Maryland απέκτησαν ένα από τα 425 αντίτυπα του *The Works of Geoffrey Chaucer* που τυπώθηκαν σε χαρτί το 1896. Το *Chaucer* ήταν το κορυφαίο επίτευγμα του William Morris και του Kelmscott Press. Αποτελεί πλέον τον μεγαλύτερο θησαυρό της ήδη εντυπωσιακής συλλογής William Morris των Βιβλιοθηκών. Το *Kelmscott Chaucer* αναφέρεται συχνά ως ένα από τα πιο όμορφα έντυπα βιβλία που υπάρχουν. Μερικά από τα χαρακτηριστικά αυτού του ασυνήθιστου βιβλίου περιλαμβάνουν: 556 σελίδες, 87 εικονογραφήσεις του Edward Burne-Jones, 14 μεγάλα και 18 μικρότερα περιγράμματα, 26 μεγάλες αρχικές λέξεις, τυπωμένες σε μαύρο και κόκκινο χρώμα σε τύπο *Chaucer*.

Description:

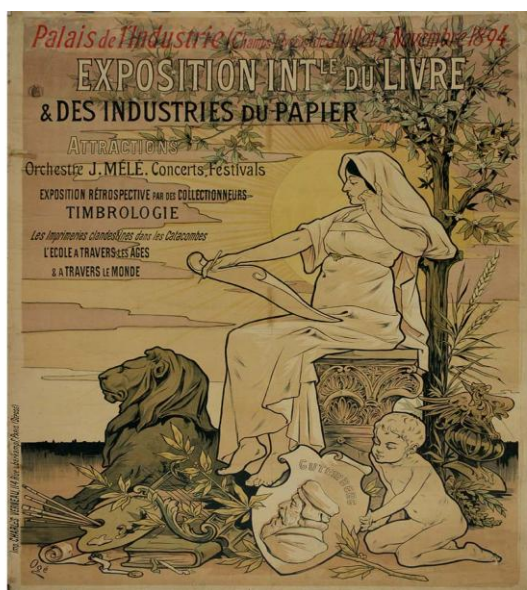

Kelmscott Press Chaucer, Πηγή: <http://www.rarebookroom.org/Control/chkwks/index.html?page=1>

Συνολικά, αυτές οι στρατηγικές απέδωσαν έναν κατάλογο περισσότερων από 180 λεπτών πιεστηρίων στις ΗΠΑ που ιδρύθηκαν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και το έργο τους φυλάσσεται στη Βρετανική Βιβλιοθήκη. Από αυτά, περισσότερα από 160 ξεκίνησαν μετά το 1965 και πάνω από 90 ιδρύθηκαν μεταξύ 1965- 1980. Σύμφωνα με τον Al Silverman, πρώην εκδότη του Viking Press, που ανήκει τώρα στον Penguin Random House, η χρυσή εποχή της έκδοσης βιβλίων ξεκίνησε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και διήρκεσε μέχρι στις αρχές της δεκαετίας του 1980 (Silverman, 2016). Αυτή η περίοδος ήταν πραγματικά μια χρυσή εποχή για τη χειροκίνητη εκτύπωση στις Ηνωμένες Πολιτείες και ο βασικός λόγος που οι πρώτοι απόφοιτοι του πανεπιστημιακού προγράμματος για τις τέχνες του βιβλίου άρχισαν να ιδρύουν τα δικά τους εκλεκτά πιεστήρια (Petrovic, 2021). Αυτή η ανησυχία για τη μαζική παραγωγή δικαιολογεί και τη στάση του ανεξάρτητου βιβλιοπώλη ενάντια σε μια μαζική κοινωνία που κυριαρχείται από την τυποποιημένη μαζική κουλτούρα. Έτσι, αναγνωρίζοντας τη μοναδικότητα κάθε βιβλίου, ο επαγγελματίας του χώρου παλεύει να υποστηρίξει έναν κόσμο που είναι διακριτός, όχι όμως ομοιογενής (Miller, 2019).

Στην άλλη πλευρά του πλανήτη, στη Γερμανία του 19^{ου} αι., οι εκδόσεις πολυτελείας συμμετείχαν στις προσπάθειες οριοθέτησης μιας αποδεκτής υπερβολής, είτε ως περιπτώσεις υποτιθέμενης επικίνδυνης υπερβολής είτε ως χαρακτηριστικά παραδείγματα καλλιεργούμενης ευμάρειας, ενώ, όσον αφορά τις υλικές πτυχές των εκδόσεων πολυτελείας, εκδότες, συγγραφείς και αναγνώστες την περίοδο αυτή, εστιάζουν κυρίως σε τρία στοιχεία: χαρτί, γραμματοσειρά και εικονογραφήσεις. Η σπανιότητα της πρώτης ύλης, το μέγεθος και η ποιότητα του χαρτιού δεν ήταν απλώς σημαντικά για τη γενική ανθεκτικότητα του βιβλίου, συνδέονταν επίσης στενά με την τυπογραφική αισθητική. Επιπλέον, η ενσωμάτωση εικόνων υψηλής ποιότητας αποτελούσε ένα επιπλέον σημαντικό μέσο για να γίνει ένα βιβλίο περισσότερο ελκυστικό στους πιθανούς αγοραστές (Erlin, 2014). Στη Γαλλία, κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου, μιας εποχής με έντονη βιβλιοφιλική δραστηριότητα, που υποστήριζε τη στενή συνεργασία μεταξύ καλλιτεχνών, συγγραφέων, εκδοτών και συλλεκτών για τη δημιουργία εικονογραφημένων εκδόσεων και σύγχρονων κειμένων, ο Uzanne (1851-1931), ένας Γάλλος βιβλιόφιλος, συγγραφέας, εκδότης και δημοσιογράφος του 19ου αιώνα, σύμμαχος των

Συμβολιστών ποιητών και ζωγράφων, έκανε λόγο για τροποποιήσεις και αλλαγές, σε όλα τα θέματα που αφορούσαν στο πολυτελές βιβλίο, ειδικότερα στην εικονογράφηση, τη βιβλιοδεσία και την τυπογραφία (Silverman, 2004), αφού ο συμβολισμός χρησιμοποιούσε συγκεκριμένες έννοιες ως σύμβολα για να εκφράσει αφηρημένες έννοιες, ιδέες ή συναισθήματα και έτσι αντιπαραβάλλονταν με την πνευματικότητα, τη φαντασία και το όνειρο, που αποτελούσαν και αναπόσπαστο μέρος της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ανάμεσα στα πολλά θέματα του έργου του Uzanne υπήρξε και η ανησυχία του για τις επιπτώσεις της τεχνολογίας στην παραγωγή βιβλίων. Υπερασπίστηκε με σθένος τα «όμορφα πράγματα της σύγχρονης βιομηχανίας» που εφαρμόστηκαν στην παραγωγή βιβλίων. Αυτά τα «όμορφα πράγματα της σύγχρονης βιομηχανίας» εμφανίστηκαν σε περίοπτη θέση στην Έκθεση *Internationale du livre moderne et des Industries du Papier* το 1894, που πραγματοποιήθηκε στο Palais de l' Industrie στο Παρίσι και περιλάμβαναν: έγχρωμες εικονογραφήσεις, μηχανικό δέσιμο και χημικά χρωματισμένο χαρτί. Σχεδιασμένη για την προώθηση της διεθνούς έκθεσης αφιερωμένης στις βιομηχανίες βιβλίων και χαρτιού, η αφίσα του Ογέ ενσωμάτωνε το πνεύμα της καινοτομίας και της πολιτιστικής ανταλλαγής που χαρακτήριζε την εκδήλωση. Ως διάσημος εικονογράφος και καλλιτέχνης αφίσας της εποχής του, ο Ογέ συμπεριέλαβε το ξεχωριστό του στυλ στη δημιουργία αυτού του διαφημιστικού έργου τέχνης. Η χρήση τολμηρών χρωμάτων, δυναμικών συνθέσεων και περίπλοκων λεπτομερειών τράβηξε την προσοχή των περαστικών και μετέφερε αποτελεσματικά τον ενθουσιασμό και τη σημασία της έκθεσης. Η αφίσα του Ογέ δεν χρησίμευσε μόνο ως οπτική πρόσκληση για την εκδήλωση, αλλά αντικατόπτριζε επίσης τις ευρύτερες πολιτιστικές και τεχνολογικές εξελίξεις στα τέλη του 19ου αιώνα. Εορτάζοντας την τέχνη της εκτύπωσης, της έκδοσης και της χαρτοποιίας, η αφίσα υπογράμμιζε τη σημασία αυτών των βιομηχανιών στη διαμόρφωση της κοινωνίας και στη διευκόλυνση της πνευματικής ανταλλαγής. Τέτοιες καινοτομίες αντιπροσώπευαν τις τεχνολογικές αλλαγές που είχαν μεταμορφώσει ριζικά το εμπόριο βιβλίων καθ' όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της αναπτυσσόμενης αγοράς εντύπων.

Κατασκευασμένη το 1894, η πρωτότυπη αφίσα του Eugène Ogé για την Έκθεση Internationale du Livre & des Industries du Papier αποτελεί απόδειξη της ζωντανής καλλιτεχνικής σκηνής της εποχής της Belle Époque στη Γαλλία.

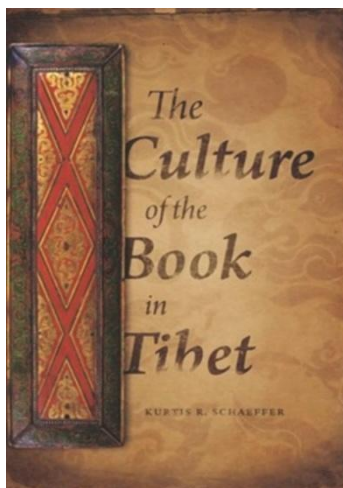
Πηγή: https://galerie1881.com/products/ap_17976?srsltid=AfmBOorcTPM85ESCL0GZYa5ikwplmVzFBUNbzAk9aZXYTng2EltlFXrO

Πολλά τα διλήμματα, οι προβληματισμοί οι ανησυχίες και οι πολικότητες της εποχής: παράδοση εναντίον νεωτερικότητας, ελίτ έναντι λαϊκής κουλτούρας, τέχνη εναντίον χειροτεχνίας, έκδοση πολυτελείας έναντι εμπορικού βιβλίου. Όλα αυτά βέβαια, δεν προέκυψαν αποκλειστικά από την τεχνολογική αλλαγή, αλλά επιδεινώθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, τόσο από την προοδευτική κοινωνική, πολιτική και οικονομική ευνοϊκή μεταχείριση ολοένα και περισσότερων Γάλλων, όσο και από τον διεθνή ανταγωνισμό που σύντομα βρήκε διέξοδο στον πόλεμο (Silverman, 2004). Την περίοδο αυτή, η τεχνολογία παρείχε ένα μέσο για να διαλύσει αυτές τις πολικότητες και μέσα από τον θαυμασμό που επέδειξαν οι συλλέκτες για αυτό το μέσο, η εκτύπωση αποτέλεσε αναπόσπαστο μέρος των δημοφιλών αντιλήψεων της εποχής για την αισθητική του βιβλίου. Συλλέκτες, εκδότες, συγγραφείς, σχεδιαστές και διευθυντές βιβλιοφιλικών εταιρειών, μετατράπηκαν σε παθιασμένους συνομιλητές του έντυπου λόγου, σε αυτήν τη μοναδική καλλιτεχνική παραγωγική εποχή (Silverman, 2008). Στο Λονδίνο, όπως και στα μεγαλύτερα επαρχιακά κέντρα της εποχής, υπήρχε ήδη ένα εδραιωμένο εμπόριο βιβλίων. Η τυπογραφία δεν εισήχθη σε μια κοινωνία χωρίς βιβλία. Η παραγωγή, η διανομή και η πώληση αυτών των βιβλίων δημιουργούσε αρκετή απασχόληση. Υπήρχαν γραφείς, τεχνίτες, ζωγράφοι, φωτιστές, βιβλιοδέτες, λιανοπωλητές και έμποροι που προμήθευαν τις πρώτες ύλες: χαρτί και περγαμηνή για το γράψιμο, μελάνι και στυλό για γραφή και δέρματα για τα δεσίματα. Από τις αρχές του 15^{ου} αιώνα, η πλειονότητα όσων ασχολούνταν με αυτά τα επαγγέλματα στο Λονδίνο ανήκαν σε μια εμπορική συντεχνία (Company of Stationers) που έδινε στα μέλη της ξεχωριστά προνόμια και υποχρεώσεις (Feather, 2005). Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, τα βιβλία μετατράπηκαν σε αντικείμενα που καταναλώνονταν για την πολιτιστική τους σημασία (Sweitzer-Lamme, 2014). Η βρετανική μεσαία τάξη, αγωνίστηκε για να *αυτοπροσδιοριστεί*, σε αντίθεση με τις άλλες κοινωνικές τάξεις. Σύμφωνα με τη θεωρία του πολιτισμικού κεφαλαίου του Pierre Bourdieu, τα άτομα της μεσαίας τάξης ανέκαθεν χρησιμοποιούσαν σύμβολα πολιτισμού για να σχηματίσουν και να θεμελιώσουν την δική τους ταυτότητα. Τα σπάνια και όμορφα βιβλία έδιναν στους ιδιοκτήτες τους την ευκαιρία για αυτοπροσδιορισμό, μέσω της απόκτησης πολιτιστικού κεφαλαίου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, να θεωρηθούν τα βιβλία, ως πολιτιστικά αντικείμενα και όχι ως εργαλεία μετάδοσης πληροφοριών και γνώσεων και χρησιμοποιήθηκαν από τη μεσαία τάξη, κυρίως για την διαμόρφωση και υποστήριξη μιας ταυτότητας που θα την ξεχώριζε από την κατώτερη τάξη και θα την ταύτιζε περισσότερο με την άρχουσα τάξη (Sweitzer-Lamme, 2014). Αυτή η μετάβαση από την απόκτηση βιβλίων για το εντυπωσιακό τους περιεχόμενο, στη συλλογή βιβλίων ως αντικείμενα γοήτρου και κύρους και η συνακόλουθη βιβλιομανία, έπαιξε καθοριστικό λόγο στη δημιουργία των ιδιωτικών βιβλιοθηκών της περιόδου αυτής (Potten, 2015).

2.1. Η συλλογή και τα κίνητρα συλλογής

Η συλλογή αποτελεί μια διαδικασία ενεργητικής, επιλεκτικής ή ακόμα και παθιασμένης απόκτησης και κατοχής πραγμάτων που χαρακτηρίζεται από μια σειρά συμπεριφορών συλλογής και κινήτρων. Ο συλλέκτης είναι ένα άτομο που έχει κίνητρο να συγκεντρώσει μια σειρά παρόμοιων αντικειμένων, όπου τις περισσότερες φορές, η οργανική λειτουργία των αντικειμένων αυτών είναι δευτερεύουσας (ή καθόλου) σημασίας (McIntosh & SchmeicheL, 2004). Ενώ τα κίνητρα πίσω από τη συλλογή είναι σαφώς περίπλοκα και πολύπλευρα (κοινωνιολογικά, ψυχολογικά, οικονομικά) είναι αξιοσημείωτο ότι πολλά από τα κίνητρα που θεωρούνται βασικά για τη συλλογή, περιστρέφονται γύρω από τον εαυτό και συγκεκριμένα γύρω από την ανάπτυξη μιας πιο θετικής αίσθησης του εαυτού. Η Pearce

(1992), αναφέρει 17 διαφορετικά κίνητρα συλλογής που αντανakλούν τις ανάγκες αυτοεκπλήρωσης ή αυτοενίσχυσης, όπως π.χ. ελεύθερος χρόνος, αισθητική, ανταγωνισμός, κύρος, κυριαρχία, αισθησιακή ικανοποίηση, κάλυψη επιθυμίας, φιλοδοξία για επίτευξη της τελειότητας, επέκταση του εαυτού, επιβεβαίωση, κ.α.. Άλλες έρευνες δίνουν έμφαση στις ψυχολογικές ανάγκες των συλλεκτών όπως: η ταυτότητα του εαυτού, το γόητρο και το κύρος, οι συναισθηματικές εμπειρίες και η επίτευξη της αυτοολοκλήρωσης (Bell, 1995). Για τους συλλέκτες, η συλλογή αποτελεί ένα μέσο ενίσχυσης του εαυτού τους, αφού θέτοντας στόχους που είναι απτοί και εφικτοί βιώνουν την πολυπόθητη ανατροφοδότηση προόδου (McIntosh & SchmeicheL, 2004). Η Μπάνου (2006), στη σχετική μελέτη της για τις τακτικές ανάδειξης του έντυπου βιβλίου σε σύμβολο κύρους και εξουσίας, αναφέρει ότι: *«το ξεχωριστό, ακριβό μοναδικό αντίτυπο, με την αισθητική αρτιότητά του, την πολυτέλεια και την τιμή του, αποσκοπούσε στο να τιμήσει, να ικανοποιήσει και να κολακεύσει τους ισχυρούς παράγοντες της εποχής»*. Ο Schaeffer (2009), βασιζόμενος σε πηγές που εκτείνονται από τον 14ο έως τον 18^ο αιώνα, υποστήριξε ότι η ιστορία του βιβλίου στο Θιβέτ ανοίγει ένα κρίσιμο παράθυρο στην πολιτιστική, πνευματική και οικονομική ζωή μιας βουδιστικής κοινωνίας με τεράστια επιρροή. Λειτουργώντας ως υλικό, πνευματικό και συμβολικό αντικείμενο, το βιβλίο ήταν ένα εργαλείο για την οικοδόμηση της θιβετιανής δύναμης, εξουσίας και ιστορίας. Οι Θιβετιανοί μελετητές επιμελήθηκαν και τύπωσαν πολύτιμα έργα θρησκείας, λογοτεχνίας, τέχνης και επιστήμης δημιουργώντας ένα κύριο μέσο εκπαίδευσης, μια πηγή παράδοσης και εξουσίας, ένα οικονομικό προϊόν, ένα καλοφτιαγμένο αισθητικό αντικείμενο, ένα μέσο του βουδιστικού γραπτού πολιτισμού και ένα σύμβολο θρησκείας. Οι Θιβετιανοί Βουδιστές αναφέρονται στο *«δοχείο του λόγου»* που περιλάμβανε όχι μόνο κείμενα, ως άυλες οντότητες αλλά και χειρόγραφα, ξυλογραφήματα και βιβλία ως απτές πραγματικότητες.

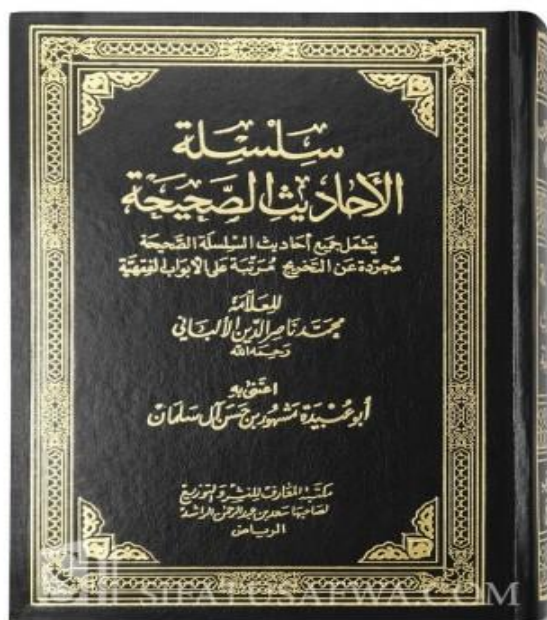

‘Η ιστορία του βιβλίου στο Θιβέτ’ του Schaeffer K.

Πηγή: https://www.google.gr/books/edition/The_Culture_of_the_Book_in_Tibet/OC27VIRmyB0C?hl=en&qbpv=1&printsec=frontcover

Ο Wangchuk (2016), διερεύνησε τις ποικιλίες καλλιτεχνικής έκφρασης, τα εργαλεία και τις τεχνικές παραγωγής αυτών των *deluxe* εκδόσεων των θιβετιανών βιβλίων. Η φύση και τα είδη τους υποδήλωναν τα κίνητρα και το σκοπό παραγωγής τους, την οικονομική, κοινωνική, θρησκευτική ή πνευματική κατάσταση και την δύναμη των προσώπων που ανέθεταν την κατασκευή τους. Τα είδη πολύτιμου υλικού όπως: τυρκουάζ, χρυσό, ασήμι, μαγγάνιο, χαλκός και σίδηρος συμβόλιζαν τους διαφορετικούς τύπους στην ιεραρχία, ενώ φαίνεται πως οι Θιβετιανοί είχαν λατρέψει την έννοια των

γραφών γραμμένων με μελάνι λάπις σε χρυσές πλάκες, ως την πιο εκλεκτή μορφή μιας πολυτελούς έκδοσης. Οι θιβετιανές deluxe εκδόσεις, μπορούν ίσως να θεωρηθούν ως τα κεντρικά σημεία της θιβετιανής έκφρασης και συνδέονται με την ιερότητα και τη χρήση πολύτιμων υλικών, χαρακτηρίζονται δε, από την αισθητική και τη δεξιοτεχνία, την υπερβολή και την αποκλειστικότητα, την κοινωνικοοικονομική δύναμη και το κύρος, την ευσέβεια και την θρησκοληψία. Ένα ιερό βιβλίο (ή κείμενο) δεν είναι μόνο κάτι που μπορεί να διαβάζεται, να μελετάται και να κατανοείται, αλλά είναι αντικείμενο σεβασμού. Η ίδια η παρουσία του θεωρείται ότι αγιάζει ή και προστατεύει το περιβάλλον του, τόσο από φυσικές όσο και από ανθρωπογενείς καταστροφές (Almogi & Wangchuk, 2016). Η αλήθεια είναι ότι τα τυπογραφεία δεν έκαναν ποτέ εισβολή στο Θιβέτ, ωστόσο έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης, ιδιαίτερα κοντά στην Κίνα και την Ινδία. Οι Θιβετιανοί στην ινδική εξορία άρχισαν να καταφεύγουν σε σύγχρονες τεχνικές για την αναπαραγωγή κειμένων και εικόνων όπως η όφσετ λιθογραφία. Σήμερα, η ψηφιακή τεχνολογία έχει διεισδύσει στη θιβετιανή κοινωνία και τα θιβετιανά κείμενα πληκτρολογούνται σε υπολογιστές και εκδίδονται σε σύγχρονη μορφή βιβλίου (αλλά και στην παραδοσιακή μορφή), ή διατηρούνται και διαδίδονται στη μορφή των σαρώσεων, ως αναζητήσιμα μεταγγραμματαμένα ψηφιακά κείμενα (Almogi & Wangchuk, 2016). Ο Maasri (2020), ρίχνοντας φως στο μετά-αποικιακό αραβικό βιβλίο, εστιάζει στο ρόλο του βιβλίου ως προϊόν πνευματικής και καλλιτεχνικής πρακτικής, ως εμπόρευμα σε μια καπιταλιστική οικονομία εκδόσεων και ως διατοπικό τεχνούργημα οπτικής και έντυπης κουλτούρας. Η σειρά των πολύτιμων βιβλίων *Silsilat al Nafa* που δημοσιεύτηκε στη Βηρυτό, στα τέλη της δεκαετίας του 1960, από τον Dar an-Nahar, απασχόλησε εξέχοντες Άραβες καλλιτέχνες και έβαλε στο προσκήνιο την αισθητική διάσταση του έντυπου αραβικού βιβλίου ως πολύτιμο αντικείμενο τέχνης.

‘Silsilat al Nafa’ του Dar an-Nahar.

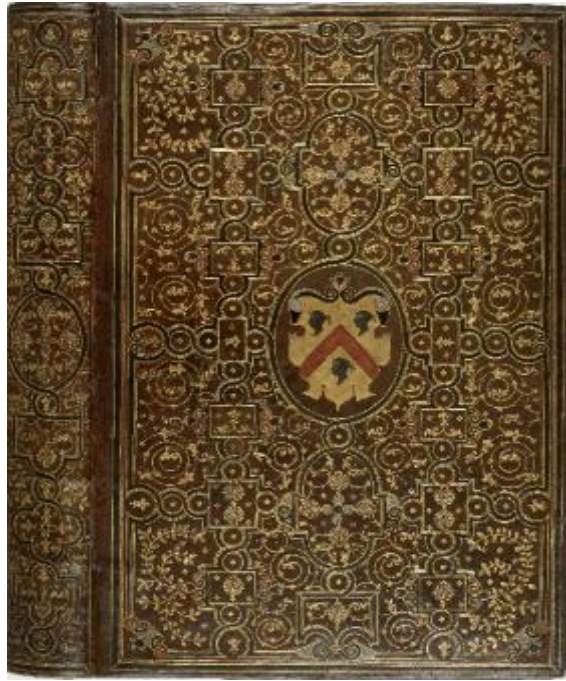
Πηγή: <https://www.sifatufawa.com/en/classical-collections-o-fhadeeth/sunan-an-nassa-i-with-harakat-and-authentication.html>

Αυτή η εκδοτική προσπάθεια, τοποθετημένη ιστορικά στο κατώφλι της σύγχρονης παγκοσμιοποίησης, συνέδεε τη διεθνική μοντερνιστική τέχνη και τα λογοτεχνικά κυκλώματα με την έκδοση βιβλίων και ήταν παραδειγματική των νέων μορφών οπτικοποίησης του αραβικού βιβλίου,

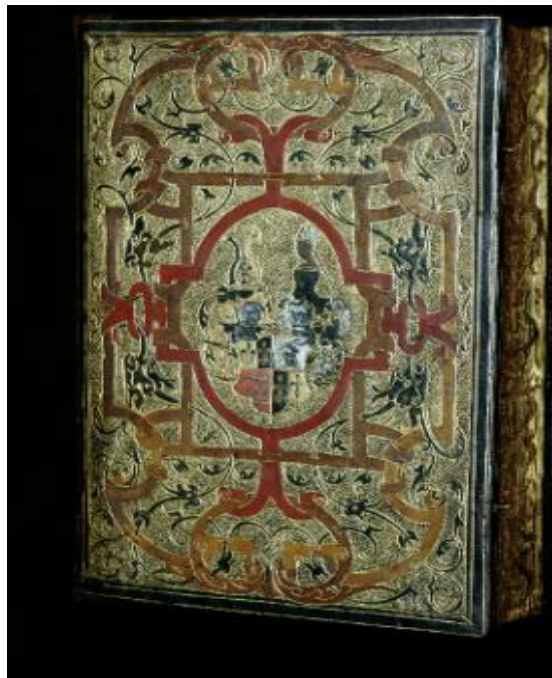
αφού αντανakλούσε τις αλλαγές στις εικαστικές τέχνες, τις τεχνολογίες εκτύπωσης και την πολιτική οικονομία των διακρατικών αραβικών εκδόσεων, στα τέλη της δεκαετίας του 1960 (Maasri, 2020).

2.2. Συλλέκτες πολυτελών εκδόσεων

Από σπάνια βιβλία, πολύτιμα γλυπτά, πίνακες ζωγραφικής και άλλα οι καταναλωτές αναζητούν ολοένα και περισσότερο συναισθηματική ικανοποίηση που μπορεί να περιλαμβάνει διαστάσεις απολαυστικής ή και βιωματικής αξίας, μέσω της αγοράς αντικειμένων πολυτέλειας (Kauppinen-Räsänen, Gummerus, von Koskull & Cristini, 2019). Οι συλλογές είναι τόσο διαφορετικές όσο και οι ιδιοκτήτες τους. Σύμφωνα με τον Saari (1997), οι συλλέκτες μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις κατηγορίες: α) οι παθιασμένοι συλλέκτες που με εμμονή και προθυμία είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν παράλογα υψηλές τιμές για να αποκτήσουν κάτι, β) οι μανιώδεις συλλέκτες που αγοράζουν συλλεκτικά αντικείμενα ως επένδυση, γ) οι ερασιτέχνες συλλέκτες που συλλέγουν απλώς για ευχαρίστηση και δ) οι συλλέκτες που δημιουργούν συλλογές για να επιβεβαιώσουν την ταυτότητά τους. Η συλλογή συχνά παρεξηγείται ως χόμπι για τους πλούσιους ή τα άτομα με επιρροή, αλλά είναι μια πρακτική που αποτελεί μια κοινή ανθρώπινη συμπεριφορά. Μεγάλο ποσοστό ενηλίκων συλλέγουν αντικείμενα, είτε με σκοπό να διαμορφώσουν τη δική τους ταυτότητα, είτε να διατηρήσουν την οικογενειακή ή πολιτιστική τους ιστορία. Έτσι η συλλογή γίνεται ζωτικό μέρος της ανθρώπινης εμπειρίας (Adams, 2023). Ένα ακραίο παράδειγμα τέτοιας συμπεριφοράς, σχετίζεται με έναν Βρετανό συλλέκτη βιβλίων και χειρογράφων, του 19^{ου} αιώνα, τον Sir Thomas Phillips, αυτοαποκαλούμενο και *vello-maniac*, αφού επιθυμούσε να έχει ένα αντίτυπο από «κάθε βιβλίο στον κόσμο». Κατά τη διάρκεια της συλλεκτικής του καριέρας, ο Phillips συγκέντρωσε πάνω από 60.000 χειρόγραφα, συμπεριλαμβανομένων πολλών χιλιάδων μεσαιωνικών βιβλίων και ιστορικών τεκμηρίων, κάθε είδους (Chang, 1996). Επίσης, ο André Robert Breton (1896 –1966), Γάλλος συγγραφέας και ποιητής, συνιδρυτής, ηγέτης και κύριος θεωρητικός του σουρεαλισμού, υπήρξε μανιώδης συλλέκτης τέχνης. Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης του 1931, το μεγαλύτερο μέρος της συλλογής του δημοπρατήθηκε. Κατάφερε όμως και ανοικοδόμησε τη συλλογή στο στούντιο και σπίτι του, αυξάνοντας τη συλλογή σε πάνω από 5.300 αντικείμενα, συμπεριλαμβανομένων βιβλίων, καταλόγων τέχνης, περιοδικών, χειρογράφων, κ.α. Αλλά και ο Αρμένιος βιομήχανος Calouste Sarkis Gulbenkian (1863–1955), περισσότερο γνωστός ως συλλέκτης έργων ζωγραφικής και αντικειμένων τέχνης, απέκτησε σημαντικό αριθμό σπάνιων βιβλίων και ιστορικών χειρογράφων. Η συλλογή του, που κληροδοτήθηκε στο ομώνυμο ίδρυμα που δημιουργήθηκε στη Λισαβόνα το 1956, περιλαμβάνει πάνω από 6.000 έργα και προωθεί την ανάπτυξη ατόμων και οργανισμών, μέσω της τέχνης, της επιστήμης, της εκπαίδευσης και της φιλανθρωπίας, για μια πιο δίκαιη και βιώσιμη κοινωνία. Το αποκλειστικό του ενδιαφέρον για έργα εξαιρετικής αισθητικής και ποιότητας αντικατοπτρίζεται ξεκάθαρα στη συλλογή ευρωπαϊκών, αρμένικων και ισλαμικών βιβλίων που απέκτησε, πολυτελή εικονογραφημένα δείγματα με εξαιρετική βιβλιοδεσία και διάκοσμο, αρκετά από τα οποία παρήχθησαν από τα μεγαλύτερα ονόματα στην ιστορία της τέχνης (de Oliveira Dias, 2021). Στις εικόνες που ακολουθούν, παραθέτω δύο μοναδικής αισθητικής και αξίας αντίγραφα της συλλογής του Calouste Sarkis Gulbenkian, που φέρουν μια εύγλωττη μαρτυρία για το ενδιαφέρον των ουμανιστών για το έργο των κλασικών συγγραφέων και κυρίως για το βιβλίο ως αντικείμενο μοναδικής αισθητικής και τέχνης:

A) *Les Oeuvres Morales et Meslées* - Πηγή: https://gulbenkian.pt/museu/en/works_museu/les-oeuvres-morales-meslees-de-plutarque-2

B) Opera « Flavii Iosephi » - πηγή: https://gulbenkian.pt/museu/works_museu/flavii-iosephi-opera/

α) το *Les Oeuvres Morales et Meslées* είναι αντίγραφο της πρώτης έκδοσης του έργου του Πλούταρχου (1ος–2ος αι.), που δημοσιεύτηκε στο Παρίσι το 1572 και μεταφράστηκε από τα πρωτότυπα ελληνικά από το Γάλλο συγγραφέα και ανθρωπιστή Jacques Amyot, καθώς και β) τη συλλογή του έργου του Έλληνα ιστορικού Flavius Iosephus (1^{ος} αι) που ανήκε στον Marcus Fugger, μεγάλο προστάτη των τεχνών και μέλος μιας σημαντικής οικογένειας Γερμανών εμπόρων-

τραπεζιτών, με μια πλούσια διακοσμημένη βιβλιοδεσία, υπογεγραμμένη από τον ίδιο στο επάνω οπισθόφυλλο.

Οι βιβλιοθήκες άκμασαν τη δεκαετία του 1970 ως μέσο διάθεσης πραγματικών έργων τέχνης στο ευρύ κοινό, αλλά στη δεκαετία του 1980 αυτό το ιδανικό ξεπεράστηκε σταδιακά από μια αυξανόμενη τάση να γίνουν τα βιβλία πολύτιμα, ακριβά, συλλεκτικά αντικείμενα, σε περιορισμένες εκδόσεις, ενώ μερικά από τα παλαιότερα, άρχισαν να πωλούνται σε διογκωμένες τιμές στην αγορά μεταχειρισμένων (Phillpot, 1993). Το Μουσείο & η Βιβλιοθήκη Rosenbach είναι μια κοινότητα που ασχολείται με την τέχνη του γραπτού λόγου χρησιμοποιώντας τη συλλογή σπάνιων βιβλίων και χειρογράφων των αδελφών Rosenbach, που έπαιξαν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη ιδιωτικών βιβλιοθηκών και που αργότερα έγιναν οι πιο σημαντικές δημόσιες συλλογές σπάνιων βιβλίων, όπως οι βιβλιοθήκες Folger και Huntington. Το Rosenbach διατηρεί μια σχεδόν απaráμιλλη σπάνια συλλογή βιβλίων και χειρογράφων. Οι εκθέσεις, τα προγράμματα και η έρευνα με αυτήν τη συλλογή έχουν επικεντρωθεί στην αποικιακή αμερικανική ιστορία, την αφροαμερικανική ιστορία, την παιδική λογοτεχνία, τις τέχνες και την τεχνολογία των βιβλίων (<https://rosenbach.org/about/mission-history/>). Το μεγαλύτερο μέρος των λογοτεχνικών συλλογών είναι η αγγλική λογοτεχνία των Βρετανικών Νήσων, συμπεριλαμβανομένης της Σκωτίας, της Ιρλανδίας και της Ουαλίας. Μεταξύ των πιο σημαντικών αξιοποιήσιμων πηγών είναι δύο χειρόγραφα του 15ου αιώνα των Ιστοριών Canterbury του Chaucer, μια σημαντική ομάδα ποιητικών βιβλίων του 16ου και του 17ου αιώνα, περισσότερα από 450 βιβλία και φυλλάδια του Daniel Defoe, συμπεριλαμβανομένης της σπάνιας πρώτης έκδοσης του Robinson Crusoe κ.α.

Αγγλική λογοτεχνία, πηγή: <https://rosenbach.org/collection/english-literature/>

3. Η έννοια της πολυτέλειας στις εκδόσεις

Η έννοια της πολυτέλειας στις εκδόσεις, είναι πολύπλευρη και χαρακτηρίζεται από την ποιότητα, την δεξιοτεχνία, τη χρήση ανώτερων υλικών, τη μοναδικότητα, την αποκλειστικότητα, την εξατομίκευση, το επιλεγμένο πελατολόγιο, τις υψηλές τιμές και τα καταξιωμένα φυσικά καταστήματα (Karferer & Bastien, 2017). Επομένως, πίσω από την αγορά ενός προϊόντος πολυτελείας κρύβονται πολλά διαφορετικά καταναλωτικά προφίλ και κίνητρα που διεγείρουν, ενεργοποιούν, κατευθύνουν και διατηρούν τη συμπεριφορά των ατόμων (Brun & Castelli, 2013). Η πολυτέλεια είναι μια πολύπλευρη έννοια που περιλαμβάνει ψυχολογικά, οικονομικά, κοινωνικά, υλικά, πολιτικά και ηθικά στοιχεία, μπορεί να αναφέρεται στο αντικείμενο που καταναλώνεται ή στη συμπεριφορά των καταναλωτών, μπορεί να είναι υλική ή άυλη (Königs, 2009), μπορεί να διαφέρει μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και πολιτισμών (Heine, 2012). Για εκείνους που βλέπουν τα βιβλία διαφορετικά από τα άλλα αγαθά, η ανάγνωση επιδρά σε μια μεταμόρφωση του νου που είναι κάτι εντελώς άυλο, απρόβλεπτο και αιθέριο - και εκεί βρίσκεται η μεγάλη του αξία (Miller, 2019). Το βιβλίο γίνεται το μέσο της δράσης, ο τόπος όπου ζουν τα πράγματα, ένα φυσικό αντικείμενο που χειρίζονται οι αναγνώστες (Pressman, 2009). Μία από τις πιο σύνθετες πτυχές της πολυτέλειας είναι η υποκειμενική της διάσταση. Πράγματι, ο ορισμός της πολυτέλειας εξαρτάται από την ερμηνεία που έχουμε για αυτήν: προέρχεται από μια προσωπική κρίση, από μια συγκεκριμένη οπτική γωνία ενός συνόλου παραγόντων ή από την ανάγκη ταξινόμησης αγαθών για εμπορικούς σκοπούς. Έτσι, οι ορισμοί είναι πολυάριθμοι και δεν είναι ασυνήθιστο να μιλάμε για την «πολύπλευρη» φύση της πολυτέλειας. Από ακαδημαϊκή άποψη, η πολυτέλεια μερικές φορές ταυτίζεται με έννοιες κύρους και θέσης. Μπορεί να περιγραφεί αρκετά αόριστα, ως παροχή αξίας «ονείρου» ή «αύρας». Πιο ρεαλιστικά, ορίζεται σύμφωνα με το νόημα που της δίνει το άτομο (Le Guirriec-Milner & Rigaud-Lacresse, 2019). Επομένως, η πολυτέλεια έχει διαφορετικά πρόσωπα:

Τα πρόσωπα της πολυτέλειας: Πηγή: (Hanania, Musnik & Gaillochet, 2022)

- Αυτό της μοναδικότητας και της αριστείας, κυρίως μέσα από τη κατασκευή προϊόντων μοναδικής τεχνογνωσίας, δημιουργικότητας ή καινοτομίας. - Αυτό της ποιότητας του προϊόντος ή της στιγμής που βιώθηκε. - Αυτό της σπανιότητας του σχεδιασμού, της κατασκευής και της επικοινωνίας του. - Αυτό του συναισθήματος, αφού το συναίσθημα παραμένει ουσιαστικό σε κάθε αγοραστική πράξη, ενώ έχει προτεραιότητα κατά την αγορά ενός προϊόντος πολυτελείας. - Και τέλος αυτό της αυθεντικότητας (Hanania, Musnik & Gailloch, 2022). Σε ένα πλαίσιο μεγάλων αλλαγών όπου η ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων έχει αλλάξει τον τρόπο ζωής και τα πρότυπα κατανάλωσης, η πολυτέλεια μεταμορφώνεται διαρκώς και παίρνει νέες διαστάσεις. Επομένως, μια πρόταση αξίας πρέπει να βασίζεται στην τέλεια γνώση των αναγκών των πελατών, των επιθυμιών αλλά και των εμποδίων τους (Cervellon, Pini & Rigaud-Lacresse, 2019).

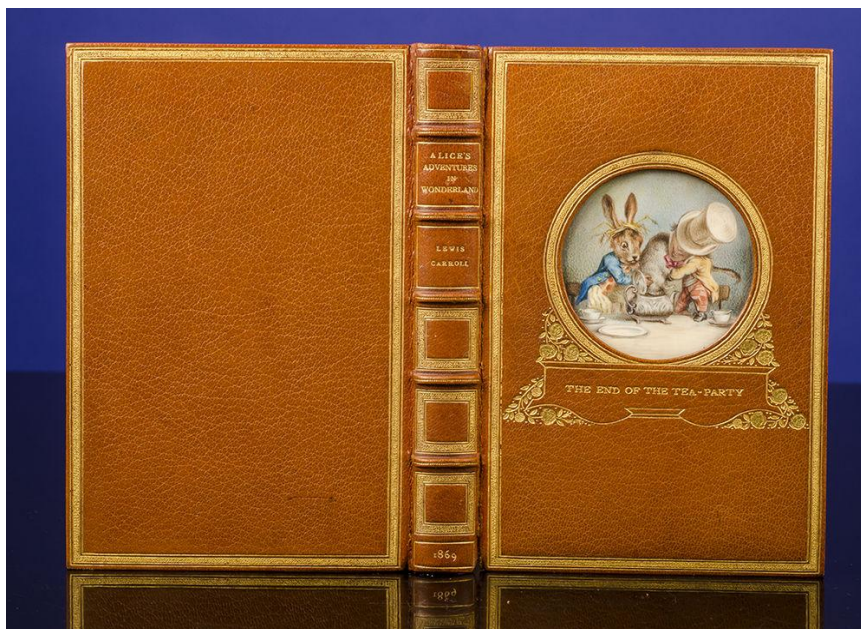
3.1. Στοιχεία που κάνουν ένα βιβλίο ξεχωριστό

Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που κάνουν ένα βιβλίο ξεχωριστό όπως, το περιεχόμενο και η ιστορία του, ο έντυπος πολιτισμός του, η θεωρία της εικόνας, η υλική και οπτική του κουλτούρα, η αλληλεπίδραση λέξης και εικόνας. Το αν έχει αξία ή όχι εξαρτάται από την ποιότητα και τη σπανιότητα των χαρακτηριστικών του. Το πρώτο βιβλίο ενός συγγραφέα, η πρώτη έκδοση ενός διάσημου μυθιστορήματος και άλλες πρωτιές καθιστούν ένα λογοτεχνικό βιβλίο πολύτιμο. Ειδικά οι πρώτες εκδόσεις είναι και οι πιο ενδιαφέρουσες για τους συλλέκτες, αλλά η αξία της πρώτης έκδοσης ως συλλεκτικό αντικείμενο είναι θέμα του αριθμού των διαθέσιμων αντιτύπων και του αριθμού των ατόμων που τα αναζητούν. Γενικά, τα πρώτα έργα ενός συγγραφέα είναι και τα πιο πολύτιμα. Έργα που υιοθετούν μια αισθητική βιβλιοδεσίας και ανταποκρίνονται στη σύγχρονη, ψηφιακή τους στιγμή, το αποσπώμενο εξωτερικό κάλυμμα (dust jacket) και οποιαδήποτε αυθεντική υπογραφή από το συγγραφέα, τον εικονογράφο ή τον συντάκτη, θα προσθέσει αξία σε ένα βιβλίο.

3.1.1. Η βιβλιοδεσία

Η βιομηχανία πολυτελείας χρησιμοποιεί ορισμένα επίθετα, όπως: περιεκτικό, σπάνιο, πολύτιμο. Είναι πολύ συνηθισμένο να τονίζει κανείς τη δουλειά των τεχνιτών πολυτελείας που ευνοεί τη σπανιότητα και την επιλεκτικότητα. Οι υψηλές τιμές μαρτυρούν την εξαιρετική φύση των προϊόντων και των υπηρεσιών (Cervellon, Pini & Rigaud-Lacresse, 2019). Τα εξώφυλλα των βιβλίων, το περιτύλιγμα της εικόνας, η τυπογραφία και το γραπτό περιεχόμενο ενός βιβλίου έχουν πραγματικά σημασία, γιατί ως αναγνώστες, αρκετές φορές κρίνουμε τα βιβλία από τα εξώφυλλά τους (Matthews & Moody, 2007). Όμως, η καλλιτεχνική ποιότητα στο δέσιμο πολυτελείας, το θέμα του βιβλίου, το χαρτί από το οποίο είναι φτιαγμένο, το είδος της εκτύπωσης, ο χαρακτήρας του κειμένου και η έμπνευση του συγγραφέα δημιουργούν ένα μοναδικό αριστούργημα (Leblanc, 2008). Υπάρχει ένα πλήθος ανθρώπων που αγαπούν τα όμορφα βιβλία. Εκλεκτοί συλλέκτες βιβλίων, αγοραστές δώρων, λάτρεις του είδους, επενδύουν σε όμορφες εκδόσεις. Όπως ήδη αναφέραμε, μια όμορφη βιβλιοθήκη ήταν ένας τρόπος για να εκφράσει κανείς τον πλούτο του και οι άνθρωποι που είχαν την οικονομική δυνατότητα ανέθεταν σε βιβλιοδέτες να δημιουργήσουν αριστουργήματα των αγαπημένων τους τόμων. Αυτά ήταν γενικά δερματόδετα βιβλία κλασικής λογοτεχνίας. Οι τύποι βιβλιοδεσίας περιλάμβαναν το στυλ *Cosway*, που χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τη Riviere & Son, στις αρχές του 20ου αιώνα και οι πολύχρωμες βιβλιοδεσίες *Kelliegram*. Το "*Cosway Binding*" περιγράφει τη δημιουργία βιβλίων δερματόδετων, διακοσμημένων σε μεγάλο βαθμό με την προσθήκη όμορφων μικρογραφικών πινάκων και καλών βιβλιοδεσιών. Τα αληθινά δεσίματα *Cosway* περιέχουν μία ή

περισσότερες μινιατούρες ζωγραφικής της Miss Caroline Billin Currie, μιας εμβληματικής φιγούρας στον κόσμο της πώλησης πολυτελών και σπάνιων βιβλίων, η οποία πιστεύεται ότι έχει δημιουργήσει περίπου χίλιους πίνακες μινιατούρες ακουαρέλας στο στυλ του Richard Cosway για χρήση σε βιβλιοδεσίες.

To Alice's Adventures in Wonderland in a Cosway Binding with a Fine Miniature Watercolor από τη Miss CB Currie, καταχωρισμένο από τον David Brass Rare Books. Πηγή: https://www.biblio.com/blog/2011/06/what-is-cosway-binding/?srsltid=AfmBOoqpPXnh7aAEplfKXRMLOpagHuvej5tqt_szO7bxqk2BuRdi-K4

Αρχικά, αυτές οι λεπτώς ζωγραφισμένες μινιατούρες δημιουργήθηκαν σε ελεφαντόδοντο, προστατεύτηκαν με γυαλί και μπήκαν στα εξώφυλλα των βιβλίων. Ωστόσο, ο Ρίτσαρντ Κόσγουεϊ δεν έχει καμία σχέση με τα δεσίματα Cosway. Ενώ η ιδέα προήλθε από το Stonehouse, η τέχνη προήλθε από τη Miss CB Currie (<https://www.mutualart.com/Artist/Caroline-Billin-Currie/6234C3F4A140CAEA>). Οι βιβλιοδεσίες *Kelliegram* ήταν μια από τις πολλές καινοτομίες της αγγλικής εμπορικής εταιρείας βιβλιοδεσιών Kelly & Sons. Η οικογένεια Kelly είχε μια από τις μεγαλύτερες διασυνδέσεις στην ιστορία του εμπορίου βιβλιοδεσιών στο Λονδίνο, με αποκορύφωμα της ανάπτυξής της τη δεκαετία του 1880 τις *Kelliegram bindings*, εξαιρετικά δημοφιλείς ακόμα και σήμερα στις δημοπρασίες και στο εμπόριο σπάνιων βιβλίων. Συχνά, ένα από τα χαρακτηριστικά μέσα στα βιβλία αναπαράγονταν στο εξώφυλλο με δερμάτινα, όπως ένα λεπτό κομμάτι δέρματος κολλημένο πάνω από ένα άλλο κομμάτι δέρματος, ή ένθετα επιθέματα όπως, ένα πιο χοντρό κομμάτι δέρμα κολλημένο δίπλα στο άλλο. Αυτή η τεχνική χρησιμοποιήθηκε και από άλλες διάσημες εταιρείες, δημιουργώντας κορυφαία παραδείγματα όμορφων βιβλίων (<https://www.newyorkbookrepair.com/>). Η ομορφιά στον τρόπο βιβλιοδεσίας ενός βιβλίου μπορεί να ταιριάζει ή και να ξεπερνά τη σημασία των εσωτερικών του σελίδων. Το βιβλίο είναι ένα αντικείμενο που βιώνεις τόσο διανοητικά μέσα από τις λέξεις, όσο και σωματικά μέσα από το ίδιο το αντικείμενο, ως τέχνη. Σημαντικοί βιβλιοδέτες, εξαιρετικοί τεχνίτες και καλλιτέχνες, απέδιδαν μεγάλη σημασία στην χρηστική και αισθητική λειτουργία της τέχνης του δεσίματος.

Τέσσερα παραδείγματα εξωφύλλων βιβλίων Kelliegram. Πηγή: <https://www.newyorkbookrepair.com/kelliegram-bookbindings/>

Ο Pierre Ouvrard (1929–2008), που καθιερώθηκε στον Καναδά στο χώρο των τεχνών και της χειροτεχνίας, ως κορυφαίος βιβλιοδέτης και ως μια εξέχουσα δημιουργική προσωπικότητα, ανέφερε σχετικά ότι: *αποστολή του τεχνίτη είναι να δημιουργήσει ένα όμορφο, χρηστικό, καλλιτεχνικό αντικείμενο, έναν εξαιρετικό σύντροφο μοναξιάς, χαράς ή λύπης, που θα βοηθήσει τον αναγνώστη να βιώσει μια ανάταση πνεύματος και ψυχής* (Leblanc, 2008). Υπάρχει μια ξεχωριστή τέχνη και επιστήμη στα λεπτά δεσίματα, καθώς όλα τα υλικά πρέπει να δένουν αρμονικά μεταξύ τους. Τα χρωματιστά δέρματα, το φύλλο χρυσού και το εξωτικό ξύλο είναι υλικά που χρησιμοποιούν οι τεχνίτες στο δέσιμο. Επομένως, οι βιβλιοδεσίες δεν αποτελούν απλώς ένα προστατευτικό κάλυμμα για ένα βιβλίο, αλλά μια ευκαιρία για να εκφράσει την τέχνη του ένας βιβλιοδέτης δημιουργώντας ένα εξαιρετικής αισθητικής έργο τέχνης.

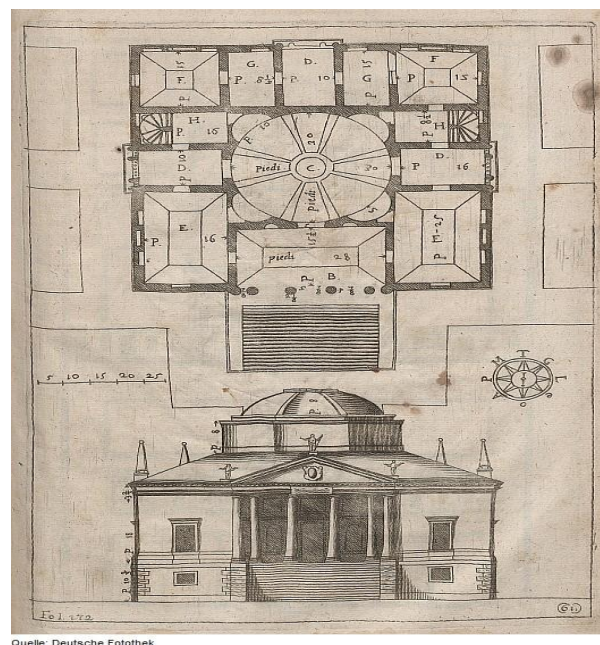
3.1.2. Η εικονογράφηση

Οι εικόνες βελτιώνουν το βιβλίο αισθητικά, αλλά δεν προσθέτουν τίποτα ή ελάχιστα στην πραγματική ιστορία. Οι εικονογραφήσεις σε πολλά βιβλία είναι καλλιτεχνικές δημιουργίες που βασίζονται στη μελέτη της ιστορίας της τέχνης ή των λαϊκών παραδόσεων ενός πολιτισμού. Σε αυτά τα βιβλία ο καλλιτέχνης προσπαθεί λιγότερο να αφηγηθεί την ιστορία παρά να ερμηνεύσει τον κόσμο που περιβάλλει την ιστορία (May, 1981). Η παρουσία μιας παραγωγής εικονογραφημένων βιβλίων, κατά προτίμηση πολυτελείας, παρέχει στο βιβλιοδέτη τέχνης την πρώτη ύλη που χρειάζεται για να πραγματοποιήσει διακοσμητικές εργασίες που εναρμονίζονται με το πνεύμα των εικονογραφήσεων του βιβλίου (Leblanc, 2008). Η πραγματεία του Vincenzo Scamozzi «*L'Idea della Architettura Universale*» θεωρήθηκε ως ένα ξεχωριστό βιβλίο. Δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στη Βενετία το 1615 ως μια μεγάλη, πολυτελής, περίτεχνη και ακριβή πολιτιστική έκδοση, με ξεχωριστή εικονογράφηση σχεδίων και όψεων διαφόρων οικοδομημάτων και εκτενή επεξεργασία της αρχιτεκτονικής κλασικής γνώσης. Το συγκεκριμένο βιβλίο κατάφερε στην εποχή του να προσφέρει

μια ολοκληρωμένη και περιεκτική παρουσίαση όλων των θεωρητικών και πρακτικών ζητημάτων που σχετίζονταν με την αρχιτεκτονική (Hopkins & Witte, 1996), με ένα άρτιο αισθητικό αποτέλεσμα, που απασχόλησε στα επόμενα χρόνια πολλούς μελετητές.

Il frontespizio dell' Idea dell'Architettura Universale (1615)

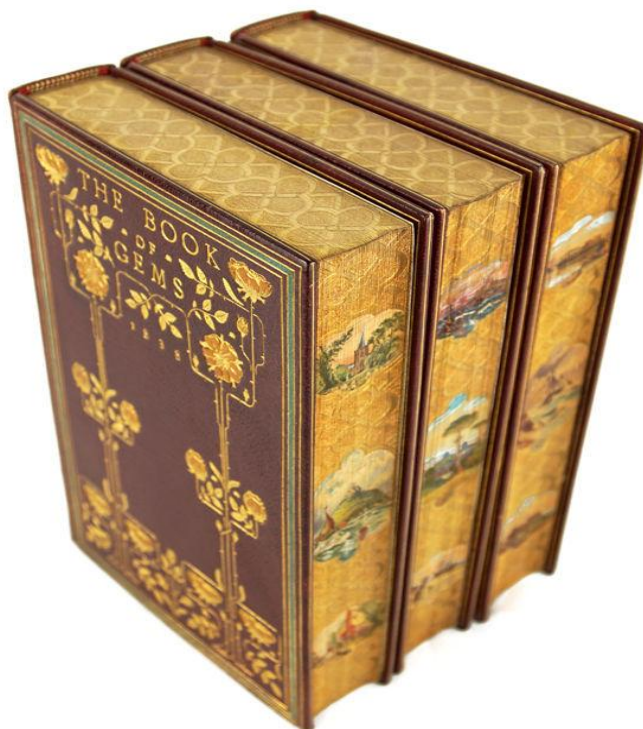

Vincenzo Scamozzi, Planimetria di Villa Pisani
Fonte: Deutsche Fotothek Architektur Profanbau Villa Grundriss

Fonte: Wikimedia Commons «L'Idée de l'Architecture Universale» του Vincenzo Scamozzi»

Πηγή: https://it.wikipedia.org/wiki/L%27idea_dell%27architettura_universale

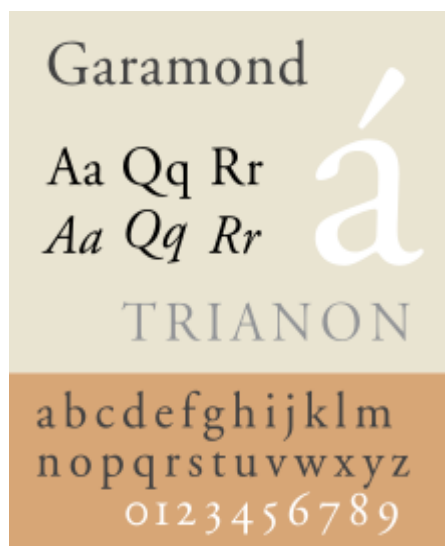
Δεν βρίσκονται όμως όλες οι εικονογραφήσεις μέσα στα βιβλία. Πίνακες ζωγραφικής στο μπροστινό άκρο μπορούν να βρεθούν και στις άκρες των σελίδων των βιβλίων που είναι ορατές όταν οι άκρες της σελίδας κοιτάζουν προς τον αναγνώστη. Η ζωγραφική στο προσκήνιο είναι μια μορφή τέχνης που χρονολογείται ήδη από το 1650 και συχνά περιλαμβάνει περίτεχνα τοπία και μερικές φορές ακόμη και ερωτικά πορτρέτα. Ορισμένα μοναδικά και δυσεύρετα βιβλία έχουν ακόμη και διπλούς πίνακες ζωγραφικής στο μπροστινό μέρος, όπου η εικονογράφηση αλλάζει ανάλογα με το άνοιγμα των σελίδων. «Το βιβλίο των πολύτιμων λίθων: Οι ποιητές και οι καλλιτέχνες της Μεγάλης Βρετανίας» είναι μια εκτενής συλλογή διάσημων βρετανικών ποιημάτων, εικονογραφημένη παντού, από τους πιο εξέχοντες και παραγωγικούς γεωργιανούς ποιητές, του 19^{ου} αιώνα, όπως π.χ. των Wordsworth, Southey, Byron, Shelley και άλλων. Τα ποιήματα συγκέντρωσε και επιμελήθηκε ο Samuel Carter Hall, ένας βικτωριανός δημοσιογράφος. Η συγκεκριμένη έκδοση αποτελεί μέρος της συλλογής της βιβλιοθήκης του διάσημου βρετανού αρχιτέκτονα Sir John Soane, που αποτελείται από λίγο περισσότερους από 6.000 τίτλους και είναι η μόνη σωζόμενη επαγγελματική βιβλιοθήκη αρχιτέκτονα στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Ο Sir John Soane υπήρξε πατέρας του αρχιτεκτονικού επαγγέλματος στη Βρετανία και μέχρι το τέλος της ζωής του ήταν καθηγητής της Αρχιτεκτονικής στη Βασιλική Ακαδημία και σε κάποιο βαθμό εξέλιξε τις συλλογές του ως εργαλείο διδασκαλίας για φοιτητές αρχιτεκτονικής.

Το βιβλίο των πολύτιμων λίθων: Οι ποιητές και οι καλλιτέχνες της Μεγάλης Βρετανίας. Επιμέλεια Samuel Carter Hall. London (Place), Saunders & Otley., 1836.[2], xvi, 304 p., [4] pl. (σε 2 φύλλα) : χάλυβας-αγγλ. εικονογραφημένος. ; 22,3 εκ. (8°)
Πηγή: <https://collections.soane.org/b9631>.

3.1.3. Η τυπογραφία

Η τυπογραφία είναι το στυλ και η εμφάνιση του έντυπου υλικού. Αν και η γραμματοσειρά και η διάταξη των γραμμάτων σε μια σελίδα μπορεί να φαίνονται αρκετά ξεκάθαρα, με την πρώτη ματιά, υπάρχει μια ολόκληρη ιστορία και τέχνη στην πληκτρολόγηση που σημαίνει πολύ περισσότερα από ό,τι φαίνεται. Η αναγνωσιμότητα, η κομψότητα και η διάταξη είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό των βιβλίων και η γραμματοσειρά αναπαριστά τις λέξεις σε μια σελίδα οπτικά αντί για μια εικόνα. Στο χώρο των πολυτελών εκδόσεων, ξεχώρισαν η γραμματοσειρά του *Garamond*, με το παλιό *serif* (τη μικρή γραμμή ή πινελιά που συνδέεται σε ένα γράμμα ή σύμβολο στο τέλος μιας μεγαλύτερης διαδρομής, επιτρέποντας στις λέξεις, καθώς διαβάζονται, να μεταφέρουν το επιδιωκόμενο νόημά τους) αλλά και η σύγχρονη απλότητα του *Baskerville*. Η γραμματοσειρά του *Baskerville* ήταν μέρος ενός φιλόδοξου έργου για τη δημιουργία βιβλίων με τη μεγαλύτερη δυνατή ποιότητα. Σε μια εποχή που τα βιβλία στην Αγγλία τυπώνονταν γενικά με χαμηλά πρότυπα χρησιμοποιώντας γραμματοσειρές συντηρητικού σχεδιασμού, ο *Baskerville* προσπάθησε να προσφέρει βιβλία που δημιουργήθηκαν με μεθόδους εκτύπωσης υψηλότερης ποιότητας από κάθε άλλη φορά, χρησιμοποιώντας προσεκτικά κατασκευασμένα επίπεδα πρέσας, υψηλής ποιότητας μελάνι και πολύ λείο χαρτί που πιέζονταν μετά την εκτύπωση σε γυαλιστερό, αστραφτερό φινίρισμα (<https://en.wikipedia.org/wiki/Baskerville>).

Γραμματοσειρά του Garamond

Πηγή: <https://en.wikipedia.org/wiki/Garamond>

γραμματοσειρά του Baskerville

Πηγή: <https://en.wikipedia.org/wiki/Baskerville>

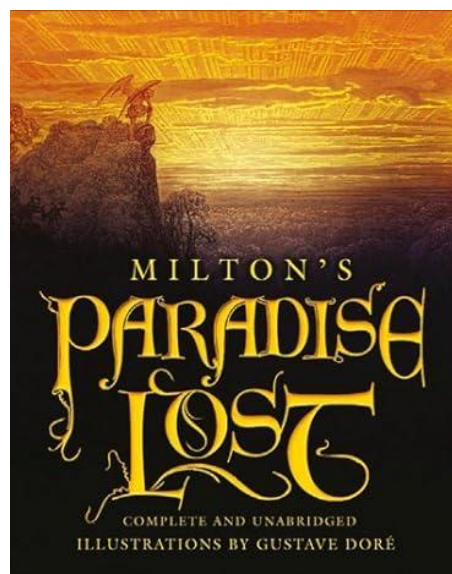
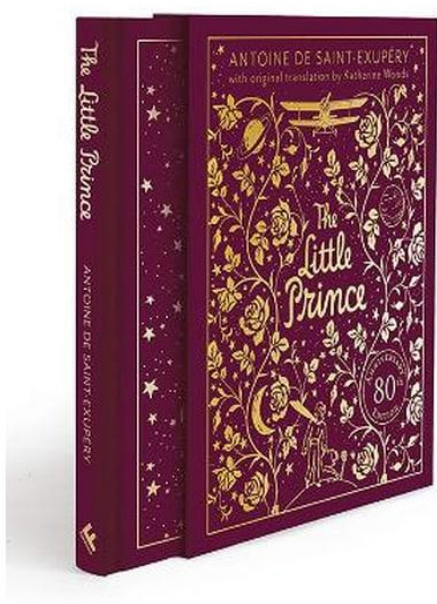
Αλλά και ο William Morris, ο ιδρυτής της Kelmscott Press και διάσημος τυπογράφος, επανέφερε την ιδέα των βιβλίων *Fine Press* σε μια εποχή που η εκτύπωση βιβλίων έγινε εύκολη, φθηνή και άφθονη, δημιουργώντας μια εντελώς νέα γενιά αισθητικών vintage βιβλίων για συλλέκτες.

3.2. Οι ειδικοί όροι που χαρακτηρίζουν τις πολυτελείς εκδόσεις

Οι όροι *ειδική έκδοση* (special edition), *περιορισμένη έκδοση* (limited edition), *πολυτελής έκδοση* (deluxe edition), *συλλεκτική έκδοση* (collector's edition) και *αποκλειστική έκδοση* (exclusive edition) χρησιμοποιούνται ευρέως, ως κίνητρο μάρκετινγκ για διάφορα είδη προϊόντων, που σχετίζονται με τις τέχνες (Brun & Castelli, 2013). Όταν αναφέρονται σε βιβλία, τα προϊόντα *συλλεκτικής* έκδοσης μπορεί να συνοδεύονται από επιπλέον χαρακτηριστικά ή αντικείμενα, που προσθέτουν αξία για τους συλλέκτες αυτών των προϊόντων. Οι *ειδικές περιορισμένες* και *αριθμημένες* εκδόσεις, μερικές φορές δεμένες στο χέρι και υπογεγραμμένες από τον καλλιτέχνη, περιέχουν ένα ή περισσότερα πρωτότυπα έργα ή εκτυπώσεις που παράγονται απευθείας από το έργο του και τυπώνονται υπό την επίβλεψή του. Η διαδικασία της επανεκτύπωσης πραγματοποιείται για να δώσει νέα ζωή σε ένα βιβλίο, είτε με τη μορφή φθηνού χαρτόδετου, αναθεωρημένου σκληρού εξώφυλλου ή δερματόδετης συλλεκτικής έκδοσης. Μια επανέκδοση μπορεί να αναζωογονήσει ή να παρατείνει τη ζωή ενός βιβλίου (Silverman, 2004). Οι εκδόσεις *πολυτελείας* συνοδεύονται συχνά με εικονογραφήσεις, χειρόγραφα, περίτεχνες βιβλιοδεσίες ή πρόσθετες πληροφορίες από τον συγγραφέα ή τον εκδότη που δεν είναι διαθέσιμες σε άλλες εκδόσεις και γι αυτό θεωρούνται ξεχωριστές, όπως τα παρακάτω παραδείγματα τέτοιων εκδόσεων:

1. ***The Little Prince (Collector's Edition)***. Συλλεκτική έκδοση δώρου, με κασετίνα του κλασικού παιδικού βιβλίου του Saint-Exupéry, με εκπληκτικές έγχρωμες εικονογραφήσεις και σκληρό εξώφυλλο και πρωτότυπη αγγλική μετάφραση από την Katherine Woods.

2. ***Paradise Lost: Deluxe Unabridged Gift Edition - Hardcover:*** Μια πολυτελέστατη, πλήρης, ειδική έκδοση του σημαντικού έργου, του Άγγλου ποιητή John Milton, σε σκληρό εξώφυλλο και πολυτελή συλλεκτική θήκη που προορίζεται για δώρο, μαζί με 50 υπέροχα χαρακτηριστικά του Gustave Doré, ειδικά κατασκευασμένα για να συνοδεύσουν αυτή την έκδοση.
3. ***Harry Potter: Box Set with Exclusive Extra:*** Αυτή η σκληρόδετη αποκλειστική έκδοση της σειράς των βιβλίων του *Harry Potter*, αποτελεί ένα συλλεκτικό αντικείμενο, υψηλής ποιότητας, σε ειδική θήκη, με έξτρα 3 φιγούρες βάσης.
4. ***The Art of Masters of the Universe: Origins and Masterverse: Deluxe Edition Art Book:*** Ένας όμορφα σχεδιασμένος τόμος για την παράδοση και τον κόσμο των επιτυχημένων γραμμών της Mattel. Η έκδοση *deluxe* διαθέτει επιπλέον ένα χαρτοφυλάκιο αποκλειστικών εκτυπώσεων, με έργα υψηλής ποιότητας από όλη την ιστορία των *Masters of the Universe*, σε μια ελκυστική θήκη. Ένα βιβλίο τέχνης με επίσημη άδεια και σκληρό εξώφυλλο.

- 1) The Little Prince (Collector's Edition). Πηγή: <https://www.public.gr/product/books/paidika/aggliki-glossa/activities/the-little-prince-collectors-edition/1871069>
- 2) Paradise Lost (Deluxe Unabridged Gift Edition) Hardcover. Πηγή: <https://www.amazon.com/John-Milton-Paradise-Deluxe-Unabridged/dp/B00N4IDXJ0>

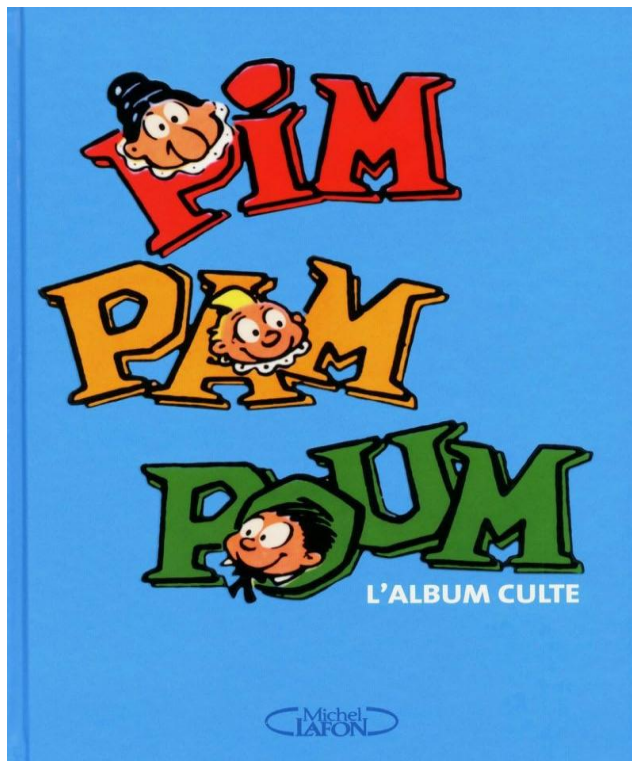
- 3) Harry Potter: Box Set with Exclusive Extra . πηγή: https://www.libristo.gr/el/biblio/harry-potter-band-1-7-im-schuber-mit-exklusivem-extra-harry-potter_22351229

- 4) The Art of Masters of the Universe: Origins and Masterverse (Deluxe Edition) Art Book. Πηγή: https://www.libristo.gr/el/biblio/art-of-masters-of-the-universe-dlx-ed_43320680

3.2.1. Συλλεκτική Έκδοση (collector's edition)

Τα βιβλία αυτά εκδίδονται συνήθως σε περιορισμένες εκδόσεις, αριθμημένες εκδόσεις ή με ειδικά χαρακτηριστικά που τις διαφοροποιούν από τις κανονικές εκδόσεις. Οι συλλέκτες αναζητούν αυτά τα βιβλία για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένης της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή πολιτιστικής τους αξίας, εκτιμώντας την προστιθέμενη αξία και τη μοναδικότητα αυτών των εκδόσεων. Αυτό συμβαίνει επειδή αυτές οι εκδόσεις μπορεί να διαθέτουν διάφορα στοιχεία, όπως ειδικά εξώφυλλα, εικονογραφήσεις, υπογραφές συγγραφέων, πρόσθετο περιεχόμενο ή μοναδική συσκευασία. Συχνά συνδέονται με δημοφιλή βιβλία ή σειρές και τα απολαμβάνουν όσοι θέλουν μια ειδική και μοναδική έκδοση των αγαπημένων τους έργων. Φαίνεται ότι τα μοναδικά αντίτυπα ανταποκρίνονται στις αισθητικές ανάγκες και ικανοποιούν την καλαισθησία των αναγνωστών, γιατί το βιβλίο, πέρα από μορφωτικό αγαθό, αποτελεί για τους συγκεκριμένους αναγνώστες, ένα έργο τέχνης (Μπάνου, 2006). Τα συλλεκτικά είναι συνήθως πιο ακριβά από τις τυπικές εκδόσεις τους, λόγω της σπανιότητάς τους και της αντιληπτής αξίας που προσφέρουν στους συλλέκτες. Μπορεί να περιλαμβάνουν μοναδικά χαρακτηριστικά, όπως ειδικά σχέδια, αυτόγραφα του καλλιτέχνη/σχεδιαστή ή ιδιαίτερες συσκευασίες. Οι πιο περιζήτητες συλλεκτικές εκδόσεις ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με τους τομείς ενδιαφέροντος. Ωστόσο, ορισμένα συλλεκτικά αντικείμενα ξεχωρίζουν για την δημοτικότητά τους. Τα κόμικς σε πρώτες ή πολυτελείς εκδόσεις σήμερα, είναι ιδιαίτερα περιζήτητα. Ανάμεσά τους, το *cult* άλμπουμ Pim Pam Poum του Michel Lafon.

Pim Pam Poum. L'album culte! - Πηγή: <https://www.amazon.com/Pim-Pam-Poum-Lalbum-culte/dp/2749917069>

Ομοίως οι σπάνιες και παλιές εκδόσεις βιβλίων είναι επίσης ιδιαίτερα περιζήτητες. Οι βιβλιόφιλοι είναι πρόθυμοι να πληρώσουν σημαντικά ποσά για να αποκτήσουν αυτές τις πολύτιμες εκδόσεις, αφού πολλοί από τους τίτλους θεωρούνται κλασικοί και έχουν παραχθεί από ιδιωτικά μικρά πιεστήρια σε όλο τον κόσμο. Κάθε τίτλος είναι μοναδικός, δημιουργημένος από ειδικό χαρτί και

υλικό εξωφύλλου, συμπεριλαμβανομένων πολλών από δέρμα, σε θήκη ή κουτί *clamshell* και σχεδόν όλοι διαθέτουν υπογραφές είτε από τον εικονογράφο, τον συγγραφέα, τον εκδότη ή τον σχεδιαστή στη σελίδα του κολοφώνα, σε αυτή την τελευταία σελίδα του βιβλίου, που αποτελούσε την αποφασιστική ακροτελεύτια πινελιά του αρχιμάστορα τυπογράφου και όπου αναφέρονταν τα τεχνικά χαρακτηριστικά της έκδοσης και τα ονόματα των συνεργατών. Μερικές φορές η όλη εικόνα του κολοφώνα ήταν ένα εικαστικό δημιούργημα, ένας «πίνακας» αληθινός. Τον Ιούνιο του 2024, στο Ίδρυμα Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή εγκαινιάστηκε η έκθεση του Γιάννη Μαμάη, επικεφαλής του σχεδιαστικού τμήματος των Εκδόσεων Gutenberg, «Κολοφώνες, η μνήμη της τελευταίας σελίδας». Η έκθεση ήταν αφιερωμένη στα 60 χρόνια των Εκδόσεων Gutenberg και περιλάμβανε «μερικούς από τους πιο χαρακτηριστικούς κολοφώνες – έργα τέχνης, με τους οποίους στόλισε εκατοντάδες όμορφα βιβλία, υπηρετώντας την παράδοση της καλλιτεχνικής τυπογραφίας».

Κολοφώνες η μνήμη της τελευταίας σελίδας Πηγή: <https://diastixo.gr/en/allextnes/eikastika/22580-kolo-fones-mnimi-tis-teleft-eas-selidas>

3.2.2. Περιορισμένη Πολυτελής έκδοση ενός βιβλίου (deluxe limited edition)

Πολλές πολυτελείς εκδόσεις είναι επίσης περιορισμένες εκδόσεις, γεγονός που μπορεί να τις κάνει εξαιρετικά σπάνιες και πολύτιμες. Μια περιορισμένη έκδοση ενός βιβλίου διακρίνεται από την προκαθορισμένη ποσότητα παραγωγής του, η οποία είναι σημαντικά χαμηλότερη από μια τυπική έκδοση. Αυτή είναι μια εφάπαξ εκτύπωση που δεν επανεκδίδεται μόλις εξαντληθεί. Αυτή η σπανιότητα κάνει κάθε αντίγραφο ακόμα πιο πολύτιμο. Οι περιορισμένες εκδόσεις μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν αποκλειστικά «bonus», όπως πρόσθετα έργα τέχνης, εναλλακτικά εξώφυλλα, νέο περιεχόμενο, ειδικά σετ κουτιών και πολλά άλλα. Είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς στους συλλέκτες και τους θαυμαστές ενός συγκεκριμένου έργου, συγγραφέα ή είδους. Μια περιορισμένη έκδοση είναι ένας τρόπος για τους εκδότες να προσφέρουν μια μοναδική και εμπλουτισμένη εμπειρία ανάγνωσης, δημιουργώντας παράλληλα ένα πολυπόθητο συλλεκτικό αντικείμενο. Πρόσφατη έρευνα μάρκετινγκ,

τονίζει ότι οι περιορισμένες εκδόσεις μπορούν να είναι επιτυχείς μόνο εάν παράγονται σε υψηλό επίπεδο. Αυτός ο περιορισμός, ή αλλιώς, αυτή η σπανιότητα που τονίζεται από την κατανομή ενός αριθμού, κάνει κάθε αντίγραφο μιας πολυτελούς εκτύπωσης απολύτως μοναδικό (van Capelleveen, 2020). Για παράδειγμα το **Un amour de Swann** του **Marcel Proust**, σε εικονογράφιση του Pierre Alechinsky, των *Editions de luxe* της Galerie Gallimard (<https://www.galeriegallimard.com>). Πρόκειται για μια περιορισμένη έκδοση, 99 αριθμημένων αντιτύπων, συνοδευόμενη από τρεις χαλκογραφίες εμπλουτισμένες και λιθογραφημένες σε χαρτί BFK Rives, αριθμημένες και υπογεγραμμένες, κατασκευασμένες στο εργαστήριο Bramsen, στο Παρίσι. Το περίβλημα είναι με χαρτί σχεδιασμένο από τον καλλιτέχνη. Δημιουργείται κατόπιν παραγγελίας, με χρόνο προετοιμασίας από 3 έως 5 εργάσιμες ημέρες και τιμή: €1,800.

Un amour de Swann του Marcel Proust, σε εικονογράφιση Pierre Alechinsky Πηγή: <https://www.amazon.com/AMOUR-SWANN-ALECHINSKY-PROUST/dp/2070142981>

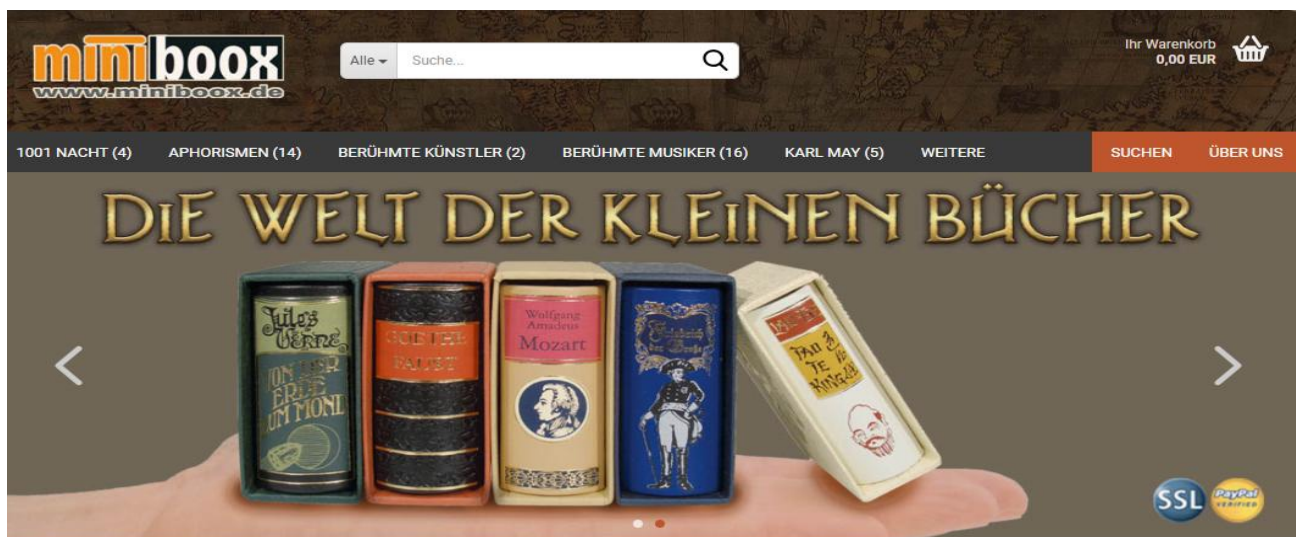
Αυτές οι περιορισμένες εκδόσεις και η αρίθμηση των αντιγράφων συνέβαλαν κατά καιρούς στη δημιουργία μιας ομάδας, μιας ξεχωριστής ελίτ με ένα ιδιαίτερο προφίλ και μια συγκεκριμένη «συλλογική» ταυτότητα, που μοιράζονταν μεταξύ τους πελάτες, συγγραφείς και εργαζόμενοι. Στην Ολλανδία, για παράδειγμα, υπήρχε η Κοινωνία των Πενήντα (Vereeniging der Vyftig), όπου τα μέλη της ελάμβαναν τα αντίγραφα τους αριθμημένα με τη σειρά στην οποία εγγράφονταν ως μέλη στην ομάδα και το όνομά τους τυπώνονταν στο σήμα του εκδότη του βιβλίου. Με την πάροδο των χρόνων όμως, η έννοια των περιορισμένων εκδόσεων και της αρίθμησης των αντιγράφων, άλλαξε σημασία, υποδηλώνοντας σήμερα τη νόμιμη προστασία, την πιστοποίηση ταυτότητας, το σήμα ποιότητας, την αποκλειστικότητα, την οικειότητα, την εκτύπωση ή την πολυτέλεια (van Capelleveen, 2020).

3.3. Τα βιβλία μινιατούρας (<https://mbs.org/>)

Τα βιβλία μινιατούρας είναι βιβλία που δεν υπερβαίνουν τις τρεις ίντσες σε ύψος ή πλάτος σύμφωνα με τα πρότυπα που ορίζονται από την Εταιρεία Βιβλίων Μινιατούρας. Χειροποίητα, φιλοτεχνημένα με δεξιοτεχνία και εξειδίκευση, τα βιβλία σε μινιατούρες είναι αρκετά πολύτιμα στον κόσμο της συλλογής βιβλίων. Το πρώτο τυπωμένο βιβλίο μινιατούρας χρονολογείται από το 1468 και παραμένει σε δημοφιλή θέση συλλογής βιβλίων, ακόμα και σήμερα. Μερικοί τόμοι παράγονται με ειδικές βιβλιοθήκες ή ράφια ειδικά σχεδιασμένα για προβολή, καθιστώντας τις μινιατούρες ιδανικά

Πολυτελείς εκδόσεις στη σημερινή εποχή

βιβλία για διακόσμηση. Υπάρχουν εξαιρετικά πολύτιμα και σπάνια βιβλία σε μινιατούρες και πολλές αναπαραγωγές κλασικών, συμπεριλαμβανομένων παλαιών βιβλίων μινιατούρας του Σαίξπηρ και vintage βιβλίων μινιατούρας όπως η *The Little Leather Library Corporation* που εξέδωσε 101 κλασικά λογοτεχνικά έργα σε εκδόσεις μινιατούρες από το 1920-1924. Είτε η εκπληκτική μοναδική τους κατασκευή, είτε οι υπογραφές των σελίδων με λεπτές κλωστές, αποπνέουν μια αναμφισβήτητη αίσθηση γοητείας και πολυτέλειας, που ικανοποιεί τον κόσμο της συλλογής βιβλίων.

Μινιατούρες πηγή: <https://www.minibook.de/>

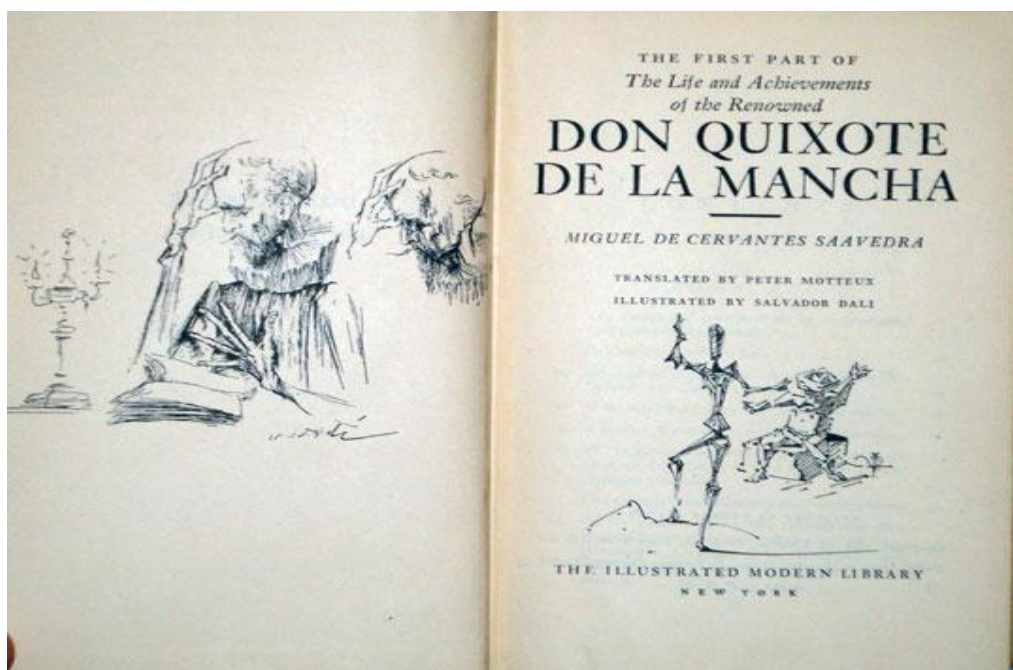

Μινιατούρες: Πηγή: <https://www.minibook.de/micro-Miniaturen/>

3.4. Γνωστοί εικονογράφοι στη δημιουργία βιβλίων τέχνης

Το έργο ενός εικονογράφου μπορεί να έχει μεγάλο αντίκτυπο στην αξία ενός βιβλίου και στο ενδιαφέρον που έχουν οι συλλέκτες για αυτό. Η πραγματική πρώτη έκδοση είναι συνήθως η πιο περιζήτητη, αλλά τα έργα τέχνης από έναν διάσημο εικονογράφο μπορούν να δώσουν μεγαλύτερη αξία και σε μια μεταγενέστερη έκδοση. Στην εικονογράφηση βιβλίων συμμετείχαν και γνωστοί

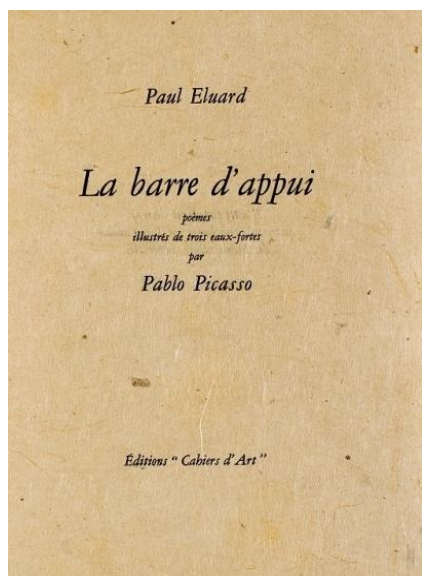
καλλιτέχνες όπως ο Πικάσο, ο Νταλί, ο Σαγκάλ και ο Matisse παρέχοντας μια οπτική διάσταση στους χαρακτήρες και τα γεγονότα ενός βιβλίου. Ο διάσημος Ισπανός ζωγράφος και γλύπτης Πικάσο, συνέβαλε στην εικονογράφηση βιβλίων με το χαρακτηριστικό του στυλ και τις έντονες γραμμές, ενώ ο Γάλλος ζωγράφος Ζαν Σαγκάλ, γνωστός για τις απλές και αισθητικά ευχάριστες εικόνες του, συνέβαλε στην οπτική ανάπτυξη των βιβλίων. Ο Νταλί, εικονογράφησε πολλά κλασικά έργα λογοτεχνίας, σε όλη τη διάρκεια της καριέρας του και με την εκκεντρική προσωπικότητα και τις σουρεαλιστικές του δημιουργίες, πρόσθεσε μια μοναδική αισθητική στα βιβλία. Από αυτά τα έργα, το βιβλίο που συνδέεται στενότερα με την πολιτιστική κληρονομιά του ίδιου του Νταλί είναι το *Don Quixote De La Mancha* του Μιγκέλ ντε Θερβάντες, που θεωρείται ευρέως ως το πιο σημαντικό μυθιστόρημα της ισπανικής Χρυσής Εποχής. Ο Νταλί εικονογράφησε μια έκδοση του μυθιστορήματος του 1946, την οποία γέμισε με 38 μοναδικά ασπρόμαυρα σχέδια και ακουαρέλες, σχέδια των περιπετειών του Δον Κιχώτη και του Σάντσο Πάντσα με άλογα σε όλη την Ισπανία. Επανεκδόθηκε το 1979 σε ελαφρύ μεγαλύτερο σχήμα. Η βιβλιοθήκη του Μουσείου Πικάσο είναι ένα κέντρο αφιερωμένο στην υποστήριξη της μελέτης και της διάδοσης της ζωής και του έργου του Πάμπλο Πικάσο και διαθέτει επίσης μια ειδική συλλογή βιβλίων εικονογραφημένα από τον Πικάσο, που αποτελούν μέρος από την προσωπική συλλογή βιβλίων καλλιτεχνών με πρωτότυπα χαρακτηριστικά και λιθογραφίες και με αφιερώσεις του Πικάσο ή άλλων επιφανών φίλων καλλιτεχνών του 20ου αιώνα, που δώρισε ο Jaume Sabartés στο Μουσείο Πικάσο στη Βαρκελώνη (<https://museupicassobcn.cat/index.php/en/collection/library>).

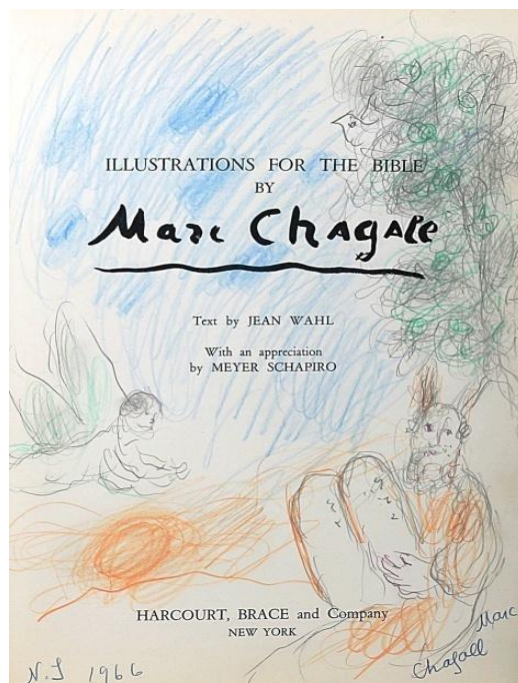
Ο Δον Κιχώτης δια χειρός Νταλί. Πηγή: <https://www.artsy.net/artist-series/salvador-dali-don-quixote>

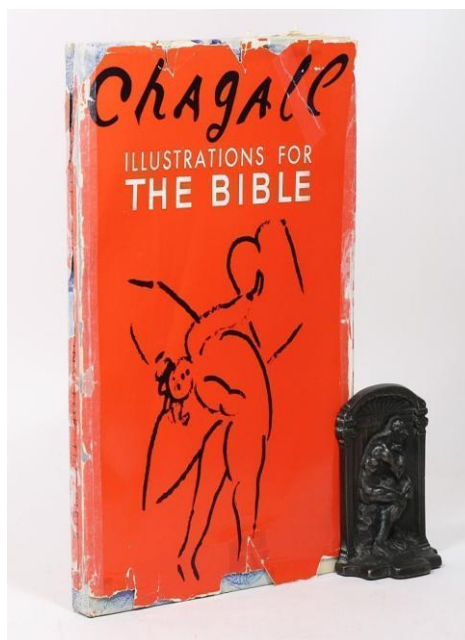
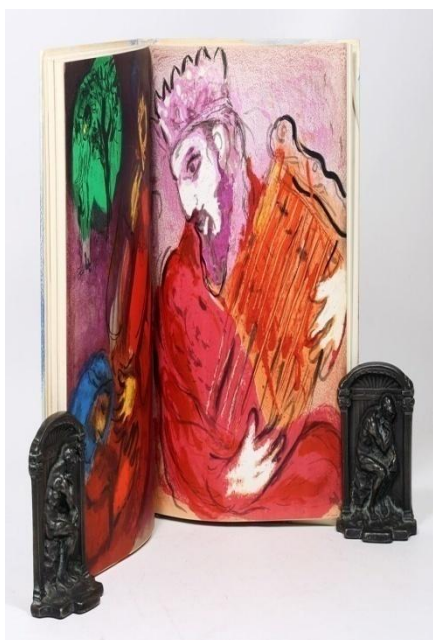
Ο Δον Κιχότης δια χειρός Νταλί: πηγή: <https://www.artsy.net/artist-series/salvador-dali-don-quixote>

Εξώφυλλο του βιβλίου *La barre d'appui* του Paul Eluard | Πάμπλο Πικάσο. Τέσσερις συνθέσεις για: *La barre d'appui*. Παρίσι, αρχές Ιουνίου 1936. Sugar lift aquatint και drypoint σε χάλκινη πλάκα, τυπωμένο σε χαρτί. 31,7 x 21,6 cm (πλάκα); 41,8 x 31,6 cm (φύλλο). Gift of Jaume Sabartés, 1962. Museu Picasso, Βαρκελώνη. Φωτογραφία: Estudi Gasull. MPB 70.247 – Πηγή: <https://amica.davidrumsev.com/amico1451-49087.html#record>

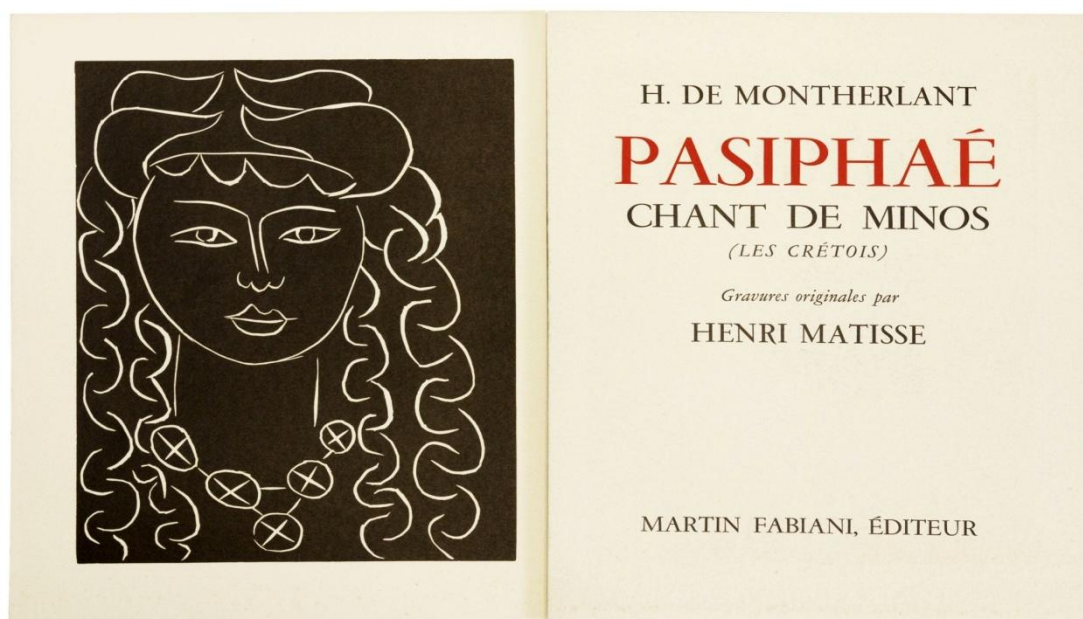

Το εκπληκτικό πρωτότυπο σχέδιο του Σαγκάλ, που γεμίζει σχεδόν ολόκληρη τη σελίδα τίτλου απεικονίζει τον Μωυσή να λαμβάνει τις Δέκα Εντολές με έναν άγγελο στο πλευρό του. Στο δεξί περίγραμμα ένα περιστέρι ξεπροβάλλει από ένα δέντρο και πάνω από όλα είναι ένας πλούσιος, γαλάζιος ουρανός. Συντίθεται με πορτοκαλί, μπλε και πράσινα κραγιόνια, μολύβι και μελάνι. Συμπληρώνεται με 16 έγχρωμες λιθογραφίες, 12 ασπρόμαυρες, συν το εξώφυλλο της λιθογραφίας, όλες ειδικά δημιουργημένες για αυτό το βιβλίο. *Προέλευση:* Επιγραφή από τον Chagall: «Pour Lenette et George Naylor -> NJ 1966 Marc Chagall» Πηγή: <https://www.manhattanrarebooks.com/>.

Πρώτη αμερικανική έκδοση, εγγεγραμμένη από τον CHAGALL και με εκπληκτικό πρωτότυπο ολοσέλιδο έγχρωμο σχέδιο του Μωυσή στη σελίδα τίτλου. Πηγή: <https://www.manhattanrarebooks.com/>.

Ο Henri Matisse ήταν 60 ετών όταν άρχισε να δημιουργεί πρωτότυπες εικονογραφήσεις για τα *livres d'artiste*. Μέχρι τον θάνατό του, είχε δημιουργήσει σχέδια για 14 πλήρως εικονογραφημένα βιβλία, αρκετά από τα οποία θεωρούνται αριστουργήματα του 20^{ου} αιώνα. Ο Matisse δεν έκανε καμία διάκριση μεταξύ της κατασκευής ενός βιβλίου ή ενός πίνακα, γι αυτό και στα βιβλία που δημιούργησε υπάρχει μια προσεκτική εξισορρόπηση κειμένου και εικονογράφησης. Αυτό το χειρίστηκε αριστοτεχνικά και στην εικονογράφηση του δίφωνου ποιήματος *Les Crétois*, που αποτελείται από δύο ξεχωριστά τραγούδια, το πρώτο λυρικό, αυτό του Μίνωα και το δεύτερο τραγικό, αυτό της Πασιφάης. Σε αυτό το δράμα που τοποθετείται κάτω από το ζώδιο της νύχτας, ο Matisse έδωσε μια αστρική, φωτεινή εκδοχή. Η διαδικασία λινοκοπής, η απλή λευκή γραμμή σε απόλυτα μαύρο φόντο έδωσε στο βιβλίο μια ιδιαίτερη μεσογειακή ατμόσφαιρα σε φόντο αρχαίου δράματος. Όπως σε όλα σχεδόν τα βιβλία του, ο Matisse ήταν υπεύθυνος για το λαμπρό σχέδιο, στο οποίο συνδυάζε μαύρο, λευκό και κόκκινο χρώμα για να δημιουργήσει τα πλέον ελκυστικά καλλιτεχνικά βιβλία του 20^{ου} αιώνα.

Pasiphaë, Song of Minos, του Henry de Montherlant σε εικονογράφηση του Henri Matisse. Ένα από τα 200 αντίτυπα σε χαρτί velin d'Arches filigrané, από συνολική έκδοση 250. Υπογεγραμμένο από τον Matisse στη σελίδα αιτιολόγησης.

Όλες οι αυθεντικές πλάκες από λινέλαιο καταστράφηκαν μετά την εκτύπωση αυτής της έκδοσης. Πηγή:

<https://www.famsf.org/exhibitions/matisse-and-artist-book>

Σύγχρονοι εικονογράφοι, όπως η Susan Allix των Fine Presses, είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για το σχεδιασμό, την εικονογράφηση, τη στοιχειοθεσία, την χάραξη, την εκτύπωση και το δέσιμο των έργων τους. Η Allix έχει δημιουργήσει μια αισθητική που συνδυάζει με μοναδικό τρόπο στοιχεία τόσο από εκλεκτά βιβλία τύπου όσο και από βιβλία καλλιτεχνών με την έννοια του πειραματικού, ριζοσπαστικού και συνεχώς εξελισσόμενου σχεδιασμού και με έμφαση στη δημιουργία εικόνων. Εκδόσεις πολυτελείας, με την έννοια των σχολαστικών επιλεγμένων υλικών, της ενσωμάτωσης πολλών διαφορετικών τεχνικών και μεθόδων, όπως της ραβδογραφίας, της ανάγλυφης εκτύπωσης

και της ξυλογραφίας, της άριστης ποιότητας τυπογραφικών χαρτιών, πολλά από τα οποία είναι χειροποίητα και μιας αξιοσημείωτης γκάμας δερμάτων, από κροκόδειλο ή πύθωνα, για εξαιρετικό δέσιμο (<http://www.susanallix.com/>).

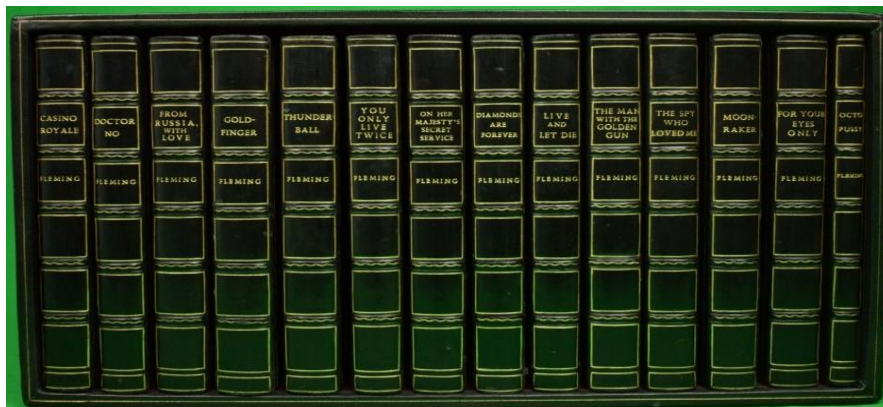
Ένα αφιέρωμα στην ίριδα με τη μορφή ενός μπαρόκ βωμού, με μια ψηφιακή φωτογραφία ενός πίνακα ακουαρέλας μιας ίριδας από την Allix τυπωμένη σε ένα φύλλο τοποθετημένο πίσω από τα χαραγμένα περιγράμματα, με πλαϊνά πάνελ κατασκευασμένα στο χέρι με φινίρισμα τύπου μαρμάρου και με στάμπα ξύλου στην πρόσοψη.

Πηγή: <http://www.susanallix.com/>

3.5. Η αίσθηση της αποκλειστικότητας στις πολυτελείς εκδόσεις

Οι διαχειριστές των πολυτελών εκδόσεων χρησιμοποιούν εργαλεία του marketing, συμπεριλαμβανομένης της υψηλής τιμής, για να μεταδώσουν την αίσθηση της αποκλειστικότητας, χαρακτηριστικό χωρίς το οποίο δεν μπορεί να υπάρξει πολυτέλεια (Brun & Castelli, 2013). Συνολικά, οι ορισμοί της αποκλειστικότητας είναι ευρείς, αλλά φέρουν τα κοινά θέματα των περιορισμών και των συνδηλώσεων του στυλ, των εξόδων και της κοινωνικής τάξης. Στο πλαίσιο του μάρκετινγκ, αυτό υποδηλώνει ότι η αποκλειστικότητα φέρει συνδηλώσεις σπανιότητας, περιορισμένης ποσότητας, διανομής ή διαθεσιμότητας. Η αντίληψη της μοναδικότητας, επίσης, συχνά συνοδεύει την αποκλειστικότητα (Upshaw, Amyx & Hardy, 2017). Η «πολυτέλεια» είναι μια πολύ υποκειμενική έννοια που πίσω από αυτήν αναδύονται οι διαστάσεις του μη αναγκαίου, της ακόρεστης επιθυμίας, της υψηλής τιμής πέρα από την απόδοση και τη χρησιμότητα, της απολαυστικής εμπειρίας, της υψηλής ποιότητας, των προσωπικών σχέσεων, του κύρους και της κοινωνικής θέσης. Από αυτές, φαίνεται να ξεχωρίζουν ο ελιτισμός και η απόλαυση. Αυτό μας υπενθυμίζει ότι η πολυτέλεια έχει δύο αδιάσπαστες πτυχές: την πολυτέλεια για τον εαυτό μας και την πολυτέλεια για τους άλλους (Wiedmann & Hennigs, 2012). Το Asprey είναι συνώνυμο της εξαιρετικής δεξιοτεχνίας και έχει διατηρήσει με περηφάνια τα αξιολόγα εργαστήριά του στο Λονδίνο. Ενσωματώνοντας επιδέξια τις παραδοσιακές τεχνικές και τη σύγχρονη αισθητική, το Asprey συνεχίζει να δημιουργεί αποκλειστικά, μοναδικά κομμάτια για την απαιτητική πελατεία του. Από τη δημιουργία κατά παραγγελία θηκών πούρων για τον Churchill μέχρι τη σχεδίαση χρυσών σετ σκακιού για τον Ringo Starr των Beatles, κάθε δημιουργία αφηγείται μια ιστορία καλλιτεχνικής υπεροχής και εξατομικευμένης πολυτέλειας (<https://www.asprey.com/>). Έτσι δημιούργησε και ένα εξαιρετικό σετ για βιβλιόφιλους, που περιλαμβάνει ένα εντυπωσιακό, πλήρες deluxe έργο, 14 τόμων

των τίτλων '007' του Ian Fleming/James Bond, σε μαύρη δερμάτινη θήκη παρουσίασης, όλοι δερματόδετοι με επίχρυσα γράμματα και διακοσμητικά από τον κάτοχο του Royal Warrant Asprey's of Bond Street London, με σφραγίδα αυθεντικότητας στο εσωτερικό εξώφυλλο και ανάγλυφο λογότυπο Walther PPK σε φύλλα χρυσού στο επάνω μέρος του εγκάρσιου πάνελ, εντυπωσιακούς χρωματικούς τίτλους «σπονδυλικής στήλης» από μεταξωτό ιαπωνικό Asahi και αυτόγραφα στη σελίδα τίτλου του Sir Sean Connery (σε δύο τόμους), στην τιμή των 13,257£ (<https://www.abebooks.co.uk/>).

"Ian Fleming 14 Vol Asprey Bond Street Deluxe Set with Presentation Box" πηγή: <https://thecarvycollection.com/products/30408>

4. Εκδοτικοί Οίκοι με Deluxe εκδόσεις

Τα βιβλία προορίζονται για να ενημερώσουν, να ψυχαγωγήσουν, να εμπνεύσουν, να απελευθερώσουν ή να προκαλέσουν τους αναγνώστες και οι μορφές τους μπορεί να είναι απτές και παραδοσιακές, όπως ένας έντυπος τόμος με θήκη ή εικονικές και παροδικές, όπως μια σελίδα οθόνης ενός μυθιστορήματος κινητού τηλεφώνου. Ωστόσο, η προσοχή στη λεπτομέρεια δεν τελειώνει όταν κυκλοφορούν τα βιβλία γιατί, όταν η τέχνη ενσωματώνεται με συνέπεια και αυθεντικότητα σε ολόκληρο το σύστημα της εκδοτικής αλυσίδας αξίας, τότε οδηγεί σε υψηλότερης αξίας αποτελέσματα (Jelinek, 2018). Οι *Fine Presses* είναι εκδοτικές εταιρείες που ειδικεύονται στην υψηλή τέχνη στη λογοτεχνία και συχνά παράγουν πολυτελείς και ειδικές εκδόσεις διάσημων και σπάνιων βιβλίων. Αυτά τα βιβλία κυκλοφορούν γενικά σε μικρούς αριθμούς, τυπώνονται με τυπογραφική εκτύπωση σε ειδικό χαρτί και είναι δεμένα στο χέρι. Περιλαμβάνουν επίσης γενικά εικονογραφήσεις διάσημων καλλιτεχνών. Δεδομένου ότι τα βιβλία είναι χειροποίητα, από τα καλύτερα υλικά, οι τιμές είναι υψηλότερες από τα βιβλία που παράγονται στο εμπόριο. Η Fine Press Book Association (FPBA) είναι ένας διεθνής οργανισμός που προωθεί τη δημιουργία, τη μελέτη και τη συλλογή σύγχρονων βιβλίων τέχνης που φιλοδοξούν να πληρούν τα υψηλότερα πρότυπα χειροτεχνίας και σχεδίασης. Σήμερα υπάρχει μια παγκόσμια συμμετοχή όλων όσων ενδιαφέρονται για το εκλεκτό βιβλίο και τη σύγχρονη τυπογραφία, όπως: συλλέκτες, τυπογράφοι, καλλιτέχνες, εικονογράφοι, μουσεία, βιβλιοθήκες και έμποροι. Η Fine Press Book Association υποστηρίζει δύο εκθέσεις βιβλίων τέχνης: την *Oxford Fine Press Book Fair* και την *Manhattan Fine Press Book Fair*. Τα μέλη του Fine Press Book Association κατανέμονται μεταξύ της Αμερικής, που διαχειρίζεται η ομάδα της Βόρειας Αμερικής και του Υπόλοιπου Κόσμου, που διαχειρίζεται η ομάδα του Ηνωμένου Βασιλείου (<https://fpba.com/about/>). Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι ο κορυφαίος εξαγωγέας στον

παγκόσμιο εκδοτικό κλάδο και κατέχει τους μεγαλύτερους τομείς μέσω ενημέρωσης και δημιουργικότητας. Η Γαλλία επίσης, είναι μια από τις χώρες που έχει μεγάλο αριθμό εκδοτικών οίκων στην επικράτειά της. Οι Hachette, Éditions La Découverte, Assouline και πολλοί άλλοι οίκοι είναι εταιρείες που έχουν εκδώσει, αλλά κυρίως κυκλοφορήσει στην αγορά υπέροχα βιβλία, ενώ η γερμανική εκδοτική βιομηχανία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη αγορά βιβλίου παγκοσμίως και χαρακτηρίζεται από μεσαίου μεγέθους εταιρείες που συχνά διοικούνται από ιδιοκτήτες με παραδοσιακούς τρόπους. Αυτή η κυριαρχία μικρών και μεσαίων εκδοτών μπορεί να οδηγήσει στο γεγονός ότι η υιοθέτηση της καινοτομίας παρεμποδίζεται τόσο από τους μικρούς οικονομικούς πόρους όσο και από μια έντονα παραδοσιακή πολιτική διαχείρισης. Επιπλέον, οι εκδότες μπορεί να μην έχουν αντιληφθεί ακόμη την ανάγκη να αλλάξουν τους παραδοσιακούς τρόπους τους λόγω των σχετικά χαμηλών πιέσεων στην αγορά (Buschow, Nölle & Schneider, 2014). Η Easton Press είναι παγκόσμιος ηγέτης στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκλεκτών δερματόδετων βιβλίων. Οι εκδόσεις Easton Press είναι δεμένες στις ΗΠΑ με εισαγόμενα υλικά και έχουν αποσταλεί σε συλλέκτες σε 130 χώρες σε όλο τον κόσμο. Το Penguin Random House είναι το διεθνές σπίτι για περισσότερα από 300 εκδοτικά και δημιουργικά ανεξάρτητα εκδοτικά αποτυπώματα, με έδρα τη Νέα Υόρκη. Τα βιβλία για την αρχιτεκτονική που εκδόθηκαν από τον Dos de Arte Ediciones, στη Βαρκελώνη επιτρέπουν στους αναγνώστες να εξερευνήσουν έναν κλάδο που από την αρχαιότητα περιγράφεται ως η μητέρα όλων των τεχνών. Με αυτά τα εξαιρετικά βιβλία, μπορεί να ανακαλυφθεί μια εκτεταμένη αρχιτεκτονική κληρονομιά, που αποτελείται από εξαιρετικά έργα που προκαλούν γοητεία σε όλο τον κόσμο για την ιστορική τους αξία, την πρωτοτυπία και τον καλλιτεχνικό τους πλούτο. Οι εκδόσεις Planeta DeAgostini, έχουν έδρα τη Βαρκελώνη και επικεντρώνουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα στη δημιουργία και δημοσίευση συλλεκτικών έργων, τα οποία εμπορεύονται στην Ισπανία και στις ισπανόφωνες και πορτογαλόφωνες χώρες της Λατινικής Αμερικής μέσω των θυγατρικών τους στην Αργεντινή, τη Βραζιλία και την Κολομβία. Διατηρούν επίσης μια καλά ριζωμένη παρουσία στις ευρωπαϊκές αγορές της Γαλλίας, του Βελγίου, της Ιταλίας και της Πορτογαλίας και τα έργα τους δημοσιεύονται, κατόπιν άδειας, σε περισσότερες από 20 αγορές, συμπεριλαμβανομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ρωσίας, της Πολωνίας και της Ιαπωνίας. Πολύχρωμα βιβλία, ανώτερης ποιότητας τυπώνονται και στην Ιταλία. Ο Όμιλος Mondadori (από το 1907) υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους εκδότες, με το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεών του στην Ιταλία να περιλαμβάνει από βιβλία μέχρι αλυσίδα βιβλιοπωλείων και από περιοδικά έως διαδικτυακούς ιστότοπους και υπηρεσίες. Σήμερα αποτελεί τον κορυφαίο εκδότη πολυμέσων στην Ιταλία, με σημαντική παρουσία σε όλα τα ψηφιακά μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και σε έντυπα περιοδικά. Βρίσκεται επίσης στη Νέα Υόρκη, εκδίδοντας αγγλόφωνους καταλόγους τέχνης και εικονογραφημένα βιβλία. Η Belser Verlag Facsimile είναι προμηθευτής βιβλίων, που ειδικεύεται στις πιο όμορφες, στις πιο πολυτελείς, και στις πιο συναρπαστικές εκδόσεις *φαξ χειρογράφων* από τον Μεσαίωνα. Στον Ελλαδικό χώρο ξεχωρίζουν οι εκδόσεις Μίλητος και οι εκδόσεις Μένανδρος, καθώς και οι εκδόσεις ειδικών πολυτελών λευκωμάτων, διαφόρων οργανισμών, εκτός εμπορίου. Κάθε εκδότης είναι μοναδικός, όπως μοναδικά είναι και τα έργα που παράγει. Στις επόμενες σελίδες ακολουθεί μια μικρή παρουσίαση αυτών των εκδοτικών οίκων κυρίως για τη συνεισφορά τους στη δημιουργία μοναδικών τίτλων σε σπάνιες, πολυτελείς και συλλεκτικές εκδόσεις. Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι αντιπροσωπευτικός και όχι εξαντλητικός. Αναλυτικότερα:

4.1. Hachette Livre (<https://www.hachette.com/en/press/hachette-livre-publishes-its-2023-csr-report/>)

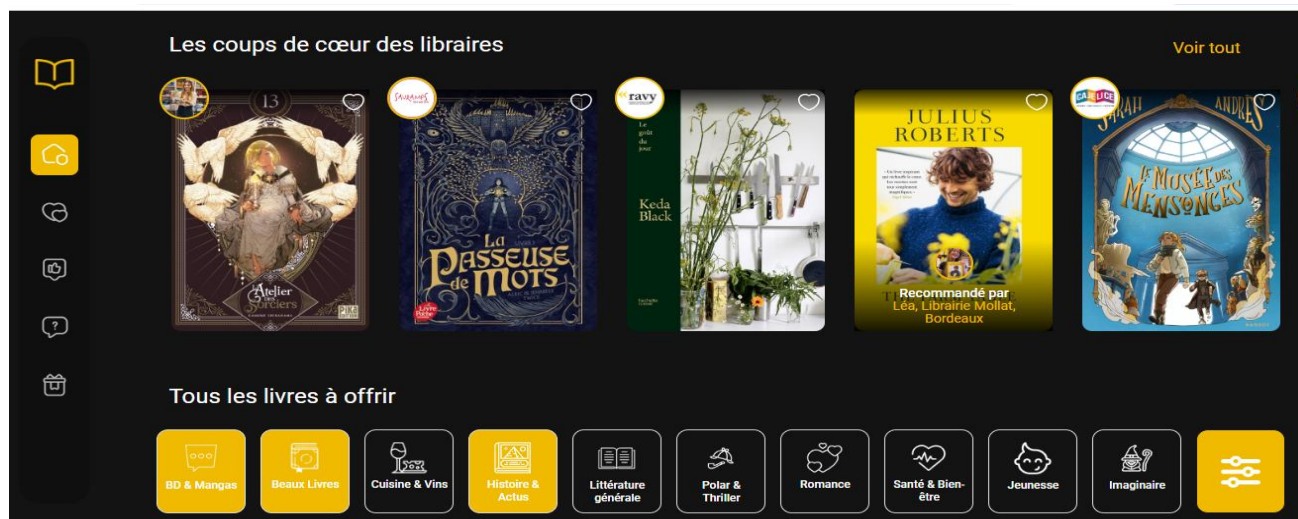
Η *Hachette Livre* είναι θυγατρική της Lagardère SA και ο τρίτος μεγαλύτερος εκδοτικός όμιλος στον κόσμο (εμπορικός και εκπαιδευτικός). Με έσοδα 2.809 εκατ. ευρώ το 2023, είναι ο ηγέτης της αγοράς στη Γαλλία και καταλαμβάνει την δεύτερη θέση στο Ηνωμένο Βασίλειο, την τρίτη στην Ισπανία και την τέταρτη στις ΗΠΑ (στις εμπορικές εκδόσεις). Η αποστολή της *Hachette Livre* ήταν ανέκαθεν, από τη δημιουργία της (1826), η έκδοση, η πώληση και η διανομή καινοτόμων, ποιοτικών βιβλίων που θα ικανοποιούν τη δίψα των αναγνωστών της για γνώση, πολιτισμό και ψυχαγωγία. Σήμερα, ο όμιλος συγκεντρώνει εκδότες κύρους σε όλα τα τμήματα της κυρίαρχης εκδοτικής αγοράς: λογοτεχνία, χαρτόδετα βιβλία, παιδικά βιβλία, εικονογραφημένα βιβλία, κόμικς, *manga*, λεξικά και εγκυκλοπαίδειες, ταξιδιωτικούς οδηγούς, σχολικά βιβλία και φυλλάδια, προσφέροντας τα καλύτερα γραπτά και εικονογραφημένα σε μια ποικιλία μορφών και γλωσσών (κυρίως γαλλικά, αγγλικά και ισπανικά).

Hachette Livre couvre tous les segments de l'édition de livres grand public et scolaires. Le Groupe se démarque par la variété de ses formats (imprimé, numérique, audio) et par la diversité de métiers (éditeur, diffuseur, distributeur) qu'il rassemble.

Εκδοτικός όμιλος Hachette Livre Πηγή: <https://www.hachette.com/edition-de-livres/>

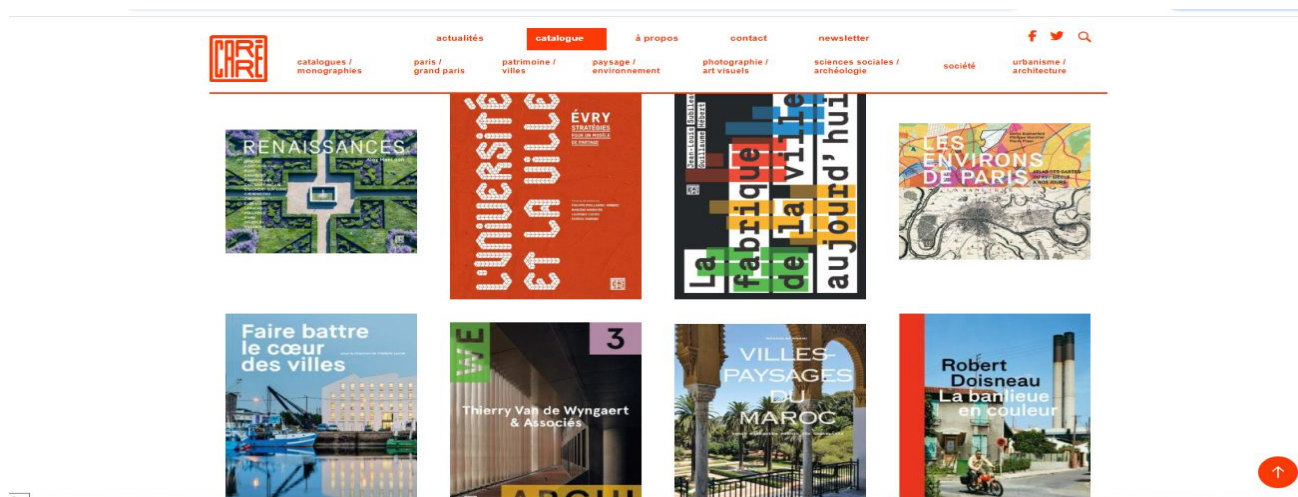
Για σχεδόν 200 χρόνια, έχει εκδώσει αριστουργήματα που έχουν αφήσει το στίγμα τους στην παγκόσμια αγορά βιβλίων. Η *Hachette Livre* επανεφευρίσκει συνεχώς τον εαυτό της για να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των αναγνωστών και του εκπαιδευτικού τμήματος παγκοσμίως. Ο Όμιλος αναπτύσσει ένα σχέδιο για μείωση 25% έως το 2030 του όγκου του πλαστικού που χρησιμοποιείται, μέσω του οικολογικού σχεδιασμού προϊόντων: λιγότερο συρρικνωμένο φιλμ στα βιβλία, πλαστικές θήκες σε ορισμένα κουτιά που αντικαθίστανται με χαρτόνι και λιγότερο φιλμ ομαδοποίησης. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί καινοτόμες τεχνολογίες όπως την εκτύπωση κατ' απαίτηση με *Lightning Source* και τον αυτοματοποιημένο ανεφοδιασμό με το πρόγραμμα *Ritméo* για τον περιορισμό των απούλητων βιβλίων. Το *Ritméo* διαχειρίζεται αυτόματα την επανεκτύπωση κάθε τίτλου για να διασφαλίσει ότι τα αποθέματα διατηρούνται στο βέλτιστο επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο και το ιστορικό των πωλήσεων του βιβλίου. Επιπλέον, παράγει βιβλία άριστης ποιότητας με πολλαπλές εξαιρετικές προδιαγραφές (εξώφυλλο, μέγεθος, χαρτί) που είναι πανομοιότυπα από κάθε άποψη με τα αντίτυπα της πρώτης έκδοσης. Η *Hachette Livre* ενστερνίζεται τον κοινωνικό της ρόλο στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τη δημοκρατία διασφαλίζοντας πρόσβαση στο περιεχόμενό των τίτλων της για όλους, ενώ χρησιμοποιεί ψηφιακή τεχνολογία για να κάνει τα βιβλία της προσβάσιμα ακόμα και σε άτομα που δυσκολεύονται στην ανάγνωση.

Hachette Livre - Πηγή: <https://ideescadeaux.hachette.fr/?tag=beauxlivres+histoirectus+bdmangas>

4.2. Éditions La Découverte (<https://www.editionsladelcouverte.fr/catalogue/beaux-livres>)

Οι *Éditions La Découverte*, που ιδρύθηκαν το 1983 και ανέλαβαν τη σκυτάλη από τις *Éditions François Maspero*, εκδίδουν εξαιρετικής αισθητικής εικονογραφημένα βιβλία (όχι μυθοπλασίας), βιβλία πολεοδομίας και αρχιτεκτονικής, μονογραφίες φωτογράφων και καλλιτεχνών. Προορίζονται κυρίως για φοιτητές τέχνης αλλά και για ένα ξεχωριστό, ιδιαίτερο κοινό. Ο πλήρης κατάλογός τους συμβάλλει στην εξερεύνηση νέων οδών έρευνας σε μεγάλο αριθμό επιστημονικών κλάδων, όπως: ανθρωπολογία, φιλοσοφία, κοινωνιολογία, ιστορία, οικονομία, πολιτικές επιστήμες και γεωπολιτική. Το 2015, η *La Découverte* αγόρασε τις *Éditions Dominique Carré*, που εκδίδουν κυρίως πολυτελή βιβλία για την αρχιτεκτονική και την πολεοδομία. Συγκεκριμένα, ο οίκος εκδίδει εικονογραφημένα βιβλία επιστημονικού χαρακτήρα, που σχετίζονται με την πολεοδομία και την αρχιτεκτονική, το τοπίο και το περιβάλλον, την αρχαιολογία και την φωτογραφία.

Éditions Dominique Carré Πηγή: <https://www.editionsdome.com/identite/>

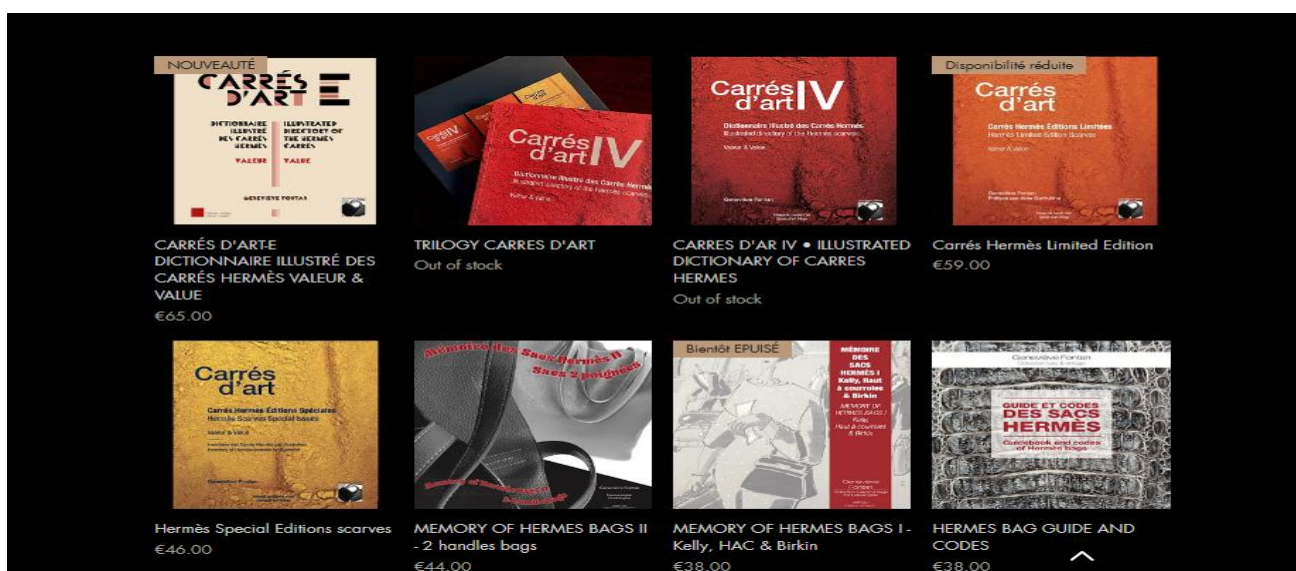
Όλα τα βιβλία, αθροιστικά, σχηματίζουν μια ομοιογενή κατασκευή εικόνων και κειμένων, μια συνάντηση δημιουργών και συγγραφέων που συνεργάζονται σε ένα κοινό έργο. Έτσι, η φωτογραφία

Πολυτελείς εκδόσεις στη σημερινή εποχή

δείχνει τι μπορεί να κρύβει η αρχαιολογία, η αρχαιολογία μας κάνει να ανακαλύψουμε τι έχει ξεχάσει το τοπίο, το τοπίο δανείζεται από το περιβάλλον, το περιβάλλον μας φέρνει πίσω στη φωτογραφία, κοκ.

4.3. Arfon Maison d' Edition (<https://www.arfon-maisondedition.com/en/librairie>)

Η Arfon Maison d' Edition εκδίδει βιβλία με θέματα μόδας, δημιουργίες του οίκου Hermès και συλλογές αρωμάτων. Ανιχνεύει την ιστορία των γαλλικών οίκων μόδας και των αξεσουάρ μόδας, κυρίως από τον 20^ο αιώνα. Ο εκδοτικός οίκος ιδρύθηκε το 1996 από την Geneviève Fontan, η οποία είναι συγγραφέας του *Carrés d' Art*. Η Arfon Maison d' Edition έχει επεκτείνει την ενότητα του Βιβλιοπωλείου της για να περιλαμβάνει βιβλία αντίκες και σπάνια ή μεταχειρισμένα βιβλία για αυτά τα θέματα. Η Geneviève Fontan, ιστορικός, συγγραφέας, εκδότης και ειδικός ειδικεύεται στην παρουσίαση αρωμάτων και καλλυντικών και στην *Hermès Creations*.

Carrés d'Art - Πηγή: <https://www.arfon-maisondedition.com/en/shop>

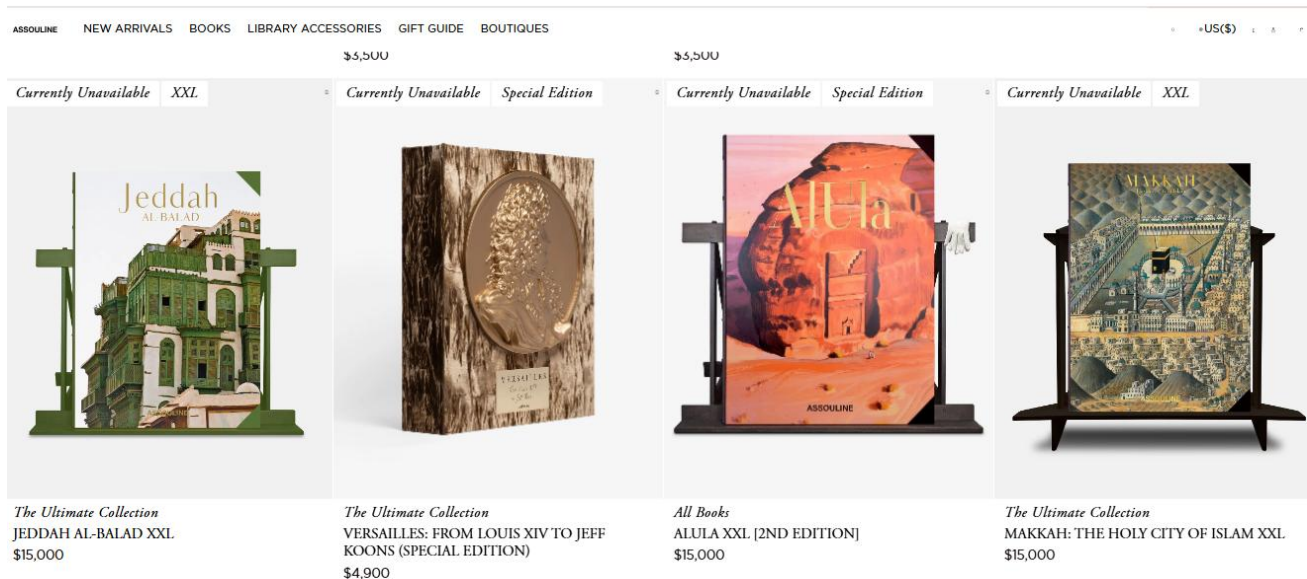
Ως συλλέκτης, για πάρα πολλά χρόνια έχει συγκεντρώσει μια σημαντική τεκμηρίωση, που της επιτρέπει να δημιουργεί μοναδικά έργα βασισμένα σε έγγραφα εποχής. Με την εμπειρία, τη γνώση και το πάθος της για την τέχνη, πραγματοποιεί μέσα από τα βιβλία της τις επιθυμίες κάθε φιλότεχνου συλλέκτη, που βιώνει εξαιρετικές στιγμές απολαμβάνοντάς τα. Η Geneviève Fontan έλαβε το 2004 τον τίτλο του «ειδικού» από τη γαλλική ένωση επαγγελματιών ειδικών σε έργα τέχνης και συλλεκτικά αντικείμενα και λειτουργεί ως εμπειρογνώμονας για ιδιώτες και οίκους δημοπρασιών.

4.4. Assouline (<https://www.assouline.com>)

Η Assouline, γνωστή παγκοσμίως στον εκδοτικό κλάδο για τις πολυτελείς εκδόσεις της, παράγει βιβλία μοναδικά, έργα τέχνης, υφαίνοντας με κάθε έκδοση, μια ιστορία της *Art de Vivre*. Κάθε βιβλίο αυτής της συλλογής είναι ένα αριστούργημα, που δείχνει τη σύγκλιση της τέχνης, του πολιτισμού και της κομψότητας. Η *Ultimate Collection* περιλαμβάνει μοναδικούς τίτλους σε σπάνιες, πολυτελείς εκδόσεις, που έχουν εκτυπωθεί σε περιορισμένο αριθμό και είναι διαθέσιμοι μόνο για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Χειροποίητοι με ακρίβεια, αυτοί οι εξαιρετικοί όγκοι είναι

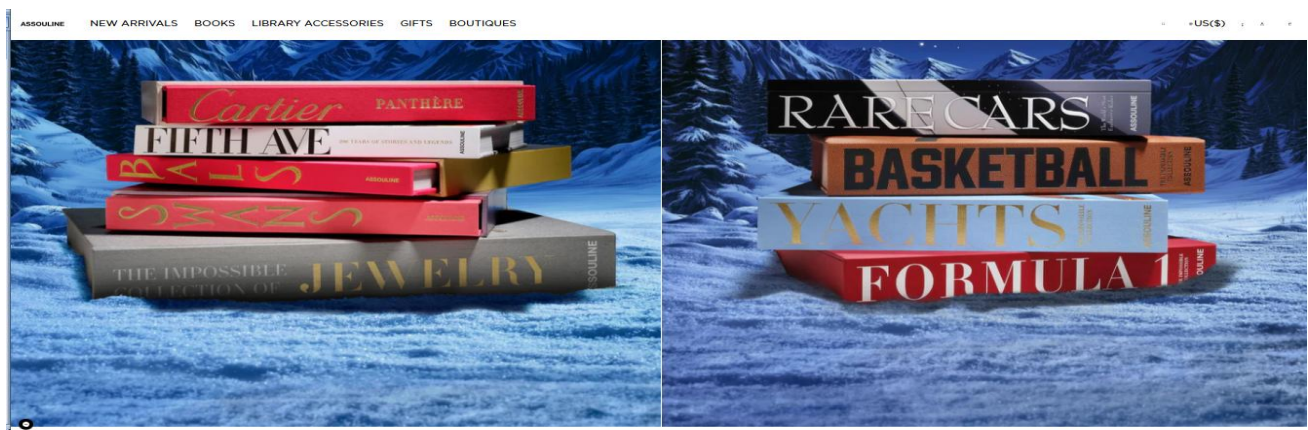
Πολυτελείς εκδόσεις στη σημερινή εποχή

δεμένοι με παραδοσιακές τεχνικές σε κομψές θήκες. Ο σεβασμός για το προϊόν και τη διαδικασία δημιουργίας είναι εμφανής σε κάθε πτυχή της παραγωγής, από την παραδοσιακή τεχνική του χειροποίητου δέσιμου εξωφύλλων και το πολυτελές πάχος κάθε σελίδας, ως την εικονογράφηση, που μεταφέρει τον αναγνώστη σε άλλο τόπο και χρόνο.

Assouline the Ultimate Collection. Πηγή: <https://www.assouline.com/collections/special-editions>

Επιπλέον, ο εκδοτικός οίκος Assouline αποτελεί το ναό των πολυτελών *special editions coffee table books*. Πρόκειται για ξεχωριστές εκδόσεις, που αποτελούν μια έκφραση πολυτέλειας και καλλιτεχνίας και ενσωματώνουν την κορυφή της δεξιοτεχνίας και της τέχνης.

Πηγή: <https://www.assouline.com/collections/special-editions>

Η σειρά **Dior** αποτελείται από τις πιο αξέχαστες δημιουργίες υψηλής ραπτικής που σχεδιάστηκαν και κατασκευάστηκαν στο χέρι, από την ίδρυση του διάσημου οίκου ραπτικής. Αυτοί οι θησαυροί μόδας, προσεκτικά συντηρημένοι στα μεγάλα μουσεία και ιδρύματα του κόσμου, φωτογραφήθηκαν και έχουν δημιουργήσει αυτήν την αποκλειστική συλλογή. Κάθε συλλογή τιμά την τέχνη των πολυτελών εκδόσεων με εξαιρετικά φινιρίσματα, όπως έγχρωμες πλάκες, θήκες με μεταξοτυπία και διακοσμητικά.

Πηγή: <https://www.assouline.com/pages/dior-series>

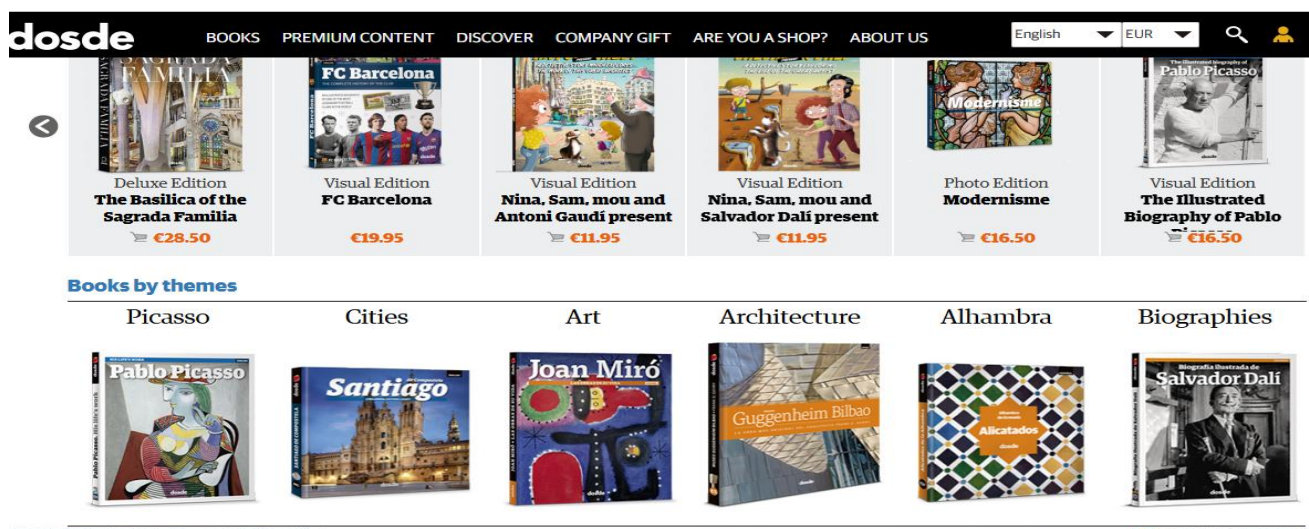
Η σειρά **Chic** αποτελεί ένα συνδυασμό φωτός και ζωής, παρελθόντος και παρόντος, σχεδίου και τέχνης που ζωντανεύουν στις σελίδες των βιβλίων, μέσω της αποκλειστικής φωτογραφίας και πληροφορίας.

Πηγή: <https://www.assouline.com/pages/chic>

4.5. Dos de Arte Ediciones (<https://www.dosde.com>)

Ο *Dos de Arte Ediciones* είναι ένας εκδοτικός οίκος στη Βαρκελώνη που ειδικεύεται σε βιβλία για την τέχνη, την αρχιτεκτονική των πόλεων, τα ιστορικά μνημεία και τους πολιτιστικούς χώρους.

Πηγή: https://www.dosde.com/en/?srsltid=AfmBOorkkoSN9G73-Jt3XXx265o23FM9gVzVql5uj7i5UpBkhsFaBn_A

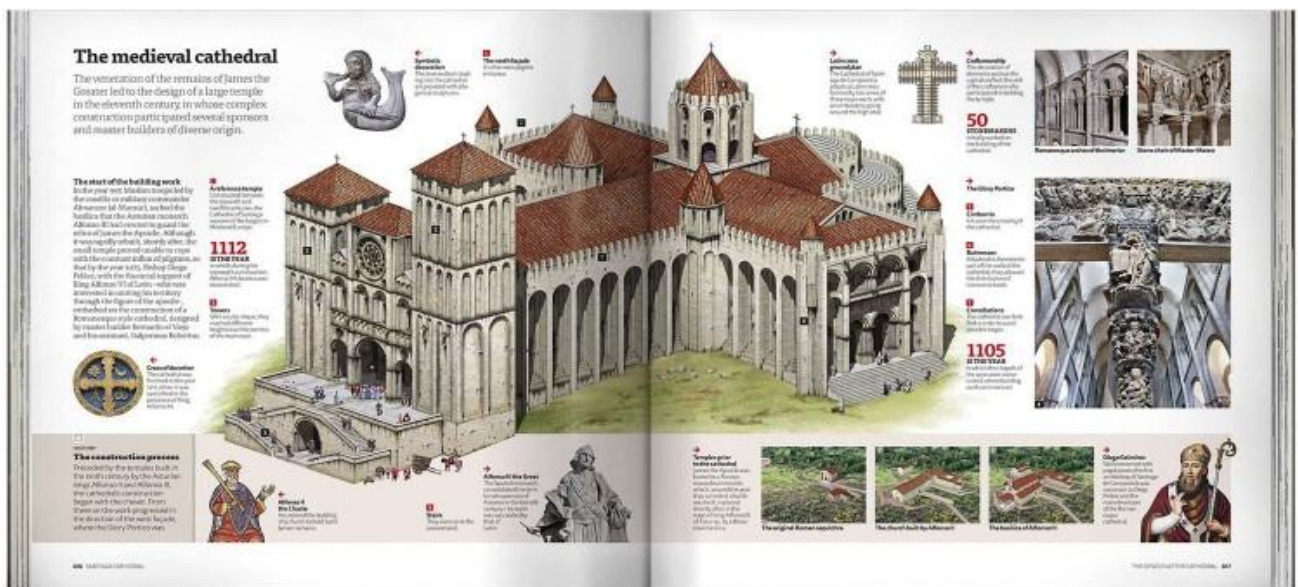
Παράγει όμορφα βιβλία από την αρχή μέχρι το τέλος, συμμετέχοντας σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, από το *concept*, μέχρι την ανάπτυξη κειμένων, μεταφράσεων, φωτογραφιών και

εικονογραφήσεων. Χρησιμοποιεί την τελευταία λέξη της τεχνολογίας για να είναι πιο κοντά στους πελάτες και για αυτό αναπτύσσει ψηφιακά έργα σε μοναδικά περιβάλλοντα, με τις μέγιστες εγγυήσεις ποιότητας και αυστηρότητας. Οι Deluxe εκδόσεις των βιβλίων του Dosde καλύπτουν όλα τα έργα του *Gaudí*, την ιστορία και την αρχιτεκτονική διαφόρων εμβληματικών κτιρίων, ενώ χαρακτηρίζονται από την άψογη ποιότητα των φωτογραφιών τους, την προσεκτική ανάλυση κάθε έργου, την εκπληκτική εικονογράφιση και το μεγάλο όγκο πληροφοριών.

Πηγή: <https://www.dosde.com/en/todo-gaudi.html>

Ο *Dos de Arte Ediciones* αποτελείται από τους καλύτερους επαγγελματίες στους τομείς των ψηφιακών εκδόσεων, της φωτογραφίας, της δημοσιογραφίας, του οπτικοακουστικού τομέα, του design, της τέχνης, της αρχιτεκτονικής και της ιστορίας. Όλοι καταβάλλουν κάθε προσπάθεια, αφοσίωση και πάθος για τη δημιουργία καινοτόμων και εξαιρετικής ποιότητας προϊόντων.

Cathedral of Santiago de Compostela-Πηγή: <https://www.dosde.com/en/cathedral-of-santiago-religious-monument-deluxe.html>

Αυτό το πολυτελές βιβλίο για τον Καθηδρικό του Σαντιάγο ντε Κομποστέλα αποτελεί μέρος της *αρχιτεκτονικής σειράς*, έχει εκδοθεί ως *Deluxe Edition* και ξεχωρίζει για τις μεγάλου μεγέθους και εξαιρετικής ποιότητας φωτογραφίες, όπου μπορεί να εκτιμηθεί πλήρως κάθε λεπτομέρεια του μνημείου.

4.6. Editorial Planeta DeAgostini (<https://www.planeta.es/en/editorial-planeta-deagostini>)

Το χαρτοφυλάκιο συλλεκτικών έργων από την *Editorial Planeta DeAgostini* είναι πολύ ευρύ και χαρακτηρίζεται από τη συνεχή κυκλοφορία νέων εκδόσεων. Τα έργα της αποτελούν σημείο αναφοράς για την ποιότητα σε πολιτιστικά, μαθησιακά και ψυχαγωγικά περιεχόμενα αλλά και για το παιδικό κοινό.

Πηγή https://www.deagostini.com/gr/eidi-xeiroteχνias-paidia/disney-ixografimena-paramithia?_gl=1*1j36fc5*

Αυτός ο εκδότης κυκλοφορεί τα έργα του μέσω δύο αποτυπωμάτων: *Planeta DeAgostini* και *Ediciones Altaya*. Η συνεχής καινοτομία και η ανάπτυξη προϊόντων υψηλής ποιότητας συνεχίζουν να καθιστούν την *Ediciones Altaya* σημείο αναφοράς στον τομέα των συλλεκτικών ειδών. Από την ίδρυσή της το 1993, η *Ediciones Altaya* έχει δημοσιεύσει περισσότερους από 200 τίτλους, συνολικά περισσότερες από 600 εκδόσεις σε 12 διαφορετικές γλώσσες. Επί του παρόντος, η *Editorial Planeta DeAgostini* εφαρμόζει ένα φιλόδοξο σχέδιο για την αύξηση της παρουσίας της στην ψηφιακή αρένα, με την ενσωμάτωση ψηφιακού περιεχομένου στα συλλεκτικά της αντικείμενα που δημοσιεύονται σε κλασικό στυλ, καθώς και τη δημιουργία κοινοτήτων θαυμαστών στο Διαδίκτυο και τη δημιουργία και διάδοση περιεχομένου αποκλειστικά σε ψηφιακή μορφή. Η διανομή των συλλεκτικών προϊόντων της *Altaya* και της *Planeta DeAgostini* πραγματοποιείται κυρίως μέσω του καναλιού *kiosk*, τον απόλυτο προορισμό ηλεκτρονικού εμπορίου που έχει σχεδιαστεί για αγοραστές που αναζητούν μια βολική και ασφαλή εμπειρία διαδικτυακών αγορών αγγίζοντας περισσότερα από 100.000 σημεία πώλησης, καθώς και ένα άμεσο μάρκετινγκ, τόσο σε κλασικά συλλεκτικά σχήματα όσο και σε νέες ψηφιακές μορφές. Η πιο πρόσφατη προσθήκη του Grupo Planeta είναι η εκδοτική ετικέτα *Artika* που επικεντρώνεται στην παραγωγή περιορισμένων και αριθμημένων εκδόσεων βιβλίων μεγάλων καλλιτεχνών όπως Goya, Van Gogh, Picasso και Dalí, πολύτιμων έργων τέχνης, των οποίων το αποκλειστικό σχέδιο είναι εμπνευσμένο ή σχεδιασμένο από τον ίδιο τον καλλιτέχνη (<https://www.planeta.es/es/artika>). Η *Artika*, σε συνεργασία με το Μουσείο Βαν Γκογκ στο Άμστερνταμ, παρουσίασε μια επιλογή από οικεία γράμματα που έστειλε ο Ολλανδός ζωγράφος στον αδελφό του Theo με σχέδια, σκίτσα έργων, καλλιτεχνικές εξηγήσεις και προσωπικές εμπειρίες.

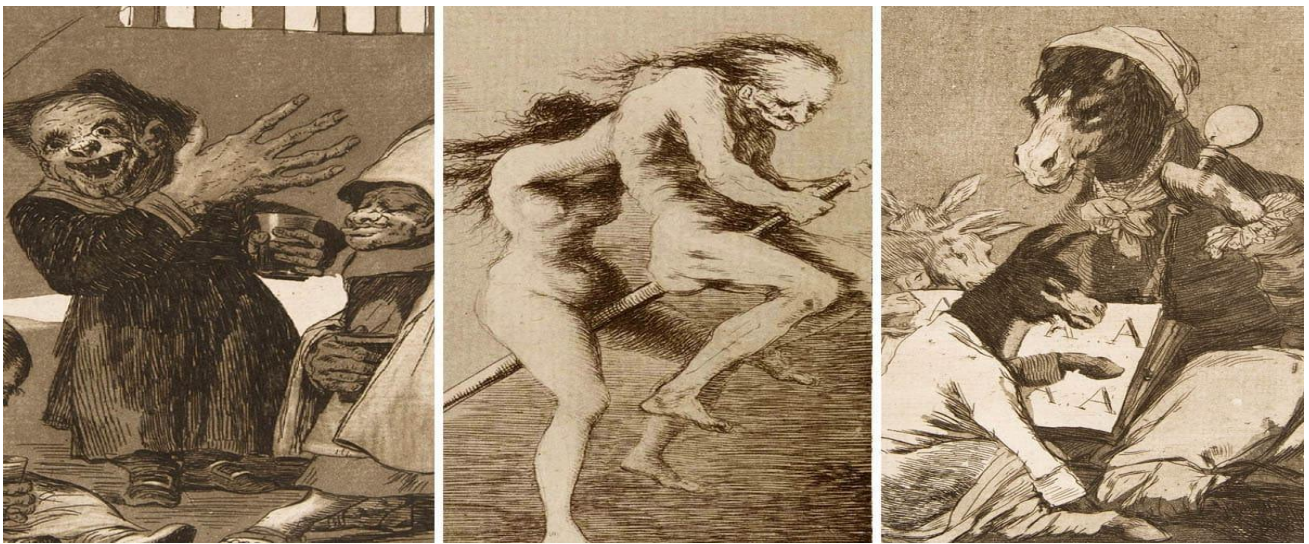
Πολυτελείς εκδόσεις στη σημερινή εποχή

Πρόκειται για ένα μοναδικό, αριθμημένο και περιορισμένο αριστούργημα που μας φέρνει πιο κοντά στον πιο οικείο Βαν Γκογκ, στις σκέψεις, τα όνειρα και τα μυστικά του.

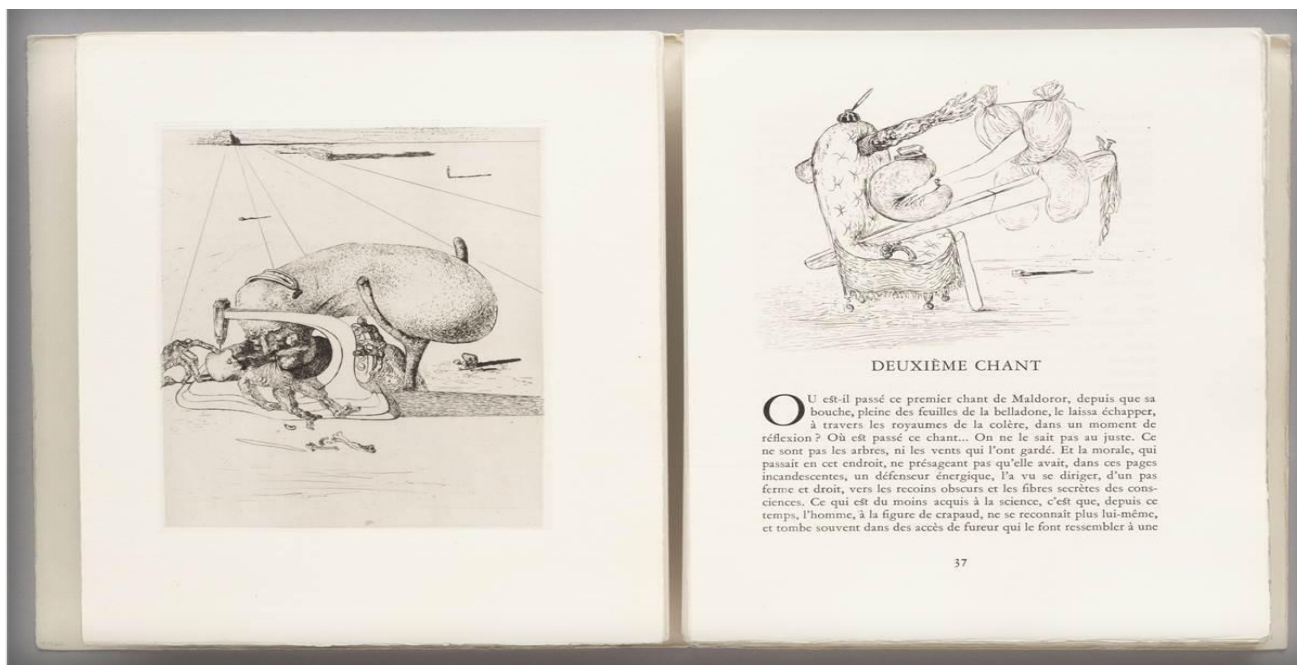
Mon cher Théo, de Van Gogh - Πηγή: <https://artikabooks.com/en/artwork/mon-cher-theo/>

Ο Γκόγια έθεσε την ασχήμια της κοινωνίας σε πλήρη αντίθεση με τη νέα πραγματικότητα, υιοθετώντας τη δημοφιλή εικόνα της καρικατούρας. Η διαφθορά, η δεισιδαιμονία, η απληστία, η ανοησία και οι εφιάλτες είναι όλα τα θέματα που διερευνώνται στα 80 χαρακτηριστικά του γνωστά ως *Los Caprichos* (1796–98) και μπορούν να ονομαστούν κωμωδίες τρόπων, μόνο στο βαθμό που σχετίζονται με τα λαϊκά ρητά και τη γλυκόπικρη ισπανική λαϊκή σοφία.

Los Caprichos, de Goya - πηγή: <https://www.thecollector.com/francisco-goya-los-caprichos/>

Το *Les Chants de Maldoror* του Salvador Dalí είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα εικονογραφημένου βιβλίου ή *livre d'artiste*, ενός έργου που συλλαμβάνεται με την ιδέα να συνδυαστεί ένα κείμενο συγγραφέα με εικονογραφήσεις καλλιτεχνών. Περιέχει τριάντα φωτογκραβούρες και δώδεκα χρονογραφήματα που δημιουργήθηκαν από τον Νταλί κατά τη διάρκεια του 1933 και του 1934 για να εικονογραφήσουν το βιβλίο του Isidore Ducasse, κόμη του Lautréamont.

Les Chants de Maldoror, de Salvador Dalí - Πηγή: <https://www.salvador-dali.org/en/artwork/exhibitions/25/les-chants-de-maldoror>

4.7. Penguin Random House (<https://www.penguinrandomhouse.com/>)

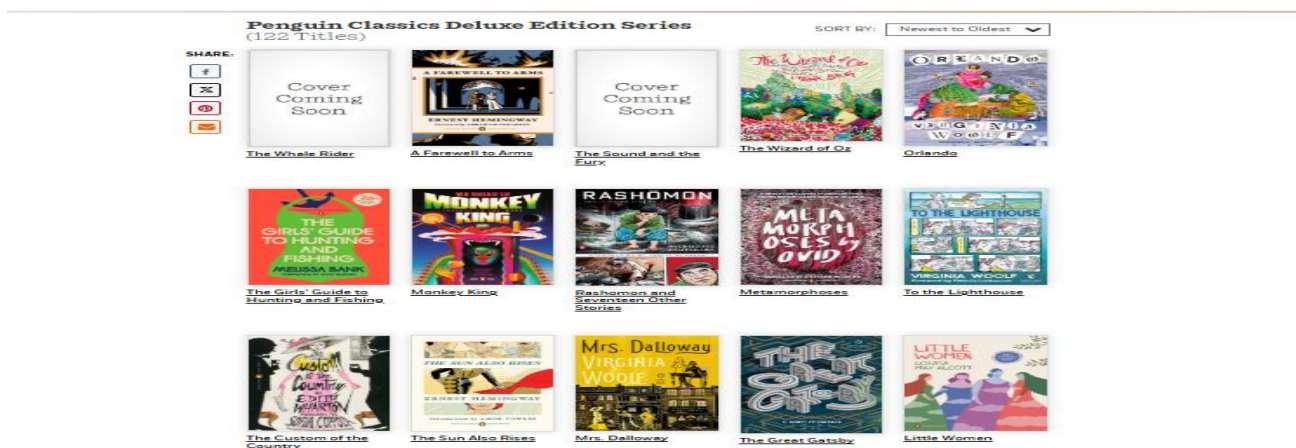
Ο Penguin, για περισσότερα από εβδομήντα πέντε χρόνια, είναι ο κορυφαίος εκδότης κλασικής λογοτεχνίας στον αγγλόφωνο κόσμο. Αυτή η λογοτεχνική δύναμη γεννήθηκε το 2013 από τη συγχώνευση των Penguin Group και Random House, δύο από τα μεγαλύτερα ονόματα του κλάδου. Γνωστό για μερικά από τα πιο διάσημα βιβλία της εποχής μας, αυτό το δίδυμο εκδίδει 70.000 ψηφιακούς και 15.000 έντυπους τίτλους ετησίως και περισσότερα από 100.000 ηλεκτρονικά βιβλία διαθέσιμα παγκοσμίως. Αποτελούνται από έντυπα και ψηφιακά εμπορικά βιβλία μυθοπλασίας και μη μυθοπλασίας για ενήλικες και παιδιά. Αν και εδρεύει στη Νέα Υόρκη, ο Penguin Random House έχει παγκόσμια παρουσία με δραστηριότητες σε 20 χώρες και δεσμεύεται στο εξής, να δημιουργήσει τα καλύτερα βιβλία στο είδος τους, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, για κάθε είδους αναγνώστη. Η **Penguin Classics Deluxe Edition Series** αντιπροσωπεύει ένα παγκόσμιο ράφι με τα καλύτερα έργα σε διάφορα είδη και κλάδους.

Πηγή: <https://beautifulbooks.info/penguin-deluxe-classics/>

Η χαρτόδετη σειρά «*deluxe editions*» περιλαμβάνει πολυάριθμα παγκόσμια κλασικά έργα, με υπέροχα ματ σκληρά εξώφυλλα, διάσημων καλλιτεχνών κόμικς, εικονογράφων και graphic

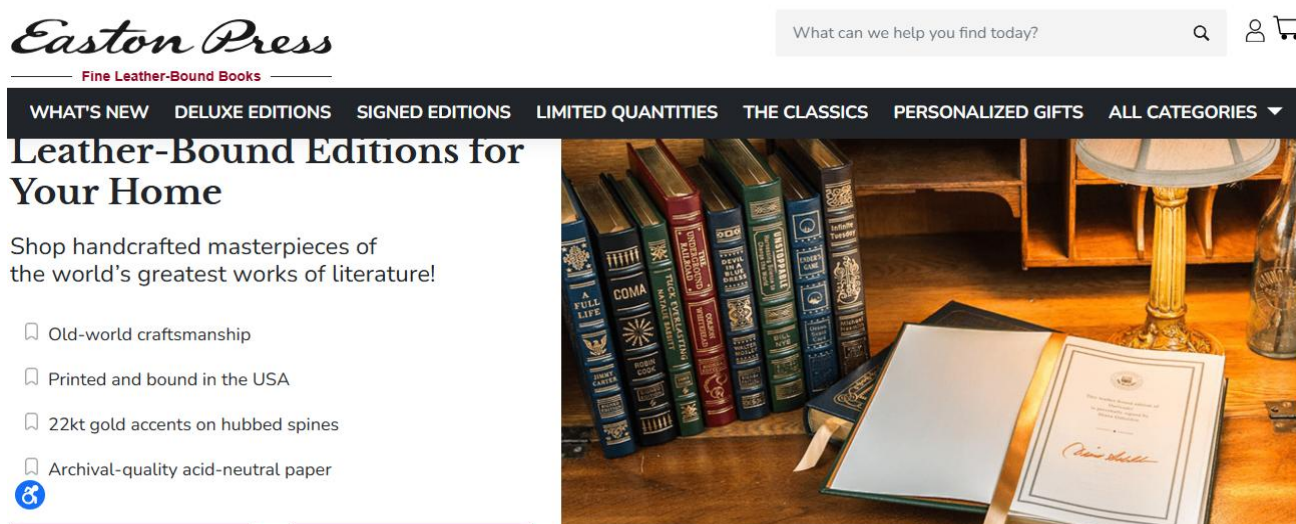
novelists, περιτυλιγμένα με *mini-dust jacket* και διακοσμητικά τελειώματα. Είναι μια από τις σπάνιες σειρές για τις οποίες οι Penguin χρησιμοποιούν χαρτί χωρίς οξύ, κάνουν χρήση ενημερωμένων μεταφράσεων από βραβευμένους μεταφραστές και περιλαμβάνουν εξαιρετικά πολυτίμες σημειώσεις και εισαγωγές από διακεκριμένους μελετητές και σύγχρονους συγγραφείς. Τα βιβλία ακολουθούν ένα ως επί το πλείστον συνεκτικό μέγεθος και δομή παρουσίασης.

Penguin Random House - Πηγή: <https://www.penguinrandomhouse.com/series/254/penguin-classics-deluxe-edition/>

4.8. Easton Press (<https://www.eastonpress.com/home>)

Η *Easton Press* είναι παγκόσμιος ηγέτης στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκλεκτών δερματόδετων βιβλίων, με χρυσό 22 καρατίων στη ράχη, προσαρμοσμένο σε υφασμάτινη θήκη, σε εξαιρετικά τυπωμένο χαρτί με ουδέτερο οξύ, με ραμμένες σελίδες – όχι απλώς κολλημένες όπως τα συνηθισμένα βιβλία και επιχρυσωμένα τελειώματα σελίδας. Για πάνω από τρεις δεκαετίες, εξυπηρετεί τις ανάγκες των συλλεκτών για την απόκτηση πολυτελών βιβλίων που κατασκευάζονται με εξαιρετική δεξιοτεχνία και προσήλωση στην ποιότητα, εξάισιες εκδόσεις κλασικών έργων, υπογεγραμμένες από διακεκριμένους συγγραφείς και εξέχοντες εικονογράφους.

Easton Press - Πηγή: <https://www.eastonpress.com/home>

Οι **Deluxe Limited Editions**, αριθμημένες στο χέρι και όμορφα αναδημιουργημένες από σημαντικούς ιστορικούς τόμους, προορίζονται για τους πιο απαιτητικούς συλλέκτες βιβλίων, ενώ η υπέροχη συλλογή από δερματόδετα βιβλία τραπεζιού σαλονιού είναι το τέλειο δώρο για κάθε συλλέκτη βιβλίων (<https://www.eastonpress.com/>).

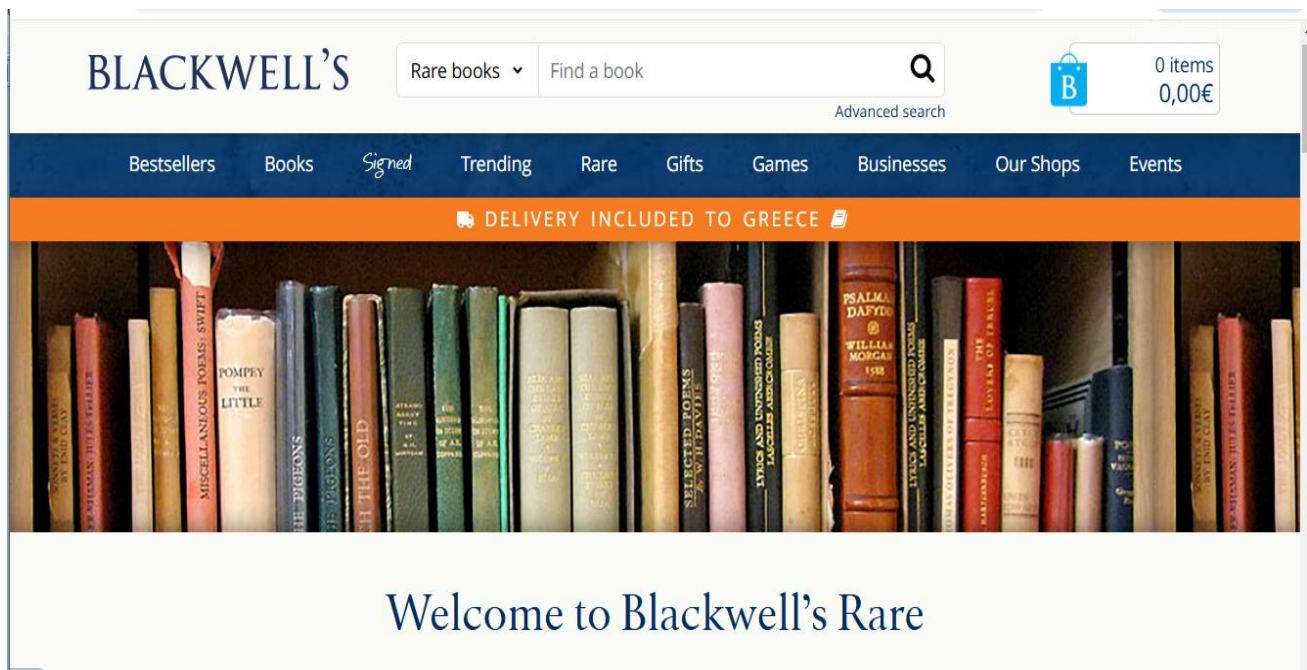

Πηγή: <https://www.eastonpress.com/deluxe-editions/king-kong-3807.html>

Για να γιορτάσει την 90η επέτειο ενός από τα μεγαλύτερα έργα φαντασίας και περιπέτειας, η Easton Press παρουσίασε μια εκπληκτική **Deluxe Illustrated Edition** του *King Kong*, με δέκα εντυπωσιακές έγχρωμες εικονογραφήσεις και πολλαπλές ασπρόμαυρες, από τον βραβευμένο καλλιτέχνη Bob Eggleton. Η εκπληκτική *Deluxe Limited Edition* και *Exclusive Edition*, διαθέτει ειδικά σχεδιαστικά χαρακτηριστικά, ειδικό πρόλογο και προσαρμοσμένη υφασμάτινη θήκη, πανέμορφες άκρες, τεχνικής στένσιλ και αποτελεί ένα συλλεκτικό αντικείμενο που είναι διαθέσιμο μόνο σε περιορισμένη πρώτη εκτύπωση.

4.9. Blackwell's Rare Books (<https://blackwells.co.uk/bookshop>)

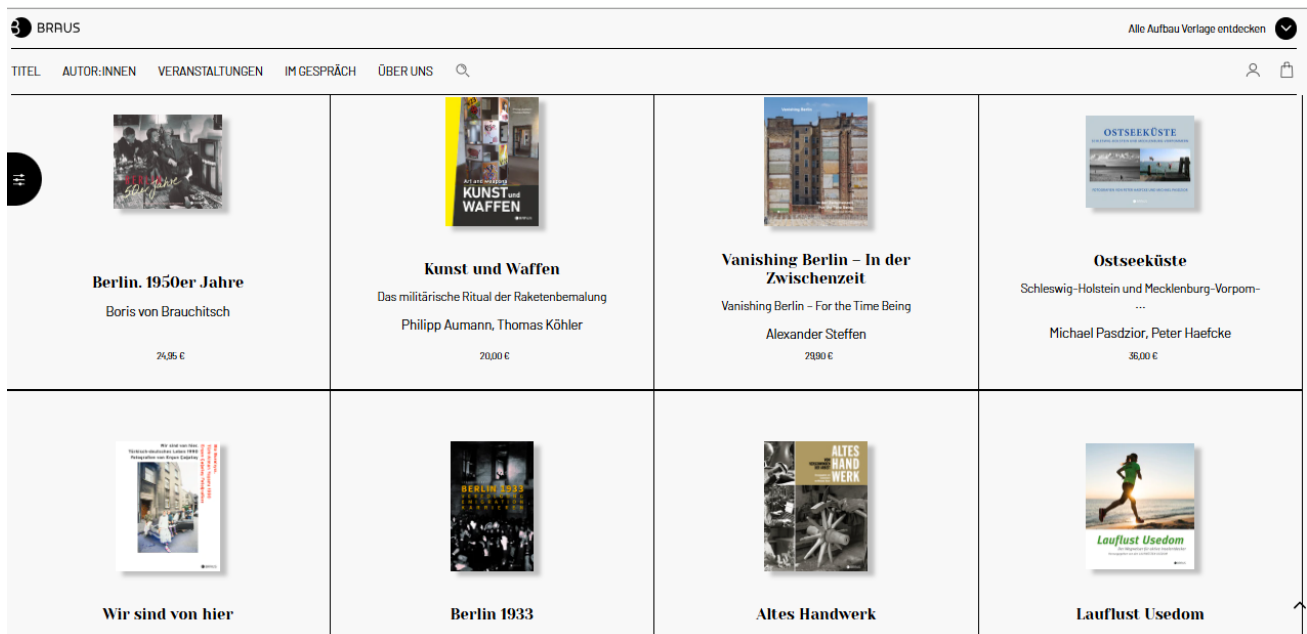
Στην Αγγλία, το *First Blackwell's Bookshop* άνοιξε στην Οξφόρδη (1846), ως έμπορος σπάνιων και μεταχειρισμένων βιβλίων. Έχοντας μεγάλο ενθουσιασμό για τη λεπτή εκτύπωση, το 1920 αγόρασε το *Shakespeare Head Press* και δημιούργησε πολλές όμορφες εκδόσεις για τον Τύπο, που είναι πλέον περιζήτητες από τους συλλέκτες. Κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών, το *Blackwell's Rare Books* (που αντικατέστησε το Blackwell's Antiquarian Department), αριθμεί πολλά εκλεκτά βιβλία σε συλλεκτική κατάσταση. Η *Blackwell's Rare Books* αγοράζει και πουλά σπάνια και συλλεκτικά βιβλία σε όλους τους τομείς, ειδικά σύγχρονες πρώτες εκδόσεις, ιδιωτικό τύπο και βιβλία αρχαιότητας με θέματα από τη λογοτεχνία και τη φιλοσοφία έως την ιατρική και την τοπογραφία, συμπεριλαμβανομένης της πρώτης εκτύπωσης και των λεπτών βιβλιοδεσιών. Το 1995, το blackwell.co.uk έγινε το πρώτο διαδικτυακό βιβλιοπωλείο με συναλλαγές στο Ηνωμένο Βασίλειο, δίνοντας στους αναγνώστες και συλλέκτες σε όλο τον κόσμο πρόσβαση σε περισσότερους από 150.000 τίτλους.

Blackwell's Rare Books - Πηγή: <https://www.blackwell.co.uk/rarebooks/book.php?id=76319>

4.10. Edition Braus (<https://www.aufbau-verlage.de/edition-braus/edition-braus>)

Η *Edition Braus* εκδίδει βιβλία υψηλής ποιότητας και στυλ με θέματα φωτογραφίας, τέχνης, κηπουρικής, ταξιδιού και αρχιτεκτονικής. Οι μονογραφίες, τα εικονογραφημένα βιβλία, οι κατάλογοι και οι ταξιδιωτικοί οδηγοί που δημιουργεί ο εκδοτικός οίκος, παράγονται με αγάπη και τεχνογνωσία και είναι αποτέλεσμα δημιουργικών επιτευγμάτων καλλιτεχνών και συγγραφέων, καθώς και της παραγωγικής συνεργασίας με πολιτιστικά ιδρύματα. Αυτό αντικατοπτρίζεται στην ευρεία υποδοχή των μέσων ενημέρωσης και τη μεγάλη δημοτικότητα στο κοινό και στα βιβλιοπωλεία.

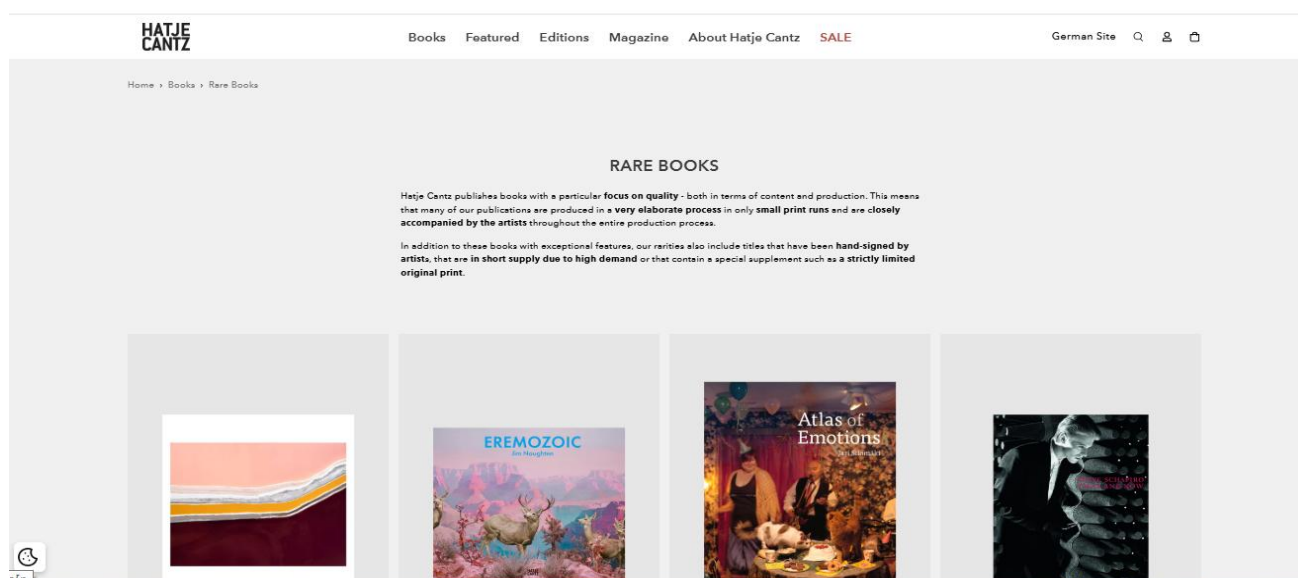

Edition Braus - Πηγή: <https://www.aufbau-verlage.de/edition-braus/titel>

Τα βιβλία του εκδότη έχουν επίσης λάβει πολλά βραβεία, όπως το *German Photo Book Prize*, το *European Publishers Award for Photography* και το *German Garden Book Prize* και από το 2019, ο εκδοτικός οίκος είναι μέρος του Aufbau Verlagen.

4.11. Edition Hatje Cantz (<https://www.hatjecantz.de/pages/wir-uber-uns>)

Η *Edition Hatje Cantz* είναι ένας διεθνής εξειδικευμένος εκδότης για την τέχνη, την αρχιτεκτονική, τη φωτογραφία, το σχέδιο και την οπτική κουλτούρα, που ιδρύθηκε στη Στουτγάρδη το 1945 και έκτοτε παράγει και εκδίδει καταλόγους και εικονογραφημένα βιβλία ελκυστικά, εντυπωσιακά και βιώσιμα, με ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα και την παραγωγή. Η *Hatje Cantz* εμπνέει διαρκώς το αναγνωστικό κοινό δημοσιεύοντας σπάνια συλλεκτικά έργα σε χαρτί, εικονογραφημένα έργα ή αντικείμενα τέχνης σε περιορισμένες, υπογεγραμμένες εκδόσεις επιλεγμένων καλλιτεχνών. Ακόμη και στην ψηφιακή εποχή, αποτελεί εξαιρετικό σύμμαχο των καλλιτεχνών, των μουσείων, των συγγραφέων, των γκαλερί, των επιμελητών, των συλλογών, των ερευνητών και ενός κοινού που ενδιαφέρεται ουσιαστικά για την τέχνη και τον πολιτισμό. Τα ηλεκτρονικά βιβλία του οίκου δεν είναι απλά βιβλία, αλλά έργα τέχνης σε ψηφιακή μορφή.

Edition Hatje Cantz - Πηγή: <https://www.hatjecantz.com/collections/rare-books>

4.12. Εκδόσεις Wasmuth (<https://wasmuth-verlag.de/>)

Μέχρι το 2018, ο Ernst Wasmuth Verlag ήταν ένας από τους παλαιότερους οικογενειακούς εκδότες της Γερμανίας για θέματα σχετικά με την αρχιτεκτονική, την αρχαιολογία, την τέχνη και το design. Ιδρύθηκε στο Βερολίνο το 1872 από τον Ernst Wasmuth και εξελίχθηκε γρήγορα σε έναν από τους κορυφαίους εκδότες βιβλίων αρχιτεκτονικής και τέχνης της Κεντρικής Ευρώπης. Σήμερα, ο οίκος επικεντρώνεται στην αρχιτεκτονική και την αστική ανάπτυξη, την τέχνη και την φωτογραφία, το σχέδιο, την πολιτιστική ιστορία και την αρχαιολογία. Ο τεχνολογικά μη ανεπτυγμένος κόσμος των εικόνων, του 19^{ου} αιώνα, έγινε το δημοσιογραφικό επίκεντρο του εκδότη. Φωτογράφοι του οίκου ταξίδεψαν στη Γερμανία και αργότερα και στο εξωτερικό, ώστε να καταγράψουν τον πλούτο των

αρχιτεκτονικών και ιστορικών θησαυρών. Προέκυψαν έτσι θεμελιώδεις εκδόσεις για την αρχιτεκτονική ιστορία όπως το «*Monuments of the German Renaissance*» (1880) του Karl Emil Otto Fritsch, και το «*Baroque and Rococo Architecture*» (1883), του Robert Dohme. Το 1884, ο Ernst Wasmuth ένωσε κάτω από την ίδια στέγη τον εκδοτικό οίκο, το ινστιτούτο γραφικών τεχνών, το φωτογραφικό στούντιο και το εξειδικευμένο βιβλιοπωλείο του. Ο εκδοτικός οίκος απέκτησε νέα λαμπρότητα στη δεκαετία του 1920, όμως οι επαγγελματικοί του χώροι στο Βερολίνο καταστράφηκαν ολοσχερώς από πολλαπλές αεροπορικές επιδρομές κατά τη διάρκεια του πολέμου. Αναδημιουργήθηκε μέσα από τις στάχτες του και στο εξής, επίκεντρο του προγράμματός του συνέχισαν να είναι οι τομείς της αρχιτεκτονικής, της τέχνης και της χειροτεχνίας. Η αρχαιολογία αναπτύχθηκε μέσω της συνεργασίας του εκδοτικού οίκου με το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο σε πολυάριθμες πολυτελείς μεμονωμένες εκδόσεις, όπως οι εγκυκλοπαίδειες τοπογραφικών εικόνων της Ρώμης, της Αθήνας και της Κωνσταντινούπολης. Εκτός από τα θεμελιώδη έργα για την αρχιτεκτονική ιστορία, έχει εκδώσει πολυάριθμες δημοσιεύσεις για τη σύγχρονη αρχιτεκτονική, την τέχνη και το σχέδιο.

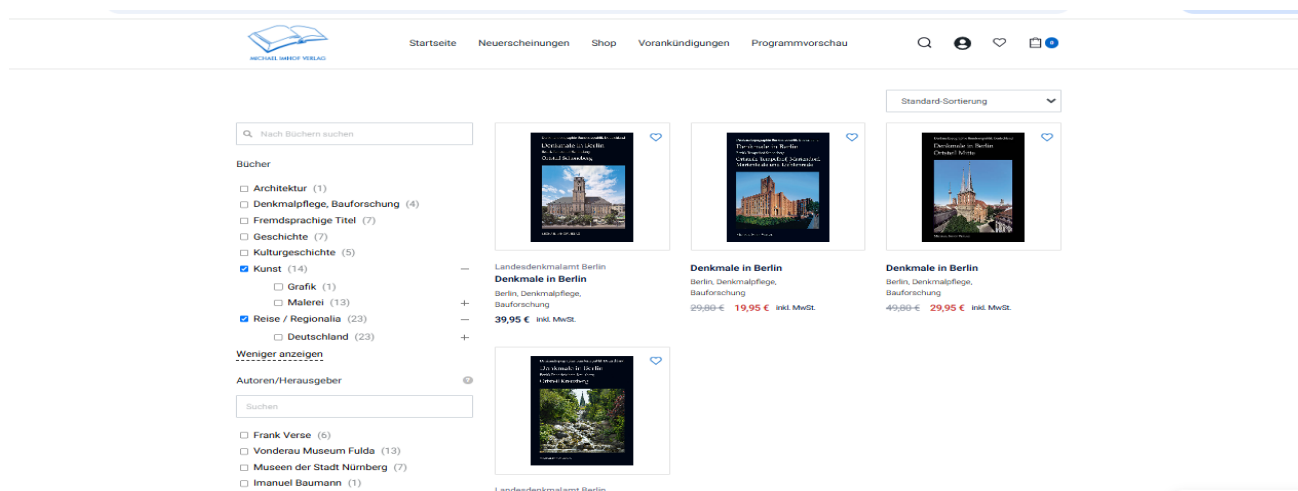
Baroque and Rococo Architecture

Πηγή: https://www.intaglioantiqueprintsmaps.com/store/p8162/Baroque_and_Rococo_Architecture%2C_Antique_Print_1893.html

Το εκδοτικό πρόγραμμα διαφοροποιείται ανάλογα με την εποχή, ώστε να συμπεριλάβει οδηγούς μουσείων, καταλόγους εκθέσεων, μονογραφίες αρχιτεκτόνων και εικονογραφημένα βιβλία υψηλής ποιότητας για τη φωτογραφία και την εφαρμοσμένη τέχνη. Κάτω από το σύνθημα «είναι σημαντικό να ενσωματώσουμε το νέο και να διατηρήσουμε και να συνεχίσουμε ό,τι είναι δοκιμασμένο», ανταποκρίνεται επιτυχώς στις προκλήσεις της νέας εποχής του Διαδικτύου και των *social media*.

4.13. Michael Imhof Verlag (<https://www.imhof-verlag.de/>)

Το 1996, ο Michael Imhof, διδάκτωρ ιστορικός τέχνης, συγγραφέας, φωτογράφος και σχεδιαστής βιβλίων ίδρυσε τον *Michael Imhof Verlag*, ο οποίος είναι ένας από τους κορυφαίους Γερμανούς εκδότες τέχνης. Το εκδοτικό πρόγραμμα με επίκεντρο την τέχνη, την αρχιτεκτονική και την πολιτιστική ιστορία περιλαμβάνει εκθεσιακούς καταλόγους και εικονογραφημένα βιβλία καθώς και επιστημονικούς τίτλους, εκδόσεις για τη συντήρηση και αποκατάσταση μνημείων, ταξιδιωτικούς οδηγούς, με έμφαση στα κάστρα και τις εκκλησίες και ένα ευρύ φάσμα περιφερειακών εκδόσεων. Συγγραφείς και εκδότης έχουν αναπτύξει μια εξαιρετική παραγωγική συνεργασία με διάσημους ιστορικούς τέχνης και διεθνώς σημαντικούς εκθεσιακούς χώρους και ιδρύματα σε όλη την Ευρώπη, όπως το Rijksmuseum στο Άμστερνταμ, το Kunsthalle στη Βασιλεία, το Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο, το Ιστορικό Μουσείο στη Μόσχα, το Λούβρο και το Musée d'Orsay στο Παρίσι, τη Συλλογή Εκτυπώσεων και Σχεδίων (Graphic Collection ETH) στη Ζυρίχη καθώς και το Albertina Museum και Μουσείο Ιστορίας Τέχνης στη Βιέννη. Από την ίδρυση του εκδοτικού οίκου έχουν εκδοθεί πάνω από 2.600 βιβλία. Η ετήσια παραγωγή είναι πάνω από 100 τίτλοι. Στόχος κάθε σταδίου παραγωγής είναι η εξασφάλιση της υψηλότερης ποιότητας του τελικού προϊόντος, γι' αυτό και ο εκδότης συνεργάζεται με διάφορους υψηλής ειδίκευσης εκτυπωτές και βιβλιοδέτες σε όλη τη Γερμανία.

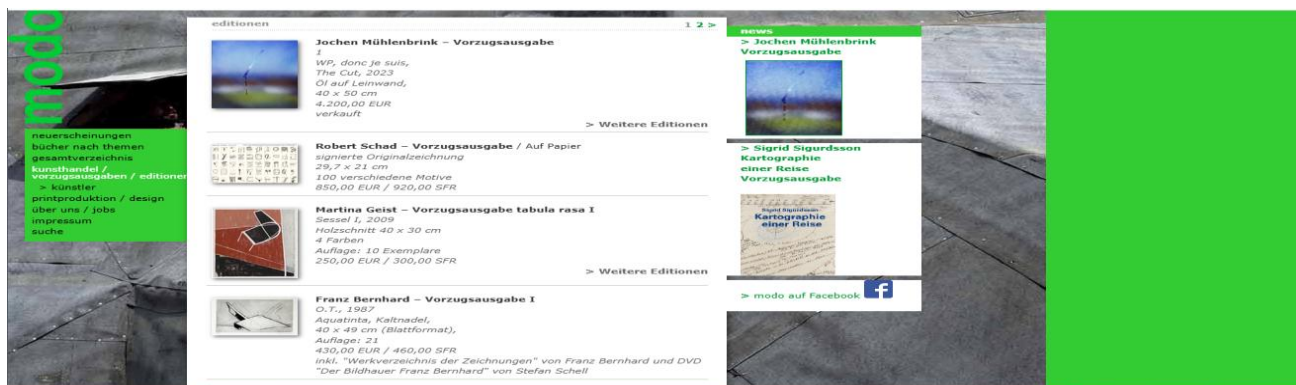

Michael Imhof Verlag - Πηγή: <https://www.imhofverlag.de/der-verlag-stellt-sich-vor/>

4.14. Modo Verlag (<https://modoverlag.de/>)

Υπό το σύνθημα “*Βάζουμε την τέχνη στα βιβλία*”, η *modo Verlag* έχει δημιουργήσει πολυάριθμες δημοσιεύσεις στους τομείς των καλών τεχνών, της αρχιτεκτονικής, της φωτογραφίας και κειμένων για την τέχνη, με υψηλά πρότυπα σχεδιασμού και κατασκευής, από την ίδρυσή της, το 1997. Εκτός από μονογραφίες καλλιτεχνών, καταλόγους που συνοδεύουν εκθέσεις, δοκίμια και βιβλία καλλιτεχνών για τη σύγχρονη τέχνη, τη φωτογραφία, την αρχιτεκτονική και το σχέδιο, πολλές εκδόσεις παρέχονται ως ειδικές εκδόσεις. Για σχεδόν 25 χρόνια απέκτησε εμπειρία στην ενασχόληση με το σχέδιο και τα υλικά και πειραματίστηκε με μια μεγάλη ποικιλία τεχνικών εκτύπωσης, στο δικό της τυπογραφείο. Σε στενή συνεργασία με καλλιτέχνες, επιμελητές, ιδιοκτήτες

γκαλερί, σχεδιαστές, συγγραφείς και μεταφραστές, δημιουργεί βιβλία που μεταφέρουν καλλιτεχνικές και σχεδιαστικές θέσεις, υψηλού επιπέδου, μέσω του έντυπου τομέα.

Modo Verlag - Πηγή: <https://modoverlag.de/kunsthandel-vorzugsausgaben-editionen/>

Πολυάριθμα βραβεία και βραβεία βιβλίων αναγνωρίζουν τις εκδόσεις της *modo Verlag* για τον εκλεπτυσμένο σχεδιασμό και την ιδιαίτερη αισθητική υλικού.

4.15. Kunstverlag Josef Fink (<https://kunstverlag-fink.de/verlag/>)

Οι εκδόσεις τέχνης *Josef Fink* ιδρύθηκαν το 1996. Με έδρα το Lindenberg στο Allgäu, έχουν πλέον καθιερωθεί σε όλη τη γερμανόφωνη περιοχή. Το εκδοτικό πρόγραμμα χαρακτηρίζεται από δύο βασικούς άξονες: αφενός, βιβλία για την τέχνη, τον πολιτισμό και τη θρησκεία, και αφετέρου, μικροί οδηγοί τέχνης σε εκκλησίες, κοσμικά κτίρια και μουσεία. Ο Fink είναι ένας εκδότης της παλιάς σχολής που συνοδεύει το προϊόν του από την αρχή μέχρι την παράδοση, από την απόκτηση, την επιλογή χαρτιού, των γραμματοσειρών και των εικόνων μέχρι την κυκλοφορία του βιβλίου. Επεξεργασία εικόνας στον υπολογιστή δεν υπάρχει, αντιθέτως, ο Fink βάζει τις εικόνες στο *repro* (διαδικασία προεκτύπωσης, παραγωγή προτύπων για τη φόρμα εκτύπωσης, διαχωρισμός χρωμάτων) και δεν διστάζει να πάει στο κοντινό τυπογραφείο στη μέση της νύχτας για να ελέγξει εάν η αναπαραγωγή χρωμάτων είναι επαρκής, ώστε να βεβαιωθεί ότι πληροί τα πρότυπα ποιότητας. Οι εικόνες αντλούν την ιδιαίτερη φωτεινότητά τους από το γεγονός ότι το χαρτί είναι τυλιγμένο σε σελοφάν μετά την εκτύπωση. Ο Fink βλέπει αυτά τα μικρά βιβλία ως μικρά έργα τέχνης, ως συλλεκτικά αντικείμενα και όχι ως αγαθά μιας χρήσης. Γι' αυτό και δεν φοβάται τον ηλεκτρονικό ανταγωνισμό από tablet και smartphone. Έχει στο πρόγραμμά του εννιακόσιους τίτλους, το ένα τρίτο των οποίων είναι βιβλία τέχνης, συμπεριλαμβανομένων μονογραφίες καλλιτεχνών αλλά και πορτραίτα εταιρειών. Ο Josef Fink είναι ιδιαίτερα περήφανος για ένα από τα πιο πρόσφατα προϊόντα του: τον κατάλογο της Κρατικής Συλλογής Αρχαιοτήτων και της Γλυπτοθήκης στο Μόναχο (Glyptothek museum in Munich), με τίτλο «*The Immortal Gods of Greece*». Ζυγίζει τρεις δεκάδες κιλά και έχει έκταση 600 σελίδες, με τυπωμένη ύλη 5.000 αντίτυπα. Σε μια μεγάλη ειδική έκθεση, οι Κρατικές Συλλογές Αρχαιοτήτων και η Γλυπτοθήκη Μονάχου παρουσιάζουν τον αρχαίο κόσμο των θεών και της θρησκείας, όπως φαίνονται στα αρχαιολογικά αντικείμενα. Τα μουσεία στο Königsplatz περιλαμβάνουν: αετώματα ναών, μνημειώδη αγάλματα θεών, αναθηματικά ανάγλυφα σε μάρμαρο, μικρού μεγέθους τερακότες και χάλκινες φιγούρες, χρυσά κοσμήματα, νομίσματα και δαχτυλίδια. Κυρίως όμως, περίτεχνα ζωγραφισμένα ελληνικά αγγεία. Σε έναν περιεκτικό, όμορφα εικονογραφημένο τόμο που συνοδεύει την έκθεση, οι Έλληνες θεοί και η λατρευτική τους λατρεία παρουσιάζονται περιεκτικά σε όλες τους τις όψεις.

The Immortal Gods of Greece - Πηγή: <https://kunstverlag-fink.de/titel/die-unsterblich-en-gotter-griechenlands/>

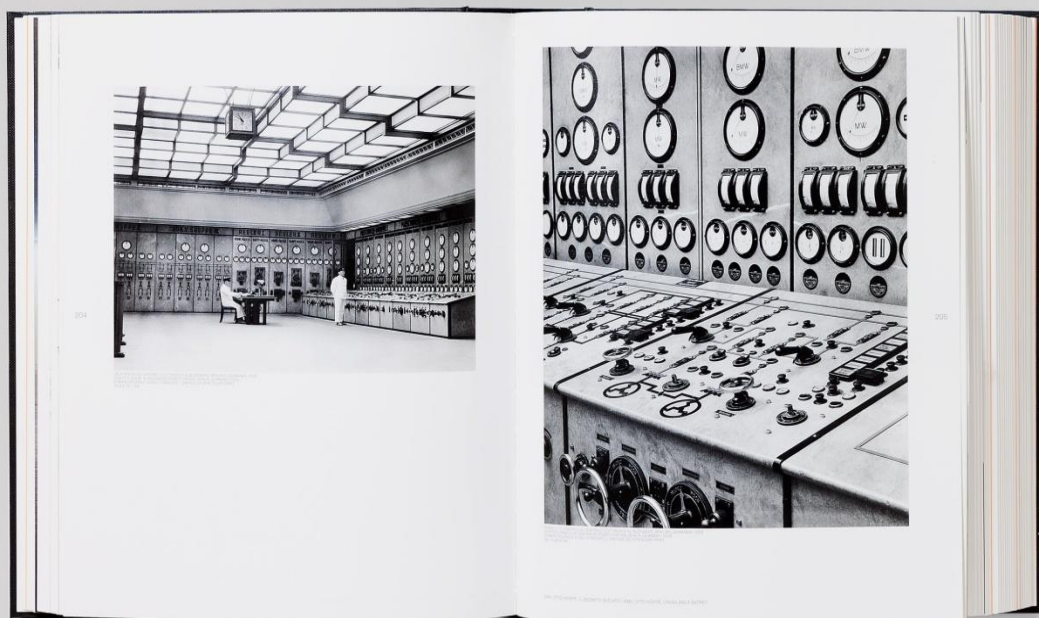
4.16. Gruppo Mondadori (<https://www.mondadorigroup.com.>)

Ο **Mondadori Electa**, με έδρα το Μιλάνο, δραστηριοποιείται στον τομέα της τέχνης και της ιστορίας της τέχνης από το 1945. Ο *Electa* έχει απαράμιλλη παράδοση στην ιταλική και ευρωπαϊκή σκηνή για την αυστηρότητα και τη συνέχειά του στην τεκμηρίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της αρχαιολογίας, της σύγχρονης τέχνης, του design, της αρχιτεκτονικής και της φωτογραφίας. Στη σημερινή παγκόσμια κουλτούρα τα βιβλία εξακολουθούν να διατηρούν την εξαιρετική τους αξία ως εργαλεία γνώσης και κριτικού προβληματισμού.

Mondadori Electa - Πηγή: <https://www.electa.it>

Ο πλούτος του υλικού και η ποικιλία του καταλόγου *Electa* αποτελεί σημείο αναφοράς λόγω της πληρότητας και της τυπολογικής του ποικιλίας, του πλούτου των κειμένων και των εικόνων κάτω από έναν τίτλο, της συνοχής, της πρωτοτυπίας και της αποτελεσματικότητας των γραφικών εννοιών, της εκδοτικής φροντίδας και της αδιαμφισβήτητης ποιότητας εκτύπωσης. Ο *Electa* έχει συνεργαστεί με εθνικούς και διεθνείς γραφίστες, όπως οι Pierluigi Cerri, Paolo Tassinari, Giorgio Camuffo, Leonardo Sonboli, το παρισινό στούντιο de Valence για την Μπιενάλε Arte 2017 και το Κολοσσαίο και με το Studio Norm, στη Ζυρίχη για την Τριενάλε του Μιλάνου. Το βιβλίο *Βιομηχανική Φωτογραφία* από τη συλλογή του Ιδρύματος MAST 2013-2014, καλύπτει όλα τα αντικείμενα που παρουσιάστηκαν στις τέσσερις πρώτες εκθέσεις, που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 2013 και 2014, στον εκθεσιακό χώρο MAST στη Μπολόνια. Οι αναπαραγωγές όλων των φωτογραφιών που παρουσιάζονται σε κάθε έκθεση συνοδεύονται από σύντομα σχόλια διάσημων μελετητών που έχουν μελετήσει την ιστορία της σύγχρονης βιομηχανίας, από διάφορες απόψεις (από τον Karl Marx έως τον Carlo M. Cipolla) και από ένα κείμενο που περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους η φωτογραφία ερμηνεύτηκε τον 20ο αιώνα (από τους Trista Tzara και Susan Sontag).

Masterworks of industrial photography / Capolavori della fotografia industriale Exhibitions 2013-2014. Mast Foundation / Mostre 2013-2014. Fondazione Mast

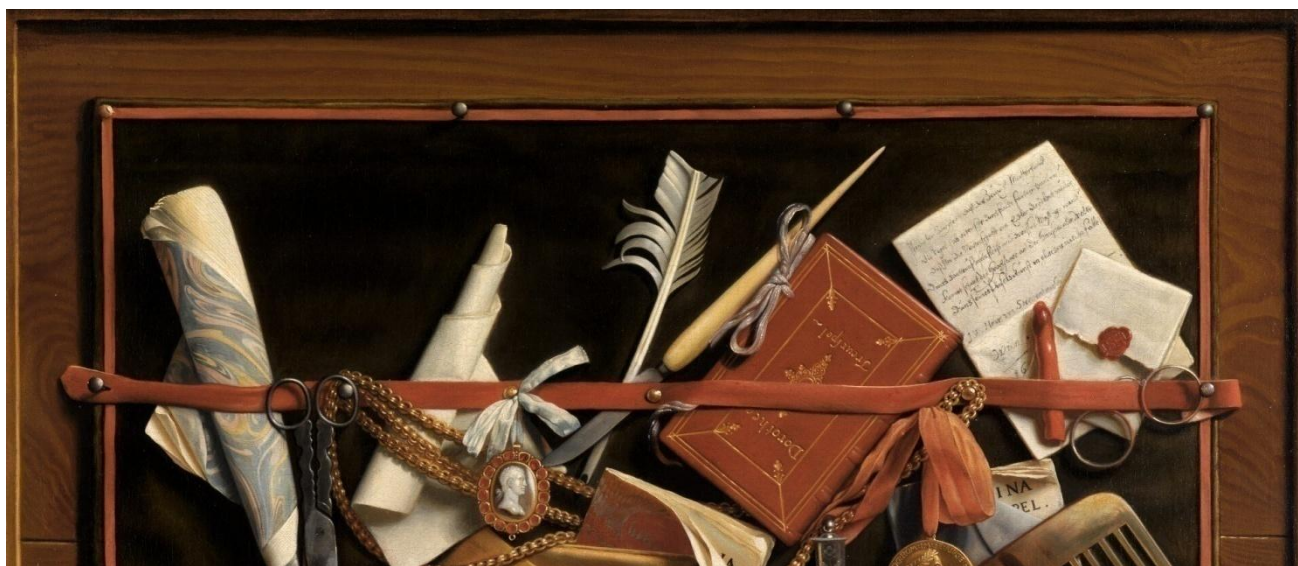
Πηγή: <https://www.electa.it/en/product/capolavori-della-fotografia-industriale/>

Το βιβλίο όχι μόνο προσφέρει τις πιο λεπτομερείς πληροφορίες που είναι διαθέσιμες αυτήν τη στιγμή για την ιστορία και την ανάπτυξη της βιομηχανικής φωτογραφίας, αλλά αποτελεί επίσης ένα μοναδικό εργαλείο για όποιον μελετά την ιστορία της φωτογραφίας, από την αρχή της μέχρι σήμερα. Τα έργα που αναπαράγονται στο βιβλίο περιλαμβάνουν πολλά αριστουργήματα, από τη σειρά

ραιογράμματα από το χαρτοφυλάκιο του Man Ray's Electricité έως τις εικόνες των André Kertés, August Renger-Patzsch, Bernd and Hilla Becher, Lewis Hine και άλλων. Ο Man Ray έδωσε μια ιδιαίτερη προσέγγιση στην τεχνική της δημιουργίας φωτογραφικών εκτυπώσεων με την τοποθέτηση αντικειμένων και άλλων στοιχείων σε φωτοευαίσθητο χαρτί και την έκθεσή τους στο φως, χωρίς την χρήση κάμερας.

4.17. Belser Publishing (<https://www.kosmos.de/de/kosmos/belser/kunst/kataloge-und-kunstb%C3%A4nde>)

Η τρέχουσα τεχνολογία έφερε αλλαγές και στον τρόπο διάθεσης του βιβλίου. Η *Belser Verlag* είναι μια παραδοσιακή εταιρεία της Στουτγάρδης στον τομέα της τέχνης και της πολιτιστικής ιστορίας. Ιδρύθηκε το 1835 και εκδίδει βιβλία για όλα τα είδη τέχνης, όλων των εποχών, καθώς και θαυμάσιους τόμους τέχνης και εκδόσεις φαξ, συμπεριλαμβανομένης της Βιβλιοθήκης του Βατικανού. Στον τομέα της πολιτιστικής ιστορίας και της θρησκείας, η *Belser Verlag* εκπροσωπείται με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, που κυμαίνονται από τους προϊστορικούς χρόνους και τον Μεσαίωνα μέχρι τη σημερινή εποχή. Η αρχαιολογία, η λογοτεχνία και τα τρέχοντα καιρικά φαινόμενα είναι εξίσου ενδιαφέροντα με το Βατικανό. Ο εκδότης υποστηρίζει την Biblioteca Apostolica Vaticana ως *συνεργάτη* εκδίδοντας αποκλειστικές εκδόσεις φαξ υψηλής ποιότητας. Συναρπαστικοί κατάλογοι εκθέσεων σε περίτεχνα σχεδιασμένα εικονογραφημένα βιβλία για θεαματικές διεθνείς εκθέσεις, εκπληκτικές προοπτικές για την ιστορία της τέχνης και συναρπαστικοί οδηγοί πόλεων, ολοκληρώνουν το χαρτοφυλάκιο. Από το 2013, στο πρόγραμμα εμφανίζονται και τα πολύχρωμα κινούμενα σχέδια του Peter Gaymann, ενός από τους πιο δημοφιλείς και επιτυχημένους σκιτσογράφους της Γερμανίας. Στον τομέα των αντιπαραθέσεων μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας, ο εκδότης δηλώνει πως θα κάνει ό,τι μπορεί για να συνεχίσει να προσφέρει και στο μέλλον, προϊόντα υψηλής ποιότητας για απαιτητικούς λάτρεις της τέχνης.

4.18. Belser Verlag Facsimile (<https://www.facsimiles.com>)

Η Belser Verlag Facsimile είναι προμηθευτής βιβλίων, που ειδικεύεται στις πιο όμορφες, στις πιο πολυτελείς, στις πιο ενδιαφέρουσες και στις πιο συναρπαστικές εκδόσεις φαξ χειρογράφων από τον Μεσαίωνα, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο την ομορφιά του αρχικού χειρογράφου, αλλά και την ποιότητα του φαξ. Το φαξ επιχειρεί να αναπαράγει την εμφάνιση, την αίσθηση και τα φυσικά χαρακτηριστικά του αρχικού εγγράφου (εύρος, μορφή, χρώματα, δεσίματα πολυτελείας, γραμμένα με χρυσό και ασήμι). Κατά την παραγωγή του φαξ ενός μεσαιωνικού χειρογράφου οι προκλήσεις είναι πολλές, όπως: η επιλογή και η πρόσβαση στο πρωτότυπο χειρόγραφο, η ψηφιοποίηση και η επιλογή χαρτιού, οι διαδικασίες προετοιμασίας των δεδομένων εκτύπωσης αλλά και της ίδιας της πραγματικής εκτύπωσης, η επιχρύσωση και το κούρεμα και τέλος η εργασία της βιβλιοδεσίας.

 ZIEREIS FACSIMILES FACSIMILES VIDEOS WORLDS OF WISDOM ABOUT US CONTACT 🔍 → SIGN IN

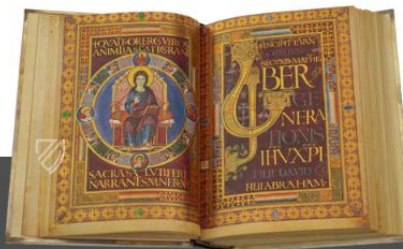
You might also be interested in:

Benediction of St. Aethelwold
Old Minster, Winchester (United Kingdom) – 970–984
One of the most beautiful examples of Anglo-Saxon illumination: liturgical texts for Masses on all days of the ecclesiastical year in a wonderfully illuminated fusion of Carolingian and Insular art
[Experience More](#)

Lindisfarne Gospels
Lindisfarne Abbey, Holy Island (United Kingdom) – Ca. 700
Book art for eternity adorned with glowing carpet pages and fabulous interlace initials: the birth of Insular illumination and a style-defining masterpiece for centuries
[Experience More](#)

Lorsch Gospels
Aachen (Germany) – Ca. 810
Held in the hands of Emperor Charlemagne, adorned with a masterful ivory cover and still “in use” today in the Vatican: a world famous highlight of Carolingian book art of the court school, written entirely in gold
[Experience More](#)

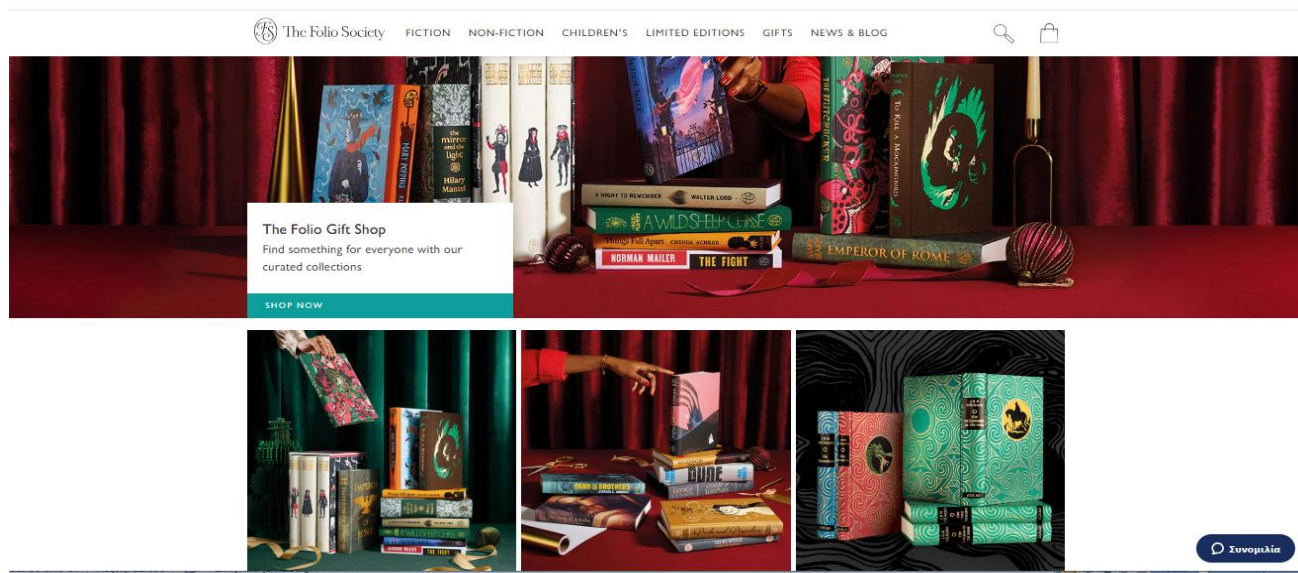
Belser Verlag Facsimile - Πηγή: <https://www.facsimiles.com/categories/the-special-ones/our-insider-tips>

Η διαδικασία δημιουργίας ενός σύγχρονου φαξ είναι περίπλοκη, δύσκολη και χρονοβόρα, γι αυτό το λόγο προϋποθέτει την άριστη συνεργασία μεταξύ εκδοτών φαξ, τυπογράφων, βιβλιοδετών, επιμελητών, συντηρητών, ειδικών των χειρογράφων, πανεπιστημίων, βιβλιοθηκών και ιδιωτικών συλλεκτών.

4.19. Folio society (<https://www.foliosociety.com/row>)

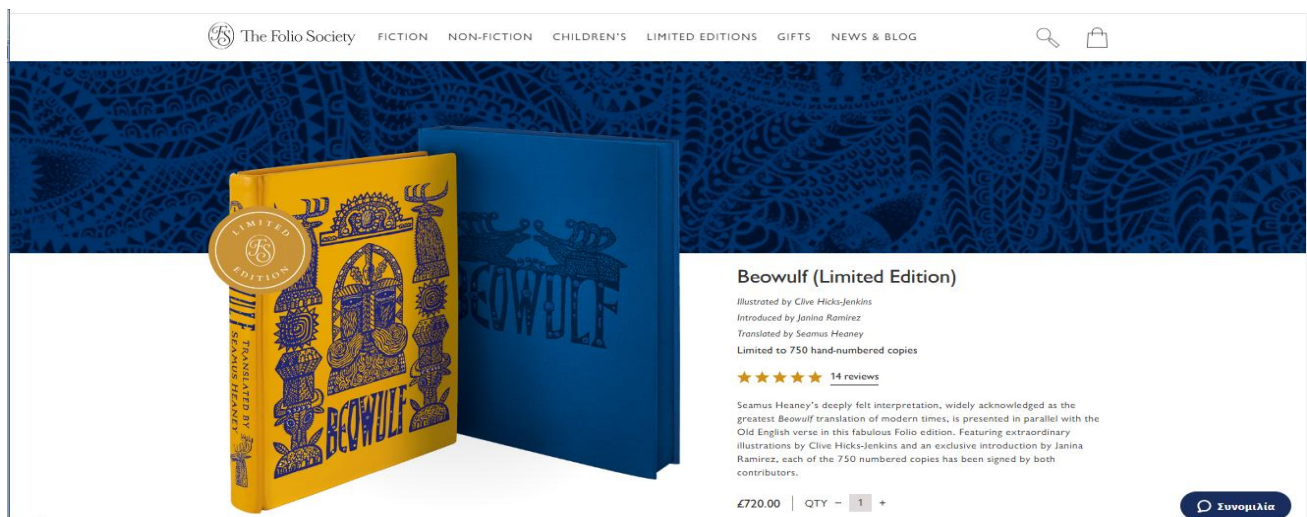
Η Folio society είναι ένας ανεξάρτητος εκδότης που δημιουργεί εξαιρετικές, εικονογραφημένες εκδόσεις για τους λάτρεις του βιβλίου όλων των ηλικιών. Η ομάδα των συντακτών, σχεδιαστών και τεχνιτών του κάνει ό,τι χρειάζεται για να δώσει σε κάθε τίτλο όλα όσα του αξίζουν, από εξαιρετική πνευματική δύναμη έως εξαιρετική δεξιοτεχνία. Το δέσιμο είναι κορυφαίο, η επιλογή του δέρματος το ίδιο και το χαρτί παχύ, υψηλής ποιότητας. Κάθε βιβλίο που φτιάχνει, διαθέσιμο αποκλειστικά μέσω της ιστοσελίδας του, είναι ένα μικροσκοπικό έργο τέχνης και αξίζει ως συλλεκτικό κειμήλιο.

Η Folio Society φροντίζει ώστε αυτά τα βιβλία να είναι από μόνα τους έργα τέχνης και να θέτουν νέα πρότυπα εκδοτικής αριστείας. Αυτά τα εξαιρετικά έργα λογοτεχνικής και ιστορικής σημασίας είναι υποχρεωτικά κατά σειρά, αριθμημένα με το χέρι και αυστηρά περιορισμένα. Οι εκδόσεις έχουν κερδίσει βραβεία κύρους, συμπεριλαμβανομένων των βραβείων εικονογράφησης βιβλίων V&A, των Βρετανικών Βραβείων Παραγωγής και Σχεδίου Βιβλίων και του Παγκόσμιου Βραβείου Εικονογράφησης του Association of Illustrators. Σχεδιασμένες για μακροζωία και απόλαυση, αλλά και για τη δημιουργία των καλύτερων συλλεκτικών βιβλιοθηκών στον κόσμο, οι εκδόσεις *Folio* είναι, πάνω απ' όλα, κατασκευασμένες για την απόλυτη εμπειρία ανάγνωσης.

Folio society - Πηγή: <https://www.foliosociety.com/row>

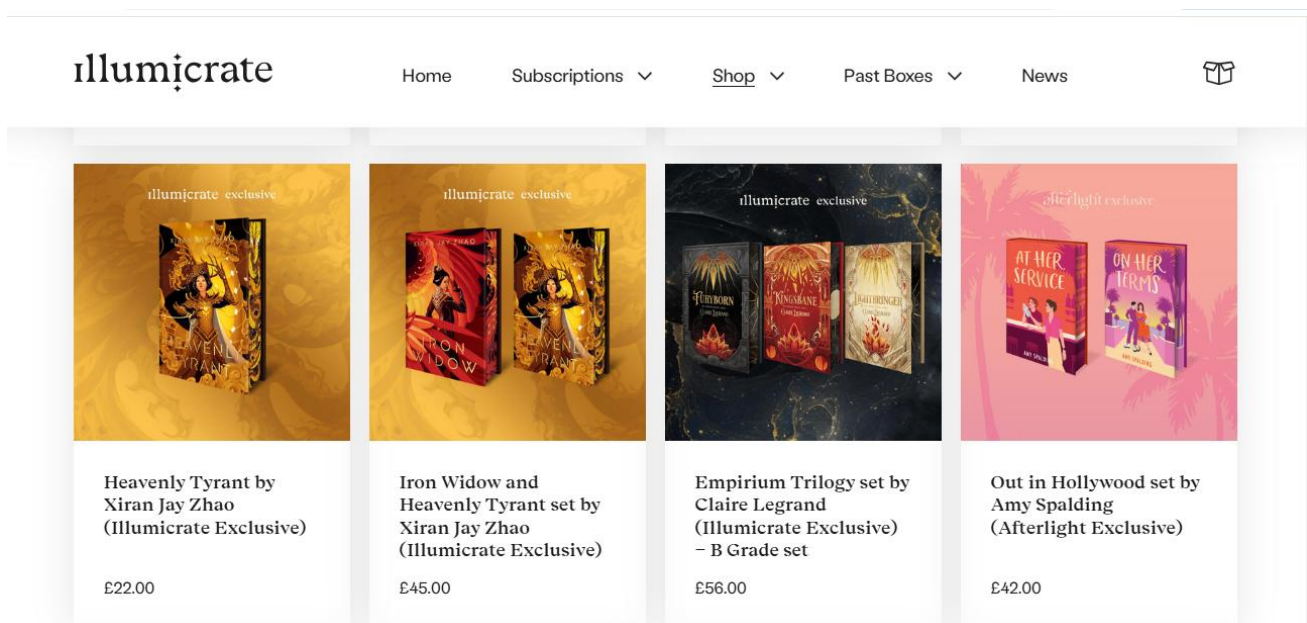
Όλα τα βιβλία έχουν σχεδιαστεί για να διαρκούν μια ζωή, ώστε να ξαναδιαβαστούν και να περάσουν στις επόμενες γενιές, ως ένα βιώσιμο θησαυροφυλάκιο σημαντικής και διαφωτιστικής λογοτεχνίας. Οι εκδόσεις, στο σύνολό τους, παράγονται και παραδίδονται με τον πιο βιώσιμο τρόπο, μειώνοντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας παραγωγής. Επιπλέον, όλα τα βιβλία φτιάχνονται χρησιμοποιώντας χαρτί διαπιστευμένο από την FSC, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου προέρχεται από το μύλο Munkedahl στη Σουηδία, που αποτελεί έναν από τους καθαρότερους μύλους στον κόσμο, με μακροχρόνια δέσμευση για βιωσιμότητα: από την προμήθεια πρώτων υλών έως τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO₂. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εκδοτικής αριστείας αποτελεί αυτή η υπέροχη δερματοδέτη, περιορισμένη έκδοση από δέρμα κατσίκας, τυπωμένη σε δύο χρώματα, μεταλλικό μπλε και χρυσό, που περιορίζεται σε 750 αντίγραφα αριθμημένα στο χέρι. Η βαθιά αισθητή ερμηνεία του Seamus Heaney, αναγνωρίζεται ευρέως ως η καλύτερη μετάφραση *Beowulf* της σύγχρονης εποχής και παρουσιάζεται παράλληλα με τον παλιό αγγλικό στίχο. Η ιστορικός και συγγραφέας best sellers, Janina Ramirez έχει συνεισφέρει σε μια συγκινητική εισαγωγή, ενώ το ισχυρό εικονογραφικό σχήμα του Clive Hicks-Jenkins περιλαμβάνει δύο εξαιρετικά περιγράμματα σελίδων, οκτώ διπλές σελίδες και μια εντυπωσιακή εκτύπωση για καδράρισμα. Τέλος, το καθένα από τα 750 αριθμημένα αντίγραφα έχει την υπογραφή και των δύο συντελεστών.

Beowulf (Περιορισμένη Έκδοση) - 720, 00 £- Πηγή: <https://www.foliosociety.com/row/beowulf-limited-edition.html>.

4.20. Illumicrate (<https://www.illumigrate.com/shop/category/daphne-press-de-luxe>)

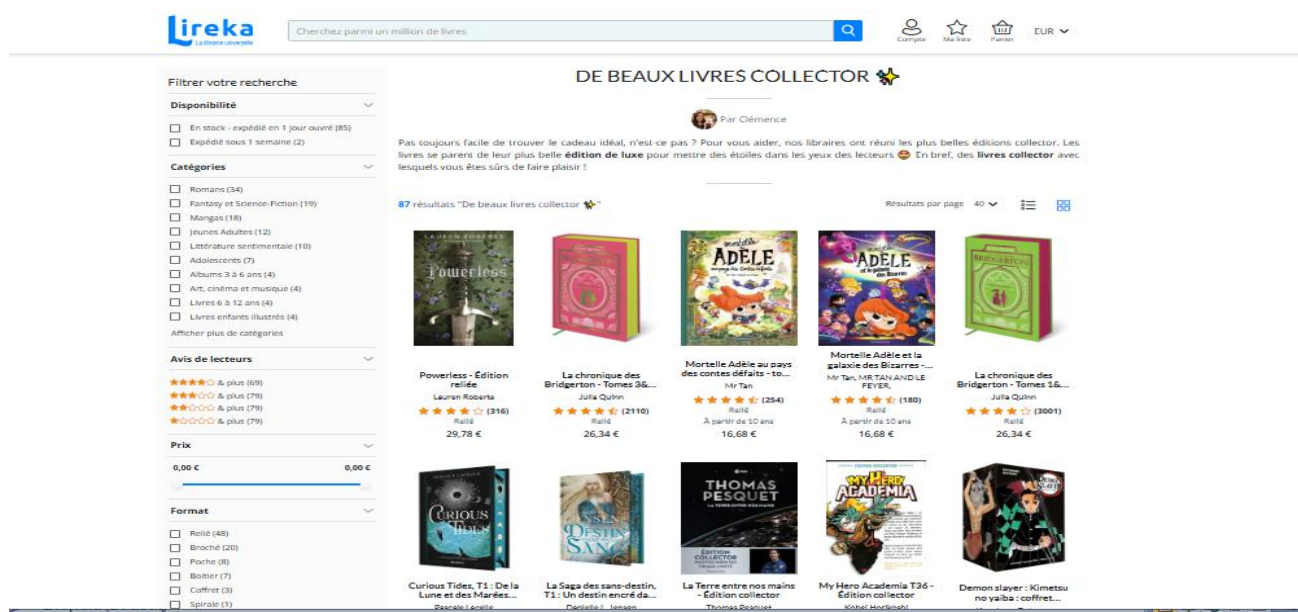
Η *Illumigrate* ανταποκρινόμενη στις νέες απαιτήσεις του σύγχρονου τρόπου ζωής, δημιούργησε το πρώτο συνδρομητικό κουτί βιβλίων στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η **Daphne Press Deluxe**, στοχεύει στη δημιουργία και έκδοση περιορισμένων αποκλειστικών, ειδικών, ξεχωριστών εκδόσεων, μοναδικής ομορφιάς, τέχνης και αξίας, υπογεγραμμένων και αριθμημένων, με μοναδικά φινιρίσματα και σε απόλυτη συνεργασία με τους συγγραφείς, καλλιτέχνες και εκδότες, χρησιμοποιώντας υλικά υψηλής ποιότητας, που απευθύνονται σε ένα ξεχωριστό κοινό. Το μότο της επιχείρησης είναι: «βιβλία που εμπνέουν», ενώ η προέλευση του ονόματος του *Illumigrate* είναι «φωτίζω»: γιατί μέσα από τα βιβλία, μαθαίνω, ενημερώνομαι και φωτίζω το πνεύμα.

Exclusive edition book – Πηγή: <https://www.illumigrate.com/shop/category/exclusive-books>

4.21. Lireka - ένα διεθνές διαδικτυακό βιβλιοπωλείο (<https://www.lireka.com/fr>)

Συνδυάζοντας την ψυχή ενός ανεξάρτητου βιβλιοπωλείου με τις υλικοτεχνικές και τεχνολογικές δεξιότητες μιας ομάδας επιχειρηματιών από τον κόσμο των νέων τεχνολογιών και του marketing, το Lireka είναι ένα διεθνές διαδικτυακό βιβλιοπωλείο που προσφέρει στους αναγνώστες του, έναν κατάλογο με περισσότερα από ένα εκατομμύριο βιβλία, με δωρεάν παράδοση σε όλη τη Γαλλία και τον κόσμο, ενώ το φυσικό βιβλιοπωλείο λειτουργεί ως πολιτιστικός και κοινοτικός χώρος, ικανός να φέρει κοντά τους λάτρεις του βιβλίου και της λογοτεχνίας σε ένα κτίριο γεμάτο ιστορία, στην καρδιά της Γκρενόμπλ. Συλλέκτες ή απλώς βιβλιόφιλοι, μπορούν να λάβουν μια συλλεκτική έκδοση του αγαπημένου τους βιβλίου, εύκολα και γρήγορα στο χώρο τους, γι αυτό και κάθε χρόνο, οι εκδότες γίνονται όλο και πιο εφευρετικοί ντύνοντας τα βιβλία τους με το πιο όμορφο εξώφυλλο, δημιουργώντας υπέροχες εκδόσεις.

Πηγή <https://www.lireka.com/fr/lpl/livres-editions-collector>

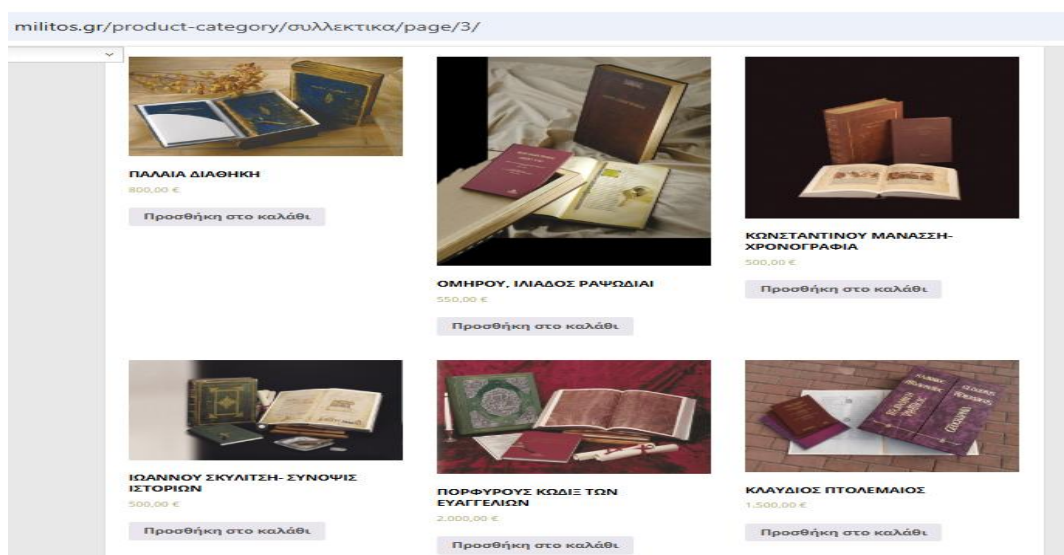
Ένα συλλεκτικό βιβλίο είναι μια ειδική και περιορισμένη έκδοση ενός βιβλίου, γι' αυτό είναι ακόμη πιο πολύτιμο να το αποκτήσεις. Τα συλλεκτικά βιβλία βρίσκουν πάντα μια θέση στις βιβλιοθήκες που αγαπούν τα όμορφα βιβλία. Έτσι, αυτές οι ειδικές εκδόσεις συχνά ενισχύονται με πρόσθετα στοιχεία όπως εικονογραφήσεις, φωτογραφίες, αδημοσίευτες σημειώσεις του συγγραφέα ή ακόμη και σχόλια κριτικών λογοτεχνίας και είναι γενικά φτιαγμένες με χαρτί ανώτερης ποιότητας, σκληρά εξώφυλλα, περίτεχνα δεσίματα ή περιλαμβάνουν και εξατομικευμένους σελιδοδείκτες, γεγονός που τις μετατρέπουν σε ένα μικρό αριστούργημα.

4.22. Εκδόσεις ΜΙΑΗΤΟΣ (<https://militos.gr/>)

Οι εκδόσεις ΜΙΑΗΤΟΣ φημίζονται για τις πολυτελείς συλλεκτικές εκδόσεις τους. Διακρίνονται για το ποιοτικό κείμενο, την υψηλή αισθητική και τον άρτιο τεχνολογικό εξοπλισμό που καθιστούν ξεχωριστές τις ομοιοτυπικές αναπαραγωγές των σπάνιων χειρογράφων και των εξαιρετικά προσεγμένων λευκωμάτων. Οι βασικοί τομείς ενδιαφέροντος, σύμφωνα με την ιστοσελίδα των εκδόσεων, είναι: η ανάδειξη των αρχαίων, βυζαντινών και νεότερων μνημείων και τόπων, η

Πολυτελείς εκδόσεις στη σημερινή εποχή

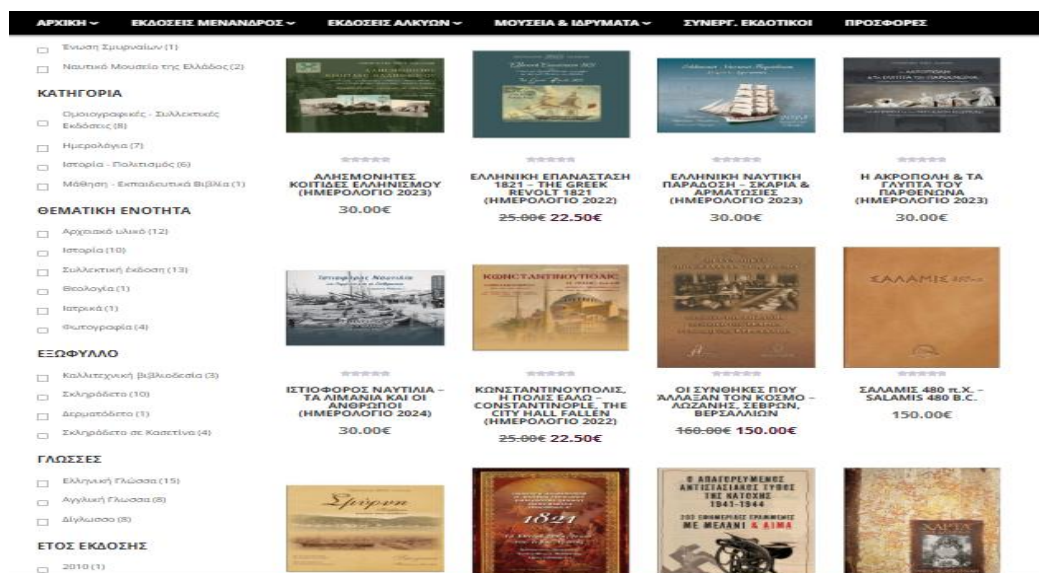
καταγραφή της ελληνικής διασποράς, η προβολή της ελληνορθόδοξης παρουσίας, η παρουσίαση προσώπων που σφράγισαν τη χώρα μας, η περιήγηση στους ελληνικούς τόπους και τις θάλασσες, η αποτύπωση του περιβάλλοντος, φυσικού και δομημένου.

Εκδόσεις ΜΙΑΗΤΟΣ - Πηγή: <https://militos.gr/product-category>

4.23. Εκδόσεις «Μένανδρος» (https://menandros.gr/product-category/omoioγραφikes-syllektikes_ekdoseis/)

Οι εκδόσεις «Μένανδρος» ιδρύθηκαν με σκοπό την ανάδειξη και διάδοση του πολιτισμού και της ιστορίας μας, όχι μόνο σε ελληνικό, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Εκδόσεις «Μένανδρος» - Πηγή: https://menandros.gr/product-category/omoioγραφikes-syllektikes_ekdoseis/

Δημιουργούν και διαθέτουν ποιοτικές εκδόσεις ιστορικών λευκωμάτων, λογοτεχνικών συγγραμμάτων και ομοιογραφικών ανατυπώσεων, που πληρούν τις διεθνείς προδιαγραφές στην πιστή αναπαραγωγή των πρωτοτύπων, περγαμινών, χειρογράφων και βιβλίων χρησιμοποιώντας μηχανικά μέσα τελευταίας τεχνολογίας, για τη ρεαλιστική απόδοση των χρωμάτων, της υφής και της

αισθητικής. Κυκλοφορούν δε, σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων, μέχρι 1.000, γεγονός που τις καθιστούν αυστηρά συλλεκτικές. Τα τελευταία χρόνια έχουν αναλάβει την διάθεση των εκδόσεων του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος, της Εθνολογικής και Ιστορικής Εταιρείας της Ελλάδος και του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη. Διακεκριμένοι επιστήμονες, πανεπιστημιακοί, ακαδημαϊκοί, ειδικοί επιμελητές, τεχνικοί, φωτογράφοι και γραφίστες εξασφαλίζουν την άριστη τυποτεχνική εικόνα των εκδόσεων Μένανδρος.

4.24. Άλλες πολυτελείς επετειακές εκδόσεις και συλλεκτικά λευκώματα, εκτός εμπορίου....

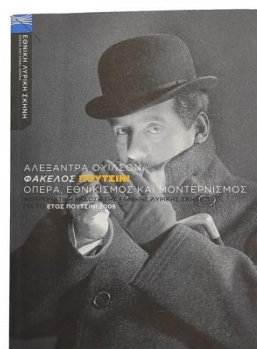
Τα λευκώματα είναι ειδικές πολυτελείς εκδόσεις, αφιερωμένες σε μία συγκεκριμένη θεματολογία, σε εξαιρετικό χαρτί και με υψηλής ανάλυσης φωτογραφικό υλικό. Όλες αυτές οι εκδόσεις, οι περισσότερες εκτός εμπορίου, συμπεριλαμβανομένων και των καλαίσθητων επετειακών λευκωμάτων, χαρακτηρίζονται ως ειδικές, ξεχωριστές, συλλεκτικές, πολυτελείς εκδόσεις, που συνήθως δίδονται ως δώρα στην «εκλεκτή πελατεία» ή πωλούνται σε περιορισμένο αριθμό και σε πολύ υψηλή τιμή στο εμπόριο, υποδηλώνουν δε, ότι ακόμα και σήμερα υπάρχει ένα μέρος του αναγνωστικού κοινού που θεωρεί το βιβλίο ένα έργο τέχνης. Ενδεικτικά παρουσιάζω παρακάτω μερικά παραδείγματα τέτοιων εκδόσεων, διαφορετικής θεματολογίας, προερχόμενα από διαφορετικούς χώρους:

-Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος έχει εκδώσει μια μεγάλη συλλογή από συλλεκτικά πολυτελή λευκώματα για την Εθνική Λυρική Σκηνή, με εικόνες και αφηγήσεις πίσω από αγαπημένες όπερες, μπαλέτα, οπερέτες, αλλά και φωτογραφικά άλμπουμ Ελλήνων και ξένων φωτογράφων όπως η αφιερωματική έκδοση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για το έτος Πουτσίνι και το Λεύκωμα ΕΛΣ – 80 Χρόνια Εθνική Λυρική Σκηνή (1940-2020) (<https://www.snfcc.org/>).

Λεύκωμα ΕΛΣ – 80 Χρόνια

Εθνική Λυρική Σκηνή (1940-2020)

Φάκελος Πουτσίνι – Όπερα, εθνικισμός και μοντερνισμός

(Αφιερωματική έκδοση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για το

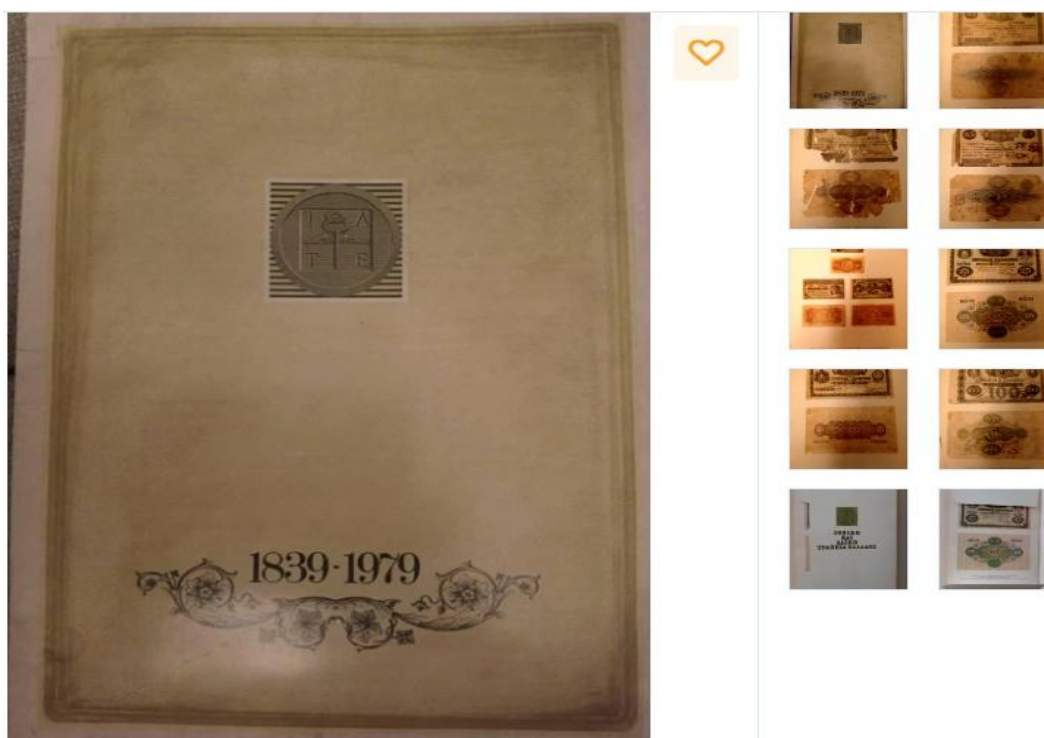
έτος Πουτσίνι) - Εκδότης : Εθνική Λυρική Σκηνή

- **Η Alpha Bank** επίσης, μέσα από μοναδικά νομίσματα, σημαντικά έργα τέχνης, σπάνια πολυτελή λευκώματα και πλούσιο αρχειακό υλικό, αναδεικνύει πτυχές της ιστορίας και της πολιτιστικής ζωής της χώρας μας (<https://www.alphapolitismos.gr/>). Ενδεικτικά παρουσιάζω παρακάτω 2 εξαιρετικές πολυτελείς εκδόσεις, της Ιονικής Λαϊκής Τράπεζας, εκτός εμπορίου σήμερα, που προορίζονταν για δώρα της εκλεκτής πελατείας της και 2 επετειακές συλλογές της Alpha Bank, διότι σύμφωνα με την φιλοσοφία της τράπεζας «*το να δίνεις ένα βιβλίο σημαίνει ότι προσδίδεις κύρος, κουλτούρα και αποκλειστικότητα*»:

-Λεύκωμα Τραπεζογραμματίων Εκδόσεως Ιονικής Τραπεζής - Αθήνα 1978: Επετειακή έκδοση επί τη 140ετηρίδι έντονης δραστηριότητας της Ιονικής Τράπεζας, με τραπεζογραμμάτια εκδοτικού προνομίου Ιονικής από το 1860 και εντεύθεν.

-Το Ρόπτρο – 1981: περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό και πληροφορίες, από την αναζήτηση, συλλογή και μελέτη του ρόπτρου, ενός «περιθωριακού» πολιτιστικού στοιχείου, δεμένο όμως με τον άνθρωπο και την κατοικία του από τα ομηρικά ακόμη χρόνια.

-Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα νομίσματα του νέου Ελληνικού Κράτους-2021: περιέχει φωτογραφίες νομισμάτων του νέου Ελληνικού Κράτους με θέματα εμπνευσμένα από την Επανάσταση του 1821. Το έργο κυκλοφόρησε για τον εορτασμό της επετείου των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση και περιλαμβάνει φωτογραφίες έργων τέχνης, που συμπληρώνουν εικονογραφικά τα νομίσματα, από την Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου (Αθήνα), το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (Αθήνα) και την Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ (Μέτσοβο).

Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα Ελλάδος - folio, 8 λυτά φύλλα

Λεύκωμα Τραπεζογραμματίων Εκδόσεως Ιονικής Τραπεζής - Αθήνα 1978

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Συλλογή Έργων Τέχνης

Νομισματική Συλλογή

Ιστορικό Αρχείο

Βιβλιοθήκη

Μουσείο Χαρτονομισμάτων

Εκπαίδευση

Εκδόσεις

Εκθέσεις

Νέα και δράσεις

e-shop

en

ΑΡΧΙΚΗ / E-SHOP / ΕΚΔΟΣΕΙΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΤΟ ΡΟΠΤΡΟ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

Το ρόπτρο στον ελληνικό χώρο

ΚΑΛΑΒΙ ΑΓΟΡΩΝ

Εκδόσεις

Ιστορία της Alpha Bank

Νομισματική ιστορία

Ιστορία

Οικονομία

Τέχνες

Αντίγραφα νομισμάτων

Η προσφορά του μήνα

Το ρόπτρο

The door-knocker

Η έκδοση *Το ρόπτρο στον ελληνικό χώρο* περιγράφει την εξέλιξη του ρόπτρου μέσα από φωτογραφικό υλικό και κείμενα. Αναλύει την ιστορία του ρόπτρου από την αρχαιότητα, το Βυζάντιο και τον μεσαίωνα μέσα από πηγές. Χάρη στη μελέτη που αφορά κυρίως τον 19ο και τον 20ό αιώνα, έχουν δημιουργηθεί θεματικές κατηγορίες, ανάλογα με τη μορφή, την κατασκευή και τη διακόσμησή του.

Γλώσσα: Δίγλωσσο (Ελληνικά, Αγγλικά)

Συγγραφέας: Γιώργος Ρωμανός

Εκδότης: [Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα Ελλάδος](#)

Τόπος: Αθήνα

Έτος έκδοσης: 1981

Διαστάσεις: 26,5 x 20,5 εκ.

Τύπος εξωφύλλου: Μαλακό

Σελίδες: 144

Το Ρόπτρο – 1981 - Πηγή: <https://www.alphapolitismos.gr/el/to-e-shop-mas/ekdoseis/to-roptro-ston-elliniko-xoro/>

-Η Συλλογή της Alpha Bank. Ελληνική τέχνη από το 1950 έως σήμερα - 2019: περιλαμβάνει σημαντικά έργα ζωγραφικής, χαρακτικής και γλυπτικής. Συνόδεψε την ομότιτλη έκθεση που εγκαινιάστηκε το 2019 στα Ιωάννινα μαζί με τον εορτασμό των «Ελευθερίων», την 106η επέτειο από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων.

ALPHA BANK

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η άλλη όψη του νομίσματος: Πρόσωπα - Εικόνες - Στιγμιότυπα

Έτος έκδοσης: 2022

Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα νομίσματα του νέου Ελληνικού Κράτους

Έτος έκδοσης: 2021

200 χρόνια μετά... γνωρίζω την Ελληνική Επανάσταση

Έτος έκδοσης: 2021

Νόμισμα και συναλλαγές. Από το χθες στο σήμερα

Έτος έκδοσης: 2020

Ο μεγάλος μετασχηματισμός: Κράτος και πολιτική στην Ελλάδα του 20ού αιώνα

Έτος έκδοσης: 2020

Η Συλλογή της Alpha Bank. Ελληνική τέχνη από το 1950 έως σήμερα (Ιωάννινα)

Έτος έκδοσης: 2019

ΚΡΗΤΩΝ ΠΟΛΕΙΣ

ΑΡΧΗ

Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα νομίσματα του νέου Ελληνικού Κράτους-2021 και Η Συλλογή της Alpha Bank. Ελληνική τέχνη από το 1950 έως σήμερα- 2019 - Πηγή: <https://www.alphapolitismos.gr/el/ekdoseis/>.

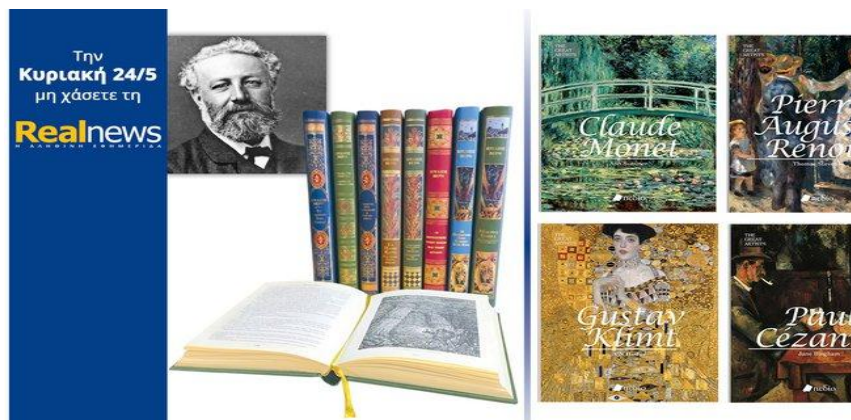
Η Ιερά Μητρόπολις Κερκύρας Παξών & Διαποντίων Νήσων, εξέδωσε συλλογές με μορφή λευκωμάτων με εξαιρετικές φωτογραφίες και προσεγμένα κείμενα, με στόχο τη διαφύλαξη και διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κέρκυρας (<https://agios-spyridon.com/>). Ξεχωρίζουν το πολυτελές λεύκωμα για το ναό του Αγίου Σπυρίδωνος και τη λατρεία του στην Κέρκυρα (2007), και το λεύκωμα για τα μοναστήρια της Κέρκυρας (2013):

-Το πολυτελές λεύκωμα για το ναό του Αγίου Σπυρίδωνος και τη λατρεία του στην Κέρκυρα, αποτελεί τεκμήριο για τη θρησκευτική ιστορία του τόπου. Για τον τόμο αυτόν, συνεργάστηκαν μία πλειάδα αναγνωρισμένων συγγραφέων. Το λεύκωμα συμπληρώνεται από εξαιρετικές φωτογραφίες και περιλαμβάνει εισαγωγικά σημειώματα που φέρουν τις υπογραφές του Μητροπολίτη Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων κ.κ. Νεκτάριου, του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου, του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομου Β΄ και του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλου.

-Το πολυτελές λεύκωμα για τα μοναστήρια της Κέρκυρας, πρόκειται για μια φωτογραφική κατάθεση (225 φωτογραφιών), που σκηνοθετεί τον κόσμο του μοναχισμού, στις είκοσι μονές της Κέρκυρας με κείμενα σημαντικών προσώπων, καθηγητών και μοναχών. Τον τόμο προλογίζουν ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος, ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίων Αλφέγιεφ και ο Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Νεκτάριος.

Το πολυτελές λεύκωμα για τον ναό του Αγίου Σπυρίδωνος και τη λατρεία του στην Κέρκυρα (2007), και Το λεύκωμα για τα μοναστήρια της Κέρκυρας (2013) Πηγή: <https://agios-spyridon.com/product-category/bookstore-el/>

Τέλος, ένα διαφορετικό παράδειγμα πολυτελών εκδόσεων, χαρακτηριστικό των στρατηγικών του *marketing*, για την προώθηση των πωλήσεων: Το 2020, για να μεταδώσει την αίσθηση της αποκλειστικότητας, χαρακτηριστικό χωρίς το οποίο δεν μπορεί να υπάρξει πολυτέλεια, η Realnews κυκλοφόρησε τα αριστουργήματα του Ιουλίου Βερν σε σκληρόδετες πολυτελείς εκδόσεις. Μαζί τους κυκλοφόρησαν η ζωή και το έργο σπουδαίων ζωγράφων μέσα από υπέροχα εικονογραφημένα βιβλία.

Πηγή: <https://www.enikos.gr/media/afi-tin-kyriaki-me-ti-realnews-ta-aristourgimata-tou-iouliou-ver/1417496/>

5. Τα δίκτυα διανομής των βιβλίων του 21^{ου} αιώνα

5.1. Διάδοση και διανομή βιβλίων

Σύμφωνα με την UNESCO, οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες, συνεπάγονται εστίαση σε όλα τα στάδια της αλυσίδας αξίας, συμπεριλαμβανομένων των σταδίων παραγωγής και διάθεσης των πολιτιστικών αγαθών ή υπηρεσιών (Αυδίκος, 2014). Το βιβλίο δεν είναι απλώς ένα αντικείμενο, είναι ένα πολιτιστικό αγαθό που έχει τη δύναμη να μοιράζει γνώση, γιατί η γνώση μοιράζεται στο ευρύ κοινό με τη διάδοση. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια αξιοσημείωτη εξέλιξη στην αναπαραγωγή, την διάδοση, την διανομή και την προώθηση των νέων βιβλίων σε ποικίλα κανάλια πωλήσεων όπως είναι το διαδίκτυο, τα εξειδικευμένα βιβλιοπωλεία, οι βιβλιοθήκες, τα πολυκαταστήματα, τα ηλεκτρονικά βιβλιοπωλεία, οι πολιτιστικοί χώροι και οι εκθέσεις βιβλίων. Τα περισσότερα βιβλία που εξάγονται από τη μια χώρα στην άλλη, είτε σε μετάφραση είτε ως πρωτότυπο έργο, πωλούνται μέσω επαγγελματιών εκδοτών που εν γνώσει τους προωθούν τα βιβλία τους μέσω καθιερωμένων καναλιών (Steiner, 2018). Από τη δημιουργία έως τη διάθεση ενός νέου βιβλίου, μεσολαβεί μια ολόκληρη αλυσίδα αξίας, δημιουργίας και εκβιομηχάνισης. Οι δραστηριότητες διάδοσης και διανομής αποτελούν δύο στενά συνδεδεμένες δραστηριότητες που εξαρτώνται όμως άμεσα από την εμπορική πολιτική του εκάστοτε εκδότη. Η διανομή περιλαμβάνει όλες τις εργασίες που σχετίζονται με την κυκλοφορία των βιβλίων αλλά και τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών ροών και καθορίζεται κυρίως από τον ίδιο τον εκδότη ο οποίος ορίζει και τις ποσότητες των βιβλίων που θα τοποθετηθούν στα διαφορετικά σημεία πώλησης καθώς και τους φορείς προώθησης και επικοινωνίας που θα αναλάβουν το *marketing* τόσο σε κλασικά συλλεκτικά σχήματα όσο και σε νέες ψηφιακές μορφές. Έτσι, η έκδοση μπαίνει σε έναν οικονομικό κύκλο που ενώνει το κοινό με τη διαφήμιση και την προώθηση του βιβλίου (Berline, 2012). Οι εκδοτικοί οίκοι

κυριαρχούν στον τομέα της διανομής των βιβλίων, κυρίως όσοι διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την εφαρμογή των νέων εμπορικών επικοινωνιακών μεθόδων και μέσων για μεγαλύτερη δημοσιότητα. Όλη η ιστορία και η παράδοση ενός εκδότη τονίζουν συχνά στην προώθηση και τη διαφήμιση (Banou & Phillips, 2008). Η έκδοση ενός βιβλίου απαιτεί εκτός από οικονομικούς πόρους και σημαντικές επαφές, για το σκοπό αυτό, οι εκδότες οφείλουν να διαθέτουν ευρεία δίκτυα διανομής για την προώθηση των βιβλίων που εκδίδουν. Νέα ψηφιακά εργαλεία πώλησης κερδίζουν διαρκώς έδαφος στη νέα εποχή. Οι συγγραφείς επωφελούνται φυσικά από αυτά τα δίκτυα. Ένα βιβλιοπωλείο, που αποτελεί και τον τελικό κρίκο στο εμπορικό τμήμα της αλυσίδας δημοσίευσης (Μπάκος, 2001), μπορεί να πετύχει τη δημιουργία ενός δικτύου επιρροής που υπερβαίνει κατά πολύ το φυσικό του χώρο, διότι προφανώς, δεν αποτελεί μόνο έναν οριοθετημένο χώρο ουδέτερης διανομής γραπτών κειμένων, αλλά αντιπροσωπεύει ένα τεράστιο δίκτυο επιρροής του οποίου οι προεκτάσεις επηρεάζονται από την περιρρέουσα ιδεολογική ατμόσφαιρα και εκτείνονται σε διαφορετικά πολιτιστικά περιβάλλοντα, επηρεάζοντας την θεματολογία και τη μορφή των δημοσιευμάτων (Brisson, 2005). Όπως είδαμε στην προηγούμενη ενότητα, οι σύγχρονες επιχειρήσεις βιβλίων είναι, στην πλειονότητά τους, παγκοσμιοποιημένες και ψηφιοποιημένες. Οι εκδότες και τα τμήματα *marketing* παλεύουν να δημιουργήσουν διεθνή *best sellers*, οι μεγάλοι όμιλοι του χώρου αναδημιουργούν και επανεκτυπώνουν ειδικές πολυτελείς και περιορισμένες εκδόσεις κλασσικών αριστουργημάτων και πολλοί μικροί εκδότες αρχίζουν να χρησιμοποιούν μη παραδοσιακές και νέες μεθόδους για τη διάδοση των τίτλων τους και την αύξηση των πωλήσεων (Steiner, 2018). Τα βιβλία μυθοπλασίας και μη, συνεχίζουν να αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του κλάδου. Η ανάπτυξη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης συνεχίζει να φέρνει ορισμένα βιβλία στο προσκήνιο, λειτουργώντας ουσιαστικά ως δωρεάν *marketing*, ενισχύοντας τις πωλήσεις. Το *marketing* καθοδηγεί τις αποφάσεις των εκδοτικών οίκων ενσωματώνοντας τα κίνητρα, τα εμπόδια, τις συμπεριφορές και τις προσδοκίες των αναγνωστών για την προώθηση της πώλησης των έργων (Poggioli, 2012). Η ηλεκτρονική «διανομή» περιλαμβάνει μειωμένα έξοδα δικτύου εκτύπωσης και παραγωγής και μειωμένο χρόνο για διαφήμιση και παράδοση. Επιπρόσθετα, η διάθεση ενός βιβλίου σε πολλές μορφές (εκδόσεις audiobook και eBook), η αποστολή διαφημιστικών μηνυμάτων ή ενημερωτικών δελτίων σε ομάδες συνδρομητών μέσω *email*, η δικτύωση με τοπικά βιβλιοπωλεία και βιβλιοθήκες και η εξασφάλιση θετικών κριτικών από αξιόπιστες πηγές ενισχύει την αξιοπιστία και την ελκυστικότητά του, σηματοδοτώντας μια νέα εποχή στο σύγχρονο *marketing* των βιβλίων για την ενίσχυση των πωλήσεων και της αναγνωρισιμότητας των συγγραφέων. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά, ως πλατφόρμα μάρκετινγκ, όταν υπάρχει ήδη μια καθιερωμένη κοινότητα, που επιτρέπει στους εκδότες να συνομιλούν με τους αναγνώστες. Αυτές οι στρατηγικές του σύγχρονου *marketing* είναι ιδιαίτερα ελκυστικές, κυρίως για το νεότερο κοινό και στους ψηφιακά εγγράμματους που είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με την τεχνολογική ανάπτυξη του 21^{ου} αιώνα, και επιτρέπει στους εκδότες να δημιουργήσουν τις επωνυμίες τους, ενώ μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης οι αναγνώστες έχουν την δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις σελίδες των εκδοτών για πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τίτλους και συγγραφείς (Criswell & Canty, 2014). Φαίνεται ότι οι συνεργασίες, οι δυνάμεις της αγοράς, οι εμπορικές φιλοδοξίες, οι προσδοκίες, οι ανάγκες του αναγνωστικού κοινού και η ικανοποιητική προώθηση συγκλίνουν σε ένα παιχνίδι ισορροπιών και προκλήσεων (Legendre, 2009). Είναι απαραίτητο να ευθυγραμμίζονται τα ενδιαφέροντα των αναγνωστών και οι επιταγές της κερδοφορίας για την προώθηση της ανάπτυξης και της βιωσιμότητας ενός εκδοτικού οίκου. Η εφαρμογή αποτελεσματικών τεχνικών *marketing* μπορεί να

επηρεάσει σημαντικά τις πωλήσεις βιβλίων. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ζωτικής σημασίας στο μάρκετινγκ βιβλίων, παρέχοντας έναν δυναμικό, προσιτό τρόπο για την προσέλκυση κοινού, επιτρέπει άμεσες συνδέσεις και ακριβή δημογραφική στόχευση, καθιστώντας το βασικό εργαλείο, σε μια εποχή, όπου η παραδοσιακή διαφήμιση είναι συχνά δαπανηρή και λιγότερο επιδραστική (Rudd, 2009). Οι συγγραφείς χρησιμοποιούν πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, κυρίως το *Facebook* και το *Twitter*, για μάρκετινγκ, δημοσιότητα και επικοινωνία με τους αναγνώστες τους. Η Thoring (2011), ανέλυσε τη χρήση του *Twitter* από τους εμπορικούς εκδότες του Ηνωμένου Βασιλείου με συγκεκριμένο στόχο να ανακαλύψει την επίδραση που έχει το μέγεθος ενός εκδότη στην υιοθέτηση του *Twitter*, τα πρότυπα χρήσης και το περιεχόμενο των *Tweets* του. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι, παρά τα πλεονεκτήματα του *Twitter*, όπως η δημοτικότητα, η διαδραστικότητα και η απλότητά του, μόνο το 42% των εμπορικών εκδοτών του Ηνωμένου Βασιλείου που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν εγγεγραμμένοι στο *Twitter* και καθώς είναι δωρεάν, φαίνεται πως υπήρχαν άλλοι λόγοι, που σχετίζονταν με την έλλειψη χρόνου και προσωπικού, που ευθύνονταν για το ότι ένας μεγάλος αριθμός εκδοτών δεν ενδιαφέρονταν για την υπηρεσία *microblogging*, ώστε να την εντάξουν στις στρατηγικές marketing (Thoring, 2011). Φαίνεται πως υπάρχουν συνέπειες για τον εκδοτικό κλάδο καθώς οι συγγραφείς πιστεύουν ότι οι εκδότες τους δεν διαθέτουν εξειδίκευση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Laing, 2017). Γι αυτό και η κίνηση προς τη συγκέντρωση των εκδοτικών οίκων και η εξαγορά ορισμένων από αυτούς από βιομηχανικούς ή χρηματοοικονομικούς μετόχους, με εμπειρία στις μεθόδους μάρκετινγκ, συνέβαλαν στην άνοδο των δεξιοτήτων μάρκετινγκ των εκδοτικών οίκων (Poggioli, 2012).

5.2. Το Διαδίκτυο άλλαξε το περιβάλλον έκδοσης βιβλίων

Η σημερινή εποχή περιλαμβάνει τον επαναπροσδιορισμό του βιβλίου υπό το φως των ψηφιακών του εκφάνσεων (Noorda & Marsden, 2019). Η βιομηχανία εκτύπωσης είναι εξοπλισμένη με την τεχνολογία και την τεχνογνωσία που απαιτείται για την παραγωγή βιβλίων υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων επιλογών για διαφορετικές βιβλιοδεσίες, τύπους χαρτιών και λεπτοδουλεμένα φινιρίσματα. Αντιμετωπίζει όμως σημαντικές προκλήσεις διαχείρισης της τεχνολογίας, ιδιαίτερα μετά την εμφάνιση των νέων ψηφιακών ροών εργασίας και των νέων τεχνολογιών ψηφιακής εκτύπωσης (Magadán-Díaz & Rivas-García, 2021). Προηγμένες υπολογιστικές μέθοδοι ανάλυσης, σχεδίασης και διαχείρισης των νέων εφαρμογών και υπηρεσιών ανταποκρίνονται στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας και βελτιώνουν παράλληλα την αποτελεσματικότητα, την αξιοπιστία και τη βιωσιμότητα των εξελισσόμενων επιχειρήσεων. Όλες αυτές οι εξελίξεις έχουν αλλάξει δραστικά την εκδοτική βιομηχανία δημιουργώντας ανακατατάξεις που σχετίζονται με τους οικονομικούς πόρους, την αγοραστική ζήτηση, τη δημιουργία πολυεθνικών ομίλων και τη συνύπαρξη των μικρών ανεξάρτητων εκδοτών. Με την εξάπλωση του διαδικτύου και του ψηφιακού περιβάλλοντος, άρχισε να διαμορφώνεται μια νέα μέθοδος κυκλοφορίας βιβλίων. Οι πωλήσεις μέσω Διαδικτύου, λόγω της μαζικής του χρήσης, έδωσαν τη δυνατότητα σύνδεσης με ένα νέο προφίλ πελάτη πέρα από στενά γεωγραφικά όρια και τοπικιστικές επιρροές. Διαδικτυακές πλατφόρμες έκδοσης και διακίνησης ψηφιακών βιβλίων έκαναν την εμφάνισή τους. Η ταχεία ανάπτυξη του *mobile Internet*, του *blockchain* (αλυσίδα καταχωρίσεων), της εικονικής πραγματικότητας, της τεχνητής νοημοσύνης, των μεγάλων δεδομένων και άλλων νέων τεχνολογιών, μεταμόρφωσαν ριζικά την αρχική χειροκίνητη παραγωγή, σε μια εξαιρετικά αυτοματοποιημένη μηχανοκίνητη διαδικασία, αλλάζοντας τη μορφή δημοσίευσης στον εκδοτικό τομέα (Chen, 2020),

συμπεριλαμβανομένης της ευκαιρίας για συγγραφείς και εκδότες να συνδεθούν με κοινότητες αναγνωστών στο διαδίκτυο. Σε ένα τόσο ευέλικτο περιβάλλον, ο εκδοτικός κλάδος θα πρέπει να επεκτείνει την επιρροή του στον κόσμο του Διαδικτύου. Υπάρχουν φυσικά πολλά πλεονεκτήματα από τη δημιουργία των ψηφιακών εκδόσεων στις πλατφόρμες *Web Technologies* (Danet, 2014). Οι δωρεάν ιστότοποι κριτικών και συστάσεων βιβλίων (Goodreads), οι πλατφόρμες που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τους συγγραφείς να συγκεντρώσουν κριτικές για τα βιβλία τους συνδέοντάς τους με αναγνώστες που ενδιαφέρονται να παρέχουν ειλικρινή σχόλια (BookSprout) και οι υπηρεσίες που βοηθούν τους αναγνώστες να ανακαλύψουν νέα βιβλία και συγγραφείς (BookBub), προσφέρουν καινοτόμες ιδέες προώθησης βιβλίων αφού ειδικεύονται στην προβολή βιβλίων σε μεγάλο, αφοσιωμένο κοινό, συχνά τμηματοποιημένα ανά είδος ή ενδιαφέρον αναγνωστών. Το BookBub στην πραγματικότητα δεν πουλά βιβλία. Απλώς παρουσιάζει βιβλία που είναι διαθέσιμα σε καταστήματα λιανικής όπως το *Amazon's Kindle store*, το *Barnes & Noble's Nook store*, το *Apple Books* και άλλα. Ο μεγαλύτερος διαδικτυακός λιανοπωλητής βιβλίων, η *Amazon*, άρχισε να λειτουργεί το 1995 και έκτοτε έχει σημαντική παρουσία στο χώρο των εκδόσεων και του βιβλίου γενικότερα. Είναι μια αμερικανική πολυεθνική εταιρεία που ασχολείται με το ηλεκτρονικό εμπόριο, το *cloud computing* και τις εφαρμογές υψηλού προφίλ τεχνητής νοημοσύνης. Επιπλέον, παρέχει στους συγγραφείς και στους εκδότες διάφορα εργαλεία μάρκετινγκ, όπως το *Amazon Advertising*, το οποίο επιτρέπει στοχευμένες διαφημίσεις και το *Kindle Direct Publishing (KDP) Select*, το οποίο προσφέρει ευκαιρίες προώθησης, προσφορές εκπτώσεων περιορισμένου χρόνου (Kindle Countdown) και Δωρεάν Προσφορές Βιβλίων, αυξάνοντας την προβολή και την ελκυστικότητα ενός βιβλίου (Wischenbart, 2010). Υπάρχουν και άλλοι σημαντικοί ψηφιακοί μεσάζοντες, όπως η *Google* και το *Facebook* που κατέχουν σε μεγάλο βαθμό, κεντρικές θέσεις στο περιβάλλον των μέσων μαζικής ενημέρωσης διαμεσολαβώντας μεταξύ απλών χρηστών και μιας μεγάλης ποικιλίας άλλων μερών. Με αυτόν τον τρόπο, εκατομμύρια άνθρωποι αποκτούν πρόσβαση με το πάτημα μόλις ενός κουμπιού σε χιλιάδες τίτλους βιβλίων μέσα από την οθόνη του κινητού, του *laptop* ή του *tablet* τους. Η άνοδος των ψηφιακών διαμεσολαβητών, όπως οι μηχανές αναζήτησης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έχει αλλάξει βαθιά το περιβάλλον των μέσων ενημέρωσης και ενώ αναπτύχθηκαν τον 20^ο αιώνα ως ένας ανεξάρτητος θεσμός, σήμερα, εξαρτώνται από νέους ψηφιακούς ενδιάμεσους που δομούν το περιβάλλον με τρόπους που όχι μόνο μεμονωμένοι πολίτες αλλά και μεγάλοι, πλούσιοι σε πόρους, ισχυροί οργανισμοί οφείλουν να προσαρμοστούν (Kleis Nielsen & Ganter, 2018).

Συμπερασματικά

Η έκδοση βιβλίων παρέχει ένα ιδανικό περιβάλλον για τη μελέτη των προκλήσεων και των ευκαιριών. Όπως είδαμε παραπάνω, οι εκδότες και οι έμποροι λιανικής βρέθηκαν αντιμέτωποι με έναν πολλαπλασιασμό νεοεισερχομένων στο χώρο, με την εμφάνιση νέων τρόπων επιχειρηματικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένου του εμπορίου σε εικονικές αγορές που πρόσφεραν νέες εκδοτικές μορφές και αμφισβήτησαν μερικές από τις πιο βαθιά διαδεδομένες αρχές και πεποιθήσεις του κλάδου, δημιουργώντας νέες προκλήσεις και νέες ευκαιρίες για τους εκδότες καθώς προσπαθούν να επαναπροσδιορίσουν τον ρόλο τους στην ψηφιακή εποχή (Thompson, 2021). Η παγκοσμιοποίηση και άνοδος βιομηχανικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων, οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές, η δικτύωση επιχειρήσεων και αγορών, η εξωτερική ανάθεση και οι αλλαγές στη διανομή των πόρων και της παραγωγής, όλα αντικατοπτρίζονται στην εμφάνιση νέων παικτών, νέων προϊόντων, νέων

υπηρεσιών και νέων μορφών ανταγωνισμού (Martin, & Tian, 2016). Είναι γεγονός ότι η τεχνολογία σήμερα περισσότερο από ποτέ έχει ανατρεπτικό αντίκτυπο στις εκδόσεις (Magadán-Díaz & Rivas-García, 2022). Ο κλάδος βιώνει έντονο ανταγωνισμό, ακραίες οικονομικές πιέσεις, αναδιάρθρωση και απειλές απαξίωσης. Τα ευφυή μέσα εξαλείφουν τα εγγενή όρια των παραδοσιακών εκδοτικών μέσων και αναδιαμορφώνουν την οικολογία της βιομηχανίας των εκδοτικών μέσων, η οποία αντανάκλαται σε ολόκληρη τη διαδικασία παραγωγής του περιεχομένου δημοσίευσης (Chen, 2020). Το Διαδίκτυο, η εκτύπωση κατ' απαίτηση και το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι οι κύριοι μοχλοί αλλαγής που επηρεάζουν όλες τις πτυχές της αλυσίδας αξίας των εκδόσεων (Ronte, 2001), ενώ άλλη μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η εκδοτική βιομηχανία είναι η συνεχιζόμενη αναλογική - ψηφιακή υβριδικότητα της καταναλωτικής συμπεριφοράς (van der Weel, 2014). Όπως δείχνουν οι έρευνες, το μέγεθος της αγοράς εκδοτών βιβλίων αναμένεται να σημειώσει σταθερή ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια. Η αναμενόμενη ανάπτυξη μπορεί να αποδοθεί στις τάσεις της αυτοέκδοσης, στα μοντέλα συνδρομής, στη δημοτικότητα των ηχητικών βιβλίων, στην υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών εκτύπωσης και στις πρωτοβουλίες που προωθούν την ποικιλομορφία και την ένταξη στις εκδόσεις.

Το κείμενο ως εμπορεύσιμο αγαθό και διανοητικό, αισθητικό, κοινωνικό κεφάλαιο καθόλη την εκτεταμένη παρουσία του στην αγορά των έντυπων λογοτεχνικών εκδόσεων διαμόρφωσε αναγνωστικές συνήθειες και πολιτισμικές ιδεολογίες (Jung, 2015). Η υλική ενσάρκωση του μυθιστορήματος σε έντυπο βιβλίο συναγωνίστηκε το αφηγηματικό του περιεχόμενο σε ποικιλομορφία και δημιουργικότητα. Καινοτομίες στη διάταξη, τη διακόσμηση, συνέβαλαν στη διαμόρφωση της υλικής και οπτικής του κουλτούρας (Barchas, 2003.) Όμως, τα βιβλία εκτείνονται πολύ πέρα από το λογοτεχνικό ή και το γλωσσικό τους πλούτο (Price, 2009), αποτελούν μορφωτικό αγαθό, μέσο επικοινωνίας και πληροφόρησης. Λειτουργούν ταυτόχρονα και ως σημείο εκκίνησης για διαπολιτισμική και ενδοπολιτισμική επικοινωνία (Darnton, 1982). Από την περιήγηση στον κόσμο για τον τέλειο εικονογράφο, μέχρι την επιλογή της γραμματοσειράς, του χαρτιού και των βιβλιοδεσιακών υλικών, κάθε βιβλίο βασίζεται στις δεξιότητες, την εμπειρία και το πάθος των συντακτών, των καλλιτεχνικών διευθυντών, των σχεδιαστών και των ελεγκτών παραγωγής. Εκλεκτοί συλλέκτες βιβλίων, αγοραστές δώρων, λάτρεις του είδους, επενδύουν σήμερα σε όμορφες περιορισμένες εκδόσεις, αριθμημένες στο χέρι και όμορφα αναδημιουργημένες από σημαντικούς ιστορικούς τόμους, που περιλαμβάνουν εξαιρετικά πολύτιμες σημειώσεις και εισαγωγές από διακεκριμένους μελετητές, σύγχρονους συγγραφείς, βραβευμένους μεταφραστές και εικονογράφους, εξαιρετικά αντίτυπα με υψηλής ποιότητας χαρτί και μοναδικά διακοσμητικά τελειώματα. Ξεχωρίζουν οι πολυτελείς εκδόσεις για τη σύγχρονη τέχνη, τη φωτογραφία, το *design*, την αρχιτεκτονική και την πολιτιστική ιστορία, διάφοροι εκθεσιακοί κατάλογοι πολιτιστικών ιδρυμάτων, μουσείων και *galleries* και ποιοτικές εκδόσεις ιστορικών λευκωμάτων, εκτός εμπορίου, λογοτεχνικών συγγραμμάτων και ομοιογραφικών ανατυπώσεων, που πληρούν τις διεθνείς προδιαγραφές στην πιστή αναπαραγωγή των πρωτοτύπων, περγαμηνών, χειρογράφων και βιβλίων. Αυτά τα βιβλία είναι από μόνα τους έργα τέχνης και θέτουν νέα πρότυπα εκδοτικής αριστείας. Για τους συγγραφείς, επιμελητές και ιστορικούς τέχνης, το βιβλίο αποδεικνύεται κάτι πολύ περισσότερο από μια τεχνική συναρμολόγησης φύλλων, προς συμπλήρωση. Πρόκειται για ξεχωριστές εκδόσεις, που αποτελούν μια έκφραση πολυτέλειας και καλλιτεχνίας και ενσωματώνουν την κορυφή της δεξιοτεχνίας και της τέχνης, ικανοποιώντας και τον πιο απαιτητικό αγοραστή. Επομένως, ότι κι αν συμβεί στη βιομηχανία των εκδόσεων, ένα πράγμα δεν θα αλλάξει ποτέ και αυτό είναι η θεμελιώδης

ανθρώπινη επιθυμία να αποκτή και να μοιράζεται ιστορίες, πληροφορίες και γνώση (Vassallo, 2016).

Τελειώνοντας, αυτήν την υπέροχη διαδρομή στον κόσμο των πολυτελών εκδόσεων και του βιβλίου γενικότερα, θα ήθελα να επισημάνω ότι κατά τη διάρκεια της παρούσας έρευνας, διαπιστώθηκε έλλειμμα ερευνητικών μελετών σχετικά με την δημιουργία και κυκλοφορία πολυτελών και συλλεκτικών εκδόσεων στον Ελλαδικό χώρο, καθώς και με την διερεύνηση του καταναλωτικού προφίλ και των κινήτρων που διεγείρει, ενεργοποιεί και κατευθύνει τη συμπεριφορά των ατόμων, στην αγορά των πολυτελών εκδόσεων και αυτή ήταν μια από τις μεγαλύτερες δυσκολίες που αντιμετώπισα κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας, αλλά και μια πρόκληση ταυτόχρονα για περαιτέρω έρευνα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Adams, I. (2023). Collecting as Identity Creation and Memory Preservation. *The Journal of Intersectionality*, 7(1), 36–39. <https://www.jstor.org/stable/48750214>
- Almogi, O., & Wangchuk, D. (2016). Prologue: Tibetan Textual Culture between Tradition and Modernity. *Tibetan Manuscript and Xylograph Traditions*, 5.
- Altbach, P. G. (1975). Publishing and the Intellectual System. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 421, 1–13. <http://www.jstor.org/stable/1040864>
- Ansell, E. (1998). Some effects of the end of the Net Book Agreement. *New library world*, 99(6), 248-253.
- Aseh, K., Al-Qudah, OMAA, Yusoff, MH, Pathmanathan, PR, Latiff, NAA, Jusoh, JA, ... & Al Moaiad, Y. (2021, Ιούνιος). Το μέλλον του ηλεκτρονικού εμπορίου στον εκδοτικό κλάδο. *To 2021 2nd International Conference on Smart Computing and Electronic Enterprise (ICSCEE)* (σελ. 199-205). IEEE.
- Banou, C. (2016). *Re-inventing the Book: Challenges from the Past for the Publishing Industry*. Chandos Publishing.
- Banou, C., & Phillips, A. (2008). The Greek Publishing Industry and Professional Development. *Publishing research quarterly*, 24, 98-110
- Barchas, J. (2003). *Graphic design, print culture, and the eighteenth-century novel*. Cambridge University Press.
- Belk, R. W. (2013). *Collecting in a consumer society*. Routledge.

- Benton, M., & Rowland, I. D. (2000). *Beauty and the book: fine editions and cultural distinction in America*. Yale University Press.
- Berline, J. (2012). 1. Public, publication, promotion et publicité. Dans : Bertrand Legendre éd., *Les Métiers de l'Édition* (pp. 389-389). Paris: Éditions du Cercle de la Librairie. <https://doi.org/10.3917/elec.legen.2012.01.0389>
- Brisson, F. (2005). Figures du libraire au Québec. *Documentation et bibliothèques*, 51(2), 129-138.
- Brun, A., & Castelli, C. (2013). The nature of luxury: a consumer perspective. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 41(11/12), 823-847.
- Buschow, C., Nölle, I., & Schneider, B. (2014). German book publishers' barriers to disruptive innovations: The Case of E-Book Adoption. *Publishing Research Quarterly*, 30, 63-76.
- Cervellon, M., Pini, F. & Rigaud-Lacresse, E. (2019). Chapitre 2. Les nouvelles règles et leur impact sur les organisations : les nouveaux *business models*. Dans : Emmanuelle Rigaud-Lacresse éd., *Management du luxe: Opportunités et challenges* (pp. 39-53). Paris: Vuibert. <https://doi.org/10.3917/vuib.rigau.2019.01.0039>
- Chang, T. (1996). Models of Collecting [Review of *Collecting: An Unruly Passion; The Cultures of Collecting; Interpreting Objects and Collections; Les Collections. Fables et programmes*, by W. Muensterberger, J. Elsner, R. Cardinal, S. M. Pearce, J. Guillerme, & D. Poulot]. *Oxford Art Journal*, 19(2), 95-97. <http://www.jstor.org/stable/1360732>
- Chen, Y. (2020). The Reform of Publishing Format and the Reconstruction of Editing Power in the Era of Intelligence. *Open Access Library Journal*, 7(12), 1-10.
- Clark, G., & Phillips, A. (2014). Εισαγωγή-εκδοτικές τάσεις και ψηφιακοί μετασχηματισμοί. Στο *Inside Book Publishing*, 21-45. Routledge.
- Criswell, J., & Canty, N. (2014). Deconstructing social media: an analysis of Twitter and Facebook use in the publishing industry. *Publishing Research Quarterly*, 30, 352-376.
- Danet, P. (2014). The future of book publishing: seven technology trends and three industry goals. *Publishing Research Quarterly*, 30(3), 275-281.
- Darnton, R. (1982). What Is the History of Books? *Daedalus*, 111(3), 65-83. <http://www.jstor.org/stable/20024803>
- Davidson, C. N. (1988). Towards a History of Books and Readers. *American Quarterly*, 40(1), 7-17. <https://doi.org/10.2307/2713139>
- De Oliveira Dias, A. (2021). *Illuminated Manuscripts from Europe in the Calouste Gulbenkian Collection*, 33(2), 396-397. UK: Oxford University Press.

- Erlin, M. (2014). *Necessary Luxuries: Books, Literature, and the Culture of Consumption in Germany, 1770–1815*. (1 ed.). Ithaca: Cornell University Press., <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/62122/1/9780801470431.pdf>
- Feather, J. (2005). *A history of British publishing*. Routledge.
- Hall, F. (2022). *The business of digital publishing: an introduction to the digital book and journal industries*. Routledge.
- Hanania, Y., Musnik, I., Gaillochet, P. (2022). *Le luxe demain: Les nouvelles règles du jeu*. Dunod. <https://doi.org/10.3917/dunod.hanan.2022.02>
- Heine, K. (2012). The concept of luxury brands. *Luxury brand management*, 1(2), 193-208.
- Hetherington, D. (2014). Book publishing: New environments call for new operating models. *Publishing Research Quarterly*, 30(4), 382-387.
- Hopkins, A., & Witte, A. (1996). From deluxe architectural book to builder's manual: the Dutch editions of Scamozzi's L'Idea della Architettura Universale. *Quaerendo*, 26(4), 274-302.
- Jelinek, J.S. (2018). "Art as strategic branding tool for luxury fashion brands", *Journal of Product & Brand Management*, 27 (3), 294-307. <https://doi.org/10.1108/JPBM-01-2017-1408>
- Jung, S. (2015). *James Thomson's The Seasons, Print Culture, and Visual Interpretation, 1730–1842*. Rowman & Littlefield.
- Kapferer, J. N. (2014). The future of luxury: Challenges and opportunities. *Journal of Brand Management*, 21(9), 716-726.
- Kapferer, J. N., & Bastien, V. (2017). The specificity of luxury management: Turning marketing upside down. *Advances in luxury brand management*, 65-84.
- Kauppinen-Räsänen, H., Gummerus, J., von Koskull, C., & Cristini, H. (2019). The new wave of luxury: The meaning and value of luxury to the contemporary consumer. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 22(3), 229-249.
- Kist, J. (2008). *New thinking for 21st century publishers: emerging patterns and evolving stratagems*. Elsevier.
- Kleis Nielsen, R., & Ganter, S. A. (2018). Dealing with digital intermediaries: A case study of the relations between publishers and platforms. *New media & society*, 20(4), 1600-1617.
- Königs, A. (2009). *Value Creation of Mergers and Acquisitions in the Luxury Industry: "combined in Luxury"*. Kovač.
- Laing, A. (2017). Authors using social media: Layers of identity and the online author community. *Publishing Research Quarterly*, 33, 254-267.
- Leblanc, M. C. (2008). *Pierre Ouvrard, artisan relieur* (Doctoral dissertation, Université de Sherbrooke).

- Legendre, B. (2009). Politiques culturelles et salons du livre: Le cas du salon du livre et de la presse jeunesse de Seine – Saint – Denis. *L' Observatoire*, 35, 80-82. <https://doi.org/10.3917/lobs.035.0080>
- Le Guirriec-Milner, G. & Rigaud-Lacresse, E. (2019). Chapitre 1. Les nouvelles dynamiques du luxe. Dans : Emmanuelle Rigaud-Lacresse éd., *Management du luxe: Opportunités et challenges* (pp. 21-37). Paris: Vuibert. <https://doi.org/10.3917/vuib.rigau.2019.01.0021>
- Maasri, Z. (2020). The Visual Economy of “Precious Books” Publishing, Modern Art, and the Design of Arabic Books. *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, 40(1), 95-114.
- Magadán-Díaz, M., & Rivas-García, J. I. (2022). Publishing industry: a bibliometric analysis of the scientific production indexed in Scopus. *Publishing Research Quarterly*, 38(4), 665-683.
- Martin, B., & Tian, X. (2016). *Books, bytes and business: the promise of digital publishing*. Routledge.
- Matthews, N., & Moody, N. (Eds.). (2007). *Judging a book by its cover: Fans, publishers, designers, and the marketing of fiction*. Ashgate Publishing, Ltd..
- May, J. P. (1981). Illustrations in Children's Books. *Children's Literature Association Quarterly*, 6(4), 17-21.
- McIntosh, W. D., & SchmeicheL, B. (2004). Collectors and Collecting: A Social Psychological Perspective. *Leisure Sciences*, 26(1), 85–97. <https://doi.org/10.1080/01490400490272639>
- Miller, L. J. (2019). *Reluctant capitalists: Bookselling and the culture of consumption*. University of Chicago Press.
- Mingam, L. (2013). Victorian Printing and William Morris's Kelmscott Press'. *La Clé des Langues*.
- Muensterberger , W. 1994 . *Collecting: An unruly passion* , Princeton, New Jersey : Princeton University Press .
- Mussinelli, C. (2010). Digital publishing in Europe: a focus on France, Germany, Italy and Spain. *Publishing research quarterly*, 26(3), 168-175
- Mussinelli, C. (2011). Editech 2011: ebooks and much more in Europe. *Publishing research quarterly*, 27(3), 288-295.
- Noorda, R., & Marsden, S. (2019). Twenty-first century book studies: The state of the discipline. *Book History*, 22(1), 370-397.
- Pearce , S. M. 1992 . *Museums, objects, and collections: A cultural study* , Leicester : Leicester University Press .
- Petrovic, J. (2021). US Fine Presses Established after 1945: A Guide to the British Library's Holdings.

- Phillpot, C. (1993). Twentysix gasoline stations that shook the world: the rise and fall of cheap booklets as art. *Art libraries journal*, 18(1), 4-13.
- Poggioli, N. (2012). 1. Le marketing du livre. Dans : Bertrand Legendre éd., *Les Métiers de l'Édition* (pp. 397-409). Paris: Éditions du Cercle de la Librairie. <https://doi.org/10.3917/elec.legen.2012.01.0397>
- Potten, E. (2015). Beyond Bibliophilia: Contextualizing Private Libraries in the Nineteenth Century. *Library & Information History*, 31(2), 73–94. <https://doi.org/10.1179/1758348914Z.00000000076>
- Pressman, J. (2009). The aesthetic of bookishness in twenty-first-century literature. *Michigan Quarterly Review*, 48(4).
- Price, L. (2009). From *The History of a Book* to a “History of the Book.” *Representations*, 108(1), 120–138. <https://doi.org/10.1525/rep.2009.108.1.120>
- Raven, J. (Ed.). (2020). *The Oxford illustrated history of the book*. Oxford University Press.
- Ronte, H. (2001). The impact of technology on publishing. *Publishing research quarterly*, 16(4), 11-22.
- Ross, M. N. (2016). *Dealing with disruption: Lessons from the publishing industry*. Routledge.
- Rubin, J. S. (2003). What Is the History of the History of Books? *The Journal of American History*, 90(2), 555–575. <https://doi.org/10.2307/3659444>
- Rudd, A. (2009). Investing in rare books. In *Collectible Investments for the High Net Worth Investor*, 175-192. Academic Press.
- Ruskin, J. (2003). The stones of Venice. 1851–53. *Leighton and Surridge*, 217-25.
- Saari, L. (1997). Those crazy collectors. *The Orange County Register*, 15(4).
- Sachet, P. (2015). *Publishing for the Popes: The Cultural Policy of the Catholic Church towards Printing in Sixteenth-Century Rome* (Doctoral dissertation, University of London).
- Sandler, K. (2017). Innovation in Publishing: This is not an Oxymoron!. *Publishing Research Quarterly*, 33, 328-342.
- Schaeffer, K. R. (2009). *The culture of the book in Tibet*. Columbia University Press.
- Shaw, K. (2023). A Writing Chance: adjusting the lens on social class and diversity in the UK publishing industry. *Creative Industries Journal*, 1–14. <https://doi.org/10.1080/17510694.2023.2270746>
- Silverman, A. (2016). *The time of their lives: the golden age of great American book publishers, their editors, and authors*. Open Road Media.

- Silverman, W.Z. (2004). "Books Worthy of Our Era?" Octave Uzanne, Technology, and the Luxury Book in Fin-de-Siecle France. *Book History* 7, 239-284. <https://doi.org/10.1353/bh.2004.0025>.
- Silverman, W. Z. (2008). *The new bibliopolis: French book collectors and the culture of print, 1880-1914*. University of Toronto Press.
- Steiner, A. (2018). The global book: micropublishing, conglomerate production, and digital market structures. *Publishing research quarterly*, 34, 118-132.
- Stevenson, I. (2000). "The livest of corpses": trends and challenges for the future in the book publishing industry", *Aslib Proceedings*, 52 (4), 133-137.
- Striphas, T. (2011). *The late age of print: Everyday book culture from consumerism to control*. Columbia University Press.
- Sweitzer-Lamme, J. (2014). *The Book Mania: Book collectors in the United Kingdom, 1880-1905* (Doctoral dissertation).
- The Kelmscott Press. (1896). *Modern Art*, 4(2), 36–39. <http://www.jstor.org/stable/25609920>
- Thompson, J.B. (2021). *Book Wars: The Digital Revolution in Publishing*. John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1108/EUM0000000007007>
- Thoring, A. (2011). Corporate tweeting: Analysing the use of Twitter as a marketing tool by UK trade publishers. *Publishing research quarterly*, 27, 141-158.
- Tipps, E., & Giamo, C. (2017). Sustaining and Growing the Vision of an Academic Library's Fine Press. *Journal of Electronic Publishing*, 20(2).
- Turrin, E., & al. (2022). European book market statistics 2021-2022, *Federation of European Publisher*, 21.
- Upshaw, D., Amyx, D., & Hardy, M. (2017). The Nature of Exclusivity. *Journal of Marketing Development and Competitiveness*, 11(2). Retrieved from <https://articlearchives.co/index.php/JMDC/article/view/4369>
- van Capelleveen, P. (2020). A Number of Books: The Flexible Function of Limitation Statements. *Quaerendo*, 50(1-2), 165-193.
- Van der Weel, A. (2014). "From an Ownership to an Access Economy of Publishing". *Logos* 25(2), 39-46.
- Vassallo, N. (2016). An Industry Perspective: Publishing in the Digital Age. In S. M. Ward, R. S. Freeman, & J. M. Nixon (Eds.), *Academic E-Books: Publishers, Librarians, and Users* (pp. 19–34). Purdue University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1wf4ds0.5>
- Vincent, A. & Wunderle, M. (2009). Les industries culturelles. *Dossiers du CRISP*, 72, 11-131. <https://doi.org/10.3917/dscrisp.072.0011>

Πολυτελείς εκδόσεις στη σημερινή εποχή

Wangchuk, D. (2016). Sacred Words, Precious Materials: On Tibetan Deluxe Editions of Buddhist Scriptures and Treatises. *Tibetan Manuscript and Xylograph Traditions*, 371.

Wiedmann, K. P., & Hennigs, N. (Eds.). (2012). *Luxury marketing: A challenge for theory and practice*. Springer Science & Business Media.

Wischenbart, R. (2010). The global ranking of the publishing industry 2009. *Publishing research quarterly*, 26(1), 16-23.

Αυδίκος, Β. (2014). *Οι Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες στην Ελλάδα*. Επίκεντρο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2021): Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, *Europe Créative 2021-2027 – Le program de l'UE qui soutient les secteurs de la Culture et de la création*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/210400>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, *The playbook of literary translation projects – Αποσπάσματα από βιβλία που μεταφράστηκαν και εκδόθηκαν με την υποστήριξη του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη» (2014-2020)*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/84545>

Κάπος, Π. (2021). *Η ψηφιακή μετάβαση της εκδοτικής βιομηχανίας βιβλίου στο νέο οικοσύστημα αξίας και δικτύωσης: η ελληνική περίπτωση* (Doctoral dissertation, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Σχολή Διεθνών Σπουδών, Επικοινωνίας και Πολιτισμού. Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού).

Μπάνου, Χ. (2000). Σημειώσεις για τη χειρόγραφη διακόσμηση στα ελληνικά αρχέτυπα της Φλωρεντίας. *Τεκμήριον, Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας*, 2, 87-95.

Μπάνου, Χ. (2002). Πολιτική εξουσία και ελληνικό έντυπο βιβλίο. Μια πρώτη προσέγγιση. *Τεκμήριον. Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας*, 4, 9-25.

Μπάνου, Χ. (2006). Τακτικές ανάδειξης του εντύπου βιβλίου σε σύμβολο κύρους και εξουσίας από την Αναγέννηση έως τον Διαφωτισμό. *Τεκμήριον, Journal article*, 6, 99-112.

Μπώκος, Γ. (2001). Εισαγωγή στην επιστήμη της πληροφόρησης. *Αθήνα: Παπασωτηρίου*.

Σημείωμα αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

